

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BAOCM 101 : Sanskrit

(विदुरनीति)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- सूचना (१) अधा ज प्रश्नो इच्छयात छे.
(२) दरेक प्रश्ननी जमशी बाजू दशविला अंक तेना कुल गुण दशवि छे.
- 1 A नीयेनामांथी कोछपण अेक श्लोकनो अनुवाद करे. 4
Translate any one verse from the following
(१) अतिमानोतिवादश्च तथात्यागो नराधिप ।
क्रोधश्चात्माविधित्सा च मित्रदोहश्च तानिषट् ॥
(२) त्यजेत्कुलार्थे पुरुषं ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ।
ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्ये पृथिवीं त्यजेत् ॥
- B विदुरश्चना मते मुर्खाओना लक्षणो अने तेमनी गति ज्ञावो. 10
अथवा
विदुरश्चने ज्ञावेल विनाशकारी वस्तुओ पर नोध लपो.
- 2 A नीयेनामांथी कोछपण अेक श्लोकनो अनुवाद करे. 4
Translate any one verse from the following
(१) गुणाश्च षण्मत्तभुक्तं भजन्ते
आरोग्यमायुश्च बलं सुखं च ।
अनाविलं चास्य भवत्यपत्यं
न चेनामाधून इति क्षिपन्ति ॥
(२) उत्पाद्य पुत्राननृणांश्च कृत्वा
वृत्तिं च तेभ्योनुविधाय काश्चित् ॥
स्थाने कुमारीः प्रतिपाद्य सर्वा
अरण्यसंस्थोथ मुनिर्बभूषेत् ॥
- B विदुरनीतिमां ज्ञावेल सेवको तरङ्गं राजन् कर्तव्यकर्म ज्ञावो. 10
अथवा
मानवज्जवनना आदर्श आचार - विचार विशे विदुरश्चना विचारो रजू करे.
- 3 A नीयेनामांथी कोछपण अेक श्लोकनो अनुवाद करे. 4
Translate any one vere from the following
(1) अर्थसिद्धिं परामिच्छन् धर्ममेवादितश्चरेत् ।
न हि धर्मादिपैत्यर्थः स्वर्गलोकदिवामृतम् ॥
(2) प्रज्ञाशरणाभिगतस्य जन्तोश्चिकत्सकाः सन्ति न चौषधानि ।
न होममन्त्रा न च मङ्गलानि नाथर्वणा नाप्यगदाः सुसिद्धाः ॥

B નીચેનામાંથી કોઇપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

10

Write short note on any two of the following

- (1) પञ્ચવિધં બલમ્ ।
- (2) ધૃતરાષ્ટ્રને વિદુરજીએ આપેલી સુલેહ-સંપત્તિ સલાહ
- (3) સ્વતેજનો મહિમા
- (4) વિદુરનીતિની શૈલી

4 મહાભારતકાલીન સમાજવ્યવસ્થા તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

14

અથવા

નીચેનામાંથી કોઇપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on any two of the following

- (1) મહર્ષિ કૃષ્ણ દ્વેપાયન વ્યાસ
- (2) મહાભારતનું કર્તૃત્વ
- (3) વિદુરજીનું પાત્રલેખન
- (4) મહાભારતની શિક્ષણવ્યવસ્થા

5 A નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો સાચો વિકલ્પ શોધી ઉત્તર આપો.

7

- (1) વિદુરનીતિ મહાભારતના કયા પર્વમાં આવે છે ?
(અ) સભાપર્વ (બ) ઉદ્યોગપર્વ (ક) ભીષ્મપર્વ
- (2) બડાઇ હાંકનાર વિદુરજીના મતે કોણ છે ?
(અ) અભિમાની (બ) વિદ્વાન (ક) મૂર્ખ
- (3) મધુર બોલનારા માણસો કેવા હોય છે ?
(અ) મળે છે (બ) મળતા નથી (ક) દુર્લભ હોય છે.
- (4) વિદુરજીના મતે માનવ વચ્ચે વેર કરાવનાર શું છે ?
(અ) સ્ત્રી (બ) ધન (ક) જુગાર
- (5) વિદુરે પાંડવોને કેવા કહ્યા છે ?
(અ) વાઘ (બ) ચિત્તા (ક) વરુ
- (6) વિદુરજીના મતે પત્ની અને ધનને છોડીને માણસે કોની રક્ષા કરવી જોઇએ.
(અ) સ્વની (બ) પારકાની (ક) ધનની
- (7) વિદુરનીતિમાં કુલ કેટલાં અધ્યાય છે ?
(અ) ૫ (બ) ૬ (ક) ૮

B નીચેનામાંથી ગમે તે સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

7

Write answer in brief any seven of the Following.

- (1) વિદુરનીતિ કયા આર્ષકાવ્યમાંથી લેવામાં આવી છે ?
- (2) ઉદ્યોગપર્વનો કયો ભાગ વિદુરનીતિ તરીકે ઓળખાય છે ?
- (3) ધૃતરાષ્ટ્રના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.
- (4) વિદુરનીતિનો વિષય શું છે ?
- (5) વિદુરજીના મતે કેવો વ્યવહાર કરવો જોઇએ.
- (6) મનુષ્યનો વિકાસ અને પતન કેવી થાય છે ?
- (7) જગતમાં કેવા માણસો દુર્લભ હોય છે ?
- (8) જુગાર ન રમવાની વાતને કવિ કોની સાથે સરખાવે છે ?
- (9) વિદુરનીતિમાં આવતો પ્રાતિપેય શબ્દ સમજાવો.

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BAO0C 101 : Sanskrit

[Max. Marks : 70]

Time : 3 Hours

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 (ક) અનુવાદ કરો. (ગમે તે એક)

4

૧ તીર્થોદકાનિ સમિધિઃ કુસુમાનિ વર્માન્
સ્વૈરં વનાદુપનયન્તુ તપોધનાનિ ।
ધર્મપ્રિયા નૃપસુતા ન હિ ધર્મપીડા
મિચ્છેત્ તપસ્વિષુ કુલવ્રતમેતદસ્યાઃ ॥

૨ સ્વગા વાસોપેતાઃ સલિલમવગાહો મુનિજનઃ
પ્રદીપ્તોદગ્નિર્ભાતિ પ્રવિચરતિ ધૂમો મુનિવનમ્ ।
પરિભ્રષ્ટો દુરાદ રવિરપિ ચ સંક્ષિપ્તકિરણો
સ્થં વ્યાવર્ત્યાસૌ પ્રવિશતિ શનૈરસ્તશિખરમ્ ॥

(ખ) સસન્દર્ભ સમજાવો. (ગમે તે એક)

3

૧. અભિત ઇવ તેડઘ વરમુખં પ્રેક્ષે ।
૨. અયુક્તં પરપુરુષસંકીર્તનં શ્રોતુમ્ ।

(ગ) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે એક)

7

૧. સ્વપ્નવાસવદત્તની પ્રસ્તાવના
૨. કંદૂકક્રીડા પ્રસંગ

2 (ક) અનુવાદ કરો. (ગમે તે એક)

4

૧. દુઃખં ત્યક્તું બદ્ધમૂલોનુડરાગઃ
સ્મૃત્વા સ્મૃત્વા યાતિ દુઃખં નવત્વમ્ ।
યાત્રા ત્વેષા યદ્ વિમુચ્યેહ બાષ્પં
પ્રાપ્તાનૃણ્યા યાતિ બુદ્ધિઃ પ્રસાદમ્ ॥

२. श्लाध्यामवन्तिनृपतेः सदृशीं तनूजां
कालक्रमेण पुनरागतदारभारः ।
लावाणके हुतवहेन हताङ्गयष्टिं
तां पद्मिनीं हिमहतामिव चिन्तयामि ॥

(प) ससन्दर्भ समञ्जसो. (गमे ते अेक)

१. उत्कण्ठितं भर्तारमुज्झित्वायुक्तं निर्गमनम्
२. वृष्टासि धोषवति ! सा खलु न दृश्यते ।

3

(ग) टूकनोंध लपो. (गमे ते अेक)

१. प्रमद्वन प्रसंग
२. स्वप्न दृश्य

7

3 (क) टूकनोंध लपो. (गमे ते अेक)

१. भासनी महाभारत पर आधारित वे कृतिओ
२. भासनी रामायण पर आधारित कृतिओ

7

(प) कौसमां आपेल नाम / सर्वनाम / धातुनुं योग्य रूप भूकी ञ्गी पुरो. (गमे ते पांय)

१. .... गणपतिं नमामि । (अस्मद्)
२. .... किं लिखसे ? (युष्मद्)
३. सा गृहकार्यं न ..... । (लिख्)
४. यूयं छात्राः ..... । (अस्)
५. कुत्र कोलाहलः ..... । (भू)
६. अस्माकं ग्रामे विद्यालयः ..... । (अस्)
७. .... पत्रं लिखतः । (छात्र)
८. बालकाः देवं ..... । (नम्)

5

(ग) जोडकां जोडो.

क	ख
१. आवाम्	१. लिखथ
२. वयम्	२. नमन्ति
३. दशरथः	३. भवावः
४. छात्राः	४. भवाम्ः
५. यूयम्	५. अस्ति

4 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(૧) દ્વિપાયન પ્રસંગ

(૨) અગ્નિગૃહ પ્રસંગ

(૩) પ્રદ્યોતનું પાત્ર

(૪) 'પ્રતિજ્ઞાયૌગન્ધરાયણ' -શીર્ષક

5 (i) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

7

(ક) ભાસની કેટલી નાટ્યકૃતિઓ મળી છે ?

૧. તેર

૨. દેશ

૩. પાંચ

૩. આઠ

(ખ) ભાસના નાટકોની હસ્તપ્રતો કયાંથી મળી હતી ?

૧. ગુજરાતમાંથી

૨. મધ્યપ્રદેશથી

૩. કેરાલામાંથી

૩. પંજાબથી

(ગ) વાસવદત્તાને બચાવવા કોણે આગમાં ઝંપલાવ્યું ?

૧. ઉદયને

૨. રુમણવાને

૩. યૌગન્ધરાયણે

૩. પદ્માવતીએ

(ઘ) પદ્માવતીના લગ્નની તૈયારી ચાલતી હતી ત્યારે વાસવદત્તા કયાં હતી ?

૧. લગ્નમંડપમાં

૨. પદ્માવતી પાસે

૩. પ્રમદવનમાં

૩. અંત:પુરમાં

(ચ) પદ્માવતી ..... નાં ફૂલ જોવા પ્રમદવનમાં ગઈ હતી.

૧. ચમેલી

૨. મોગરાના

૩. શેફાલિકા

૩. કમળ

(છ) સમુદ્રગૃહમાં પ્રવેશતાં કોણ ડરી ગયું ?

૧. ઉદયન	૨. વાસવદત્તા
૩. વિદૂષક	૩. પદ્માવતી

(ચ) નમ્ ધાતુંનું વર્તમાનકાળ તૃતીય પુરુષ એ.વ.નું રુપ ..... છે.

૧. લગ્નમંડપમાં	૨. પદ્માવતી પાસે
૩. પ્રમદવનમાં	૩. અંત:પુરમાં

(ii) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો.

7

- ૧) સ્વપ્નવાસવદત્તની પ્રસ્તાવનાને ભાસે શું નામ આપ્યું છે ?
- ૨) રાજમાતા કોણ હતી ? તેનું નામ શું હતું ?
- ૩) વસન્તકને શેની પીડા થઈ છે ?
- ૪) ઉદયનને ઊંઘી ગયેલા જાણીને વિદૂષકે શું કર્યું ?
- ૫) પથારીમાં સૂતેલી અવન્તિકા કેમ અચાનક બેઠી ?
- ૬) રાજલક્ષ્મીને કોણ ભોગવી શકે છે ?

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. : _____

Sanskrit CC - 102

સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ અને વ્યાકરણ

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 ભર્તૃહરિના શતકોનો વિગતે પરિચય આપો.

14

અથવા

કિરાતાર્જુનીયમનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

2 સંસ્કૃત નાટકની ઉત્પત્તિ અને વિકાસની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

14

અથવા

નીચેના વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો.

(1) કાલિદાસના નાટકો

(2) શુદ્રકનું મૃચ્છકટિકમ

3 (અ) નીચેના વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક)

04

(1) સુબંધુની વાસવદત્તા

(2) બાણનું હર્ષચરિતમ

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

06

(1) અહં ભોજનં..... । (કરોતિ, કરોમિ, કુર્વન્તિ)

(2) રમેશઃ પર્વતં ..... । (પશ્યતિ, પશ્યામિ, પશ્યસિ)

(3) .....ઉભયતઃ ગોપાઃ સન્તિ । (કૃષ્ણોન, કૃષ્ણમ્, કૃષ્ણસ્ય)

(4) ગણેશઃ શિવસ્ય..... કરોતિ । (પૂજાયં, પૂજાયાઃ, પૂજામ્)

(5) ત્વં ભોજનં ન ..... । (કરોષિ, કરોતિ, કરોમિ)

(6) વયં ભવનં ..... । (પશ્યન્તિ, પશ્યામિ, પશ્યામઃ)

(ક) અધો લિખિતાનાં વાક્યાનાં ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત ।

04

નીચેના વાક્યોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો.

(1) વાનરઃ વૃક્ષં પશ્યતિ ।

(2) બાલકઃ પઠનં કરોતિ ।

(3) ગોપાલઃ ધેનું પશ્યતિ ।

(4) હર્ષદઃ ગૃહકાર્યં કરોતિ ।

4 कुमारसंभवम् नी त्रीञ्च सर्गानुं रसदर्शनं करावो.

14

अथवा

नीयेना विषय पर टूंकनोंध लपो.

- (1) वसन्त वर्णन
- (2) ध्यानस्थ शिवनुं वर्णन

5 (अ) नीयेना प्रश्नोना ओक वाक्यमां उत्तर आपो. (ओछपण्ण सात)

07

- (1) ऋतुसंहारम् कोनी क्यना छे.
- (2) किरातार्जुनीयम् ना नायकनुं नाम जशावो.
- (3) जगन्नाथे कया स्तोत्रमां यमुना नदीनी स्तुति करी छे ?
- (4) वसन्तसेना यारुदत्तना घरे थापमण्ण तरीके शुं मूके छे ?
- (5) द्रुष्यन्तनुं पात्र कया नाटकमां आवे छे ?
- (6) प्रियदर्शिका कोनी कृति छे ?
- (7) शंभुकवच प्रसंग कया नाटकमां आवे छे ?
- (8) पंडितराज तरीके कया कवि प्रसिद्ध छे ?
- (9) अर्जुनने पाशुपत अस्त्र कोषे आप्युं छतुं ?
- (10) सागरिकानुं मूण नाम शुं छतुं ?

(ब) योग्य विकल्प पसंद करी पाली जग्या पूरो.

07

- (1) गीतगोविन्दम् मां कुल ..... सर्गो छे. (12, 18, 20)
- (2) मृच्छकटिकम्नी नायिका ..... छे. (वासवदत्ता, वसन्तसेना, उर्वशी)
- (3) रघुना पुत्रनुं नाम ..... छतुं. (सगर, दशरथ, अज)
- (4) लवभूतिअे ..... नाटकोनी रचना करी छे. (सात, त्रण, पांच)
- (5) कथाना प्रकरणे ..... कडे छे. (लम्बक, सर्ग, उच्छवास)
- (6) प्रियदर्शिका ..... प्रकारनी कृति छे. (नाटक, नाटिका, प्रकरण)
- (7) एको रसः करुणः एव । आ विधान ..... कवि माटे प्रयोजय छे. (भास, भारवि, लवभूति)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
BA00E-101 : Sanskrit (EC)
(स्वप्नवासवदत्तम्)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- सूचना (१) अधा ४ प्रश्नो इच्छ्यात छे.
(२) दरेक प्रश्नी जभशी बाजु दशाविला अंक तेना कुल गुण दशावे छे.
- १ (अ) कोछपण अक श्लोकनो अनुवाद करे. ४
(१) तीर्यादकानि समिधः कुसुमानि दर्भान्
स्वैरं वनादुपनयन्तु तपोधनानि ।
धर्मप्रिया नृपसुता न हि धर्मपिडा
मिच्छेत् तपस्विषु कुलव्रतमेतदस्याः ॥
(२) अनाहारे तुल्यः प्रतरुदित क्षाम वदनः
शरीरे संस्कारं नृपति समदुःखं परिवहन् ।
दिवा वा रात्रौ वा परिचरति यत्नैर्नरपति
नृपः प्राणान् सद्यस्त्यजति यदि तस्याप्युपरमः ॥
- (ब) कोछ पण अक वाक्य ससंदर्भ समजावो. ३
(१) न हि रुपमेव, वागपि खल्वस्या मधुरा ।
(२) अयुक्तं परपुरुषसंकीर्तनं श्रोतुम् ।
- (क) कोछपण अक टूकनोंध लपो. ७
(१) ब्रह्मयारी प्रसंग
(२) कौतुकभाषा प्रसंग
- २ (अ) कोछपण अक श्लोकनो अनुवाद करे. ४
(१) दुःखं त्यक्तुं बद्धमूलो नुरागः
स्मृत्वा स्मृत्वा याति दुःखं नवत्वम् ।
यात्रा त्वेषा यद् विमुच्येह बाष्पं
प्राप्तानृण्या याति बुद्धिः प्रसादम् ॥
(२) अहमवजितः पूर्वं तावत् सुतैः सह लालितो
दृढमपह्ना कन्या भूयो मया न च रक्षिता ।
निधनमपि च श्रुत्वा तस्यास्तथैव मयि स्वता
ननु यदुचितान् वत्सान् प्राप्तुं नृपोऽत्र हि कारणम् ॥
- (ब) कोछपण अक वाक्य ससंदर्भ समजावो. ३
(१) एकोपरता अपराडसन्निहिता ।
(२) आर्यपुत्र, प्रियं मे ज्ञातिकुलस्य कुशलवृत्तान्तं श्रोतुम् ।
- (क) कोछपण अक टूकनोंध लपो. ७
(१) धोषवती वीणा प्रसंग
(२) विदूषकनुं पात्र

- ૩ (અ) કોઈ પણ એક ટૂંકનોંધ લખો. ૪
- (૧) ભાસની મહાભારત આધારિત કૃતિઓ
- (૨) 'સ્વપ્નવાસવદત્તમ્' શીર્ષક સમજાવો.
- (બ) કૌંસમાં આપેલ વિકલ્પ પસંદ કરી કોઈપણ પાંચ ખાલી જગ્યા પૂરો. ૧૦
- (૧) ..... દેવં નમતિ । (બાલઃ / બાલૈઃ / બાલૌ)
- (૨) અહમ્ ચિત્રકારઃ ..... । (અસ્તિ / આસીત્ / અસ્મિ)
- (૩) માધવઃ શિવં ..... । (નમસિ / નમતિ / નમામિ)
- (૪) યુવામ્ કુત્ર ..... । (અસ્તિ / સ્થઃ / અસિ)
- (૫) ..... સંસ્કૃતં લિખન્તિ । (બાલાઃ / બાલૈઃ / બાલઃ)
- (૬) ..... રાજા ભવતિ । (રામાન્ / રામાણ / રામઃ)
- (૭) સીતા રામસ્ય ભાર્યા ..... । (અસ્તિ / અસ્મિ / અસિ)
- (૮) તાનિ પુસ્તકાનિ ..... । (અસ્તિ / સન્તિ / અસ્મિ)
- ૪ પ્રતિજ્ઞાયૌગન્ધરાયણ નાટકનો પરિચય આપી ભાસનું નાટ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા
- પ્રતિજ્ઞાયૌગન્ધરાયણ નાટકને આધારે યૌગન્ધરાયણનું પાત્રાલેખન કરો.
- ૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. ૭
- (૧) ભાસના રામયણ પર આધારિત નાટકોનાં નામ લખો.
- (૨) દર્શક રાજાની બહેનનું નામ લખો.
- (૩) વાસવદત્તા કોના દ્વારા પદ્માવતીને સોંપાય છે.
- (૪) "રામૌ" રૂપ ઓળખાવો.
- (૫) સમુદ્રગૃહ પ્રસંગ કયા અંકમાં આવે છે ?
- (૬) "આર્યપુત્રોઢપિ" નામ પરકીયઃ સંવૃતઃ આ વાક્ય કોણ બોલે છે.
- (૭) ભાસના કયા નાટકમાં ઘટોત્કચનું પાત્ર આવે છે.
- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુરો. ૭
- (૧) "કિં વિરચિકાં સ્મરસિ" આ વાક્ય ..... બોલે છે.
- (૧) ઉદયન (૨) વાસવદત્તા (૩) વિદૂષક
- (૨) મધ્યમવ્યાયોગ ..... અંકનું નાટક છે.
- (૧) ૧ (૨) ૪ (૩) ૫
- (૩) પ્રથમવાર ભાસના નાટકો પ્રાપ્ત થયા ત્યારે તે ..... લિપિમાં લખેલા હતાં.
- (૧) ઉર્દુ (૨) સંસ્કૃત (૩) મલયાલમ
- (૪) યૂયમ્ ..... ।
- (૧) લિખસિ (૨) લિખથ (૩) લિખતિ
- (૫) 'કન્દુકક્ષીડા' પ્રસંગ ..... અંકમાં આવે છે.
- (૧) ૨ (૨) ૪ (૩) ૬
- (૬) સ્વપ્નવાસવદત્ત નાટકના ત્રીજા અંકમાં ..... માળાનો ઉલ્લેખ છે.
- (૧) વિવાહિત માળા (૨) મંગળ માળા (૩) કૌતુકમાળા
- (૭) કાર્યુંકીયના મતે ..... નું રક્ષણ કરવું મુશ્કેલ છે.
- (૧) થાપણ (૨) સુવર્ણ (૩) કાવ્ય

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. : _____

Sanskrit EC 1 - 101

शिवराजविजयः (प्रथमः निश्वास)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

सूचना (१) अधा ज प्रश्नो इच्छ्यात छे.

(२) दरेक प्रश्ननी जमशी भाजू दशाविला अंक तेना कुल गुण दशावि छे.

- 1 (क) नीयेनाभांथी गमे ते अेक गद्यपंडनो अनुवाद करे. 4
- (१) “अहो ! चिररात्राय सुप्तोहम्, स्वप्नजालपरतन्त्रेणैव महान् पुण्यमयः समयोतिवाहितः, सन्ध्योपासनसमयोरयमस्मद्गुरु चरणानाम्, तत्सपदि अवचिनोमि कुसुमानि” इति चिन्तयन् कदलीदलमेकमाकुञ्चय, तृणशकलैः सन्धाय पुटकं विधाय, पुष्पावचयं कर्तुमारेभे ।
- (२) अथ “कन्यके ! मा भैषीः पुत्रि ! त्वां मातुः समीपे प्रापयिष्यामः, युहितः । खेदं मा वह भगवति । भुङ्क्ष्व किञ्चित् पिब पियः, एते तव भ्रातरः यत् कथयिष्यसि तदेव करिष्यामः मा स्म रौदनैः प्राणान् संशयपदवीमारोपयः, मा स्म कोमलमिदं शरीरं शोकज्वालावलीढं कार्षीः”।
- (ख) नीयेनाभांथी गमे ते अेक ससंदर्भ समज्ञवो. 3
- (१) साधुः समत्वेन भयाद्विमुच्यते ।
- (२) विक्रमराज्ये कथमेष पातकमयो दुराचाराणामुपद्रवः ।
- (ग) नीयेनाभांथी गमे ते अेक टूंकनोंध लपो. 7
- (1) शिवराज विजयनो मंगलश्लोक
- (2) ब्रह्मचारी लुटुओनो वार्तालाप
- 2 (क) नीयेनाभांथी गमे ते अेक गद्यपंडनो अनुवाद करे. 4
- (१) “मुने विलक्षणोयं भगवान् सकल-कला-कलाप-कलनः सकल-कालनः करालः कालः । स एव कदाचित् पयः-पूर-पूरि-तान्यकूपार-तलानि मरुकरोति । सिंह-व्याघ्र-भल्लूक - गण्डक - फेरुशश-सहस - व्याप्तान्यरण्यानि जनपदीकरोति, मन्दिरप्रासाद हर्म्य श्रृंगाटक-चत्वरोद्यान-तडाग - गोष्ठमयानि नगराणि च काननीकरोति ।
- (२) दक्षिणदेशो हि पर्वत - बहुलोस्ति अरण्यानी - सडकुलश्चास्तीति चिरोद्योगेनापि नायमशकन्महाराष्ट्रेकसरिणो हस्तयितुम् । साम्प्रतमस्यैवाडत्मीयो दक्षिणदेश - शासकत्वेन शास्तिखाननामा प्रेष्यत इति श्रूयते ।
- (ख) नीयेनाभांथी गमे ते अेक ससंदर्भ समज्ञवो. 3
- (१) मा स्मधर्मध्वंसन धोषणैर्योगिराजस्य धैर्यमवधीरय ।
- (२) कायँ वा साधयेयं देहं वा पतयेयम् ।
- (ग) नीयेनाभांथी गमे ते अेक टूंकनोंध लपो. 7
- (1) भारतनी दुर्दशानुं शब्दयित्र
- (2) महम्मद गजनीनी कूस्ता

- 3 (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ટૂંકનોંધ લખો. 4
- (1) યોગીરાજનું ભાવિકથન
(2) ગુપ્ત પત્રની પ્રાપ્તિનો પ્રસંગ
- (બ) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના કૌંસમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. 10
- (૧) અહં પુસ્તકં ..... । (પઠાવઃ, પઠામિ, પઠામઃ)
(૨) સઃ વ્યાકરણં ..... । (લિખતિ, લિખસિ, લિખન્તિ)
(૩) ત્વં ..... । (નમતિ, નમન્તિ, નમસિ)
(૪) નમ્ - ધાતુંનું પ્રથમ પુરુષ એકવચનનું યોગ્ય રૂપ (નમામિ, નમતિ, નમન્તિ)
(૫) અસ્મદ્ નું પ્રથમા વિભક્તિનું બહુવચનનું યોગ્ય રૂપ (આવામ્, વચમ્, અહં)
(૬) હું નમસ્કાર કરું છું. (અહં નમામઃ, અહં નમામિ, અહં નમતિ ।)
(૭) ત્વં ગીતા ..... । (પઠયઃ, પઠતિ, પઠસિ)
(૮) ..... પુસ્તકાનિ પઠથ । (ત્વં, યૂયમ્, યુવામ્)
(૯) તદ્ સર્વનામનું પ્રથમા વિભક્તિ બહુવચનનું રૂપ (તૌ, સઃ, તે)
(૧૦) અમે લખીએ છીએ. (વચં, લિખામઃ, આવામ્ લિખાવઃ યૂયં લિખથ
- 4 પંડિત અંબિકાદત્ત વ્યાસના જીવન અને વિદ્વતા વિશે ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- શિવરાજવિજયની શૈલી વિશે નોંધ લખો.
- 5 (અ) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. 7
- (1) ..... કવીનાં નિકષં વદન્તિ ।
(a) પદ્યં (b) મુક્તકં (c) ગદ્ય
- (2) બ્રહ્મનિષ્ઠ બ્રાહ્મણો દરરોજ ..... ને ઉપાસે છે.
(a) સૂર્ય (b) વિષ્ણુ (c) ઇન્દ્ર
- (3) શિવરાજવિજયના મંગલશ્લોકમાં ..... માંથી અવતરણ લેવામાં આવ્યું છે.
(a) પદ્મપુરાણ (b) મત્સ્યપુરાણ (c) ભાગવતપુરાણ
- (4) પર્વત ઉપર મોટી ગુફામાં ..... સમાધિમાં રહેતા હતા.
(a) મહામુનિ (b) અકબર (c) અંબિકાદત્ત વ્યાસ
- (5) ..... ના સમયમાં બેઠેલો યોગી વિક્રમાદિત્યના સમયમાં જાગે છે.
(a) રામ (b) પરશુરામ (c) યુધિષ્ઠિર
- (6) મહમૂદ યવને ..... વખત ભારતને લૂંટ્યું.
(a) 10 (b) 12 (c) 14
- (7) શિવરાજવિજયનો સાહિત્ય પ્રકાર ..... છે.
(a) ઉપન્યાસ (b) મહાકાવ્ય (c) નાટક
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના એક બે વાક્યોમાં જવાબ આપો. 7
- (1) અંબિકાદત્ત વ્યાસની આત્મકથાનું નામ શું છે ?
(2) મહમૂદ યવન ભારતમાંથી પોતાના દેશમાં શું શું લઈ ગયો ?
(3) એક જ રાતમાં અંબિકાદત્ત વ્યાસે કયા સ્તોત્રની રચના કરી હતી ?
(4) લેખકને 'ઘાટિકાશતક' નો ખિતાબ કેમ મળ્યો હતો ?
(5) બ્રાહ્મણની દીકરીનું હરણ કોણે કર્યું હતું ?
(6) ગુલામ ભારતવર્ષનો પ્રથમ યવન સમ્રાટ કોણ હતો ?
(7) ભારતવર્ષનો ગુપ્તશત્રુ હોવા છતાં કયો બાદશાહ શાન્તિપ્રિય અને વિદ્વપ્રિય હતો ?

BA00EC-102 : Sanskrit Elective paper

(संस्कृत साहित्यनो ढतिहास अने व्याकरण)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

सूचना (१) अधा ज प्रश्नो इच्छयात छे.

(२) दरेक प्रश्ननी जमझी बाजु दशविवा अंक तेना कुल गुण दशवि छे.

- 1 'किरतार्जुनीयम्' नो कथासार आपी तेनु मडाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो. 14
अथवा
टूंकनोंध लपो. (गमे ते बे)
(1) जगन्नाथना लहरीकाव्यो (2) भर्तृहरिना शतको
(3) गीत गोविंद (4) भारविनुं छवन
- 2 उत्तरे रामचरिते भवभूतिर्विशिष्यते । आ विधान यर्यो. 14
अथवा
टूंकनोंध लपो. (गमे ते बे)
(1) रत्नावली (2) अभिज्ञानशाकुन्तलम् (3) मृच्छकटिकम् (4) विक्रमोर्वशीयम्
- 3 (अ) टूंकनोंध लपो. (गमे ते अेक) 4
(1) वासवदत्ता कथा (2) कादम्बरी
- (ब) योग्यरूप पसंद करी पाली जग्या पूरो. 10
(1) बाल अ कायन्त पुं. द्वितीया द्विवचन .....
(a) बालम् (b) बालान् (c) बालौ
(2) माला आ कायन्त स्त्री. द्वितीया ब. व.....
(a) मालाः (b) मालाम् (c) माले
(3) अहं देवं ..... ।
(a) पश्यामि (b) पश्यावः (c) पश्यति
(4) वयम् सूयँ ०..... ।
(a) पश्यामि (b) पश्यामः (c) पश्यति
(5) आवाम् कृषिम् ..... ।
(a) कुरुमः (b) कुरुतः (c) कुर्वः
(6) यूयं मन्त्रणां ..... ।
(a) कुरुतः (b) कुरुथ (c) कुर्वन्ति
(7) ..... उभयतः वयं स्मः ।
(a) त्वाम् (b) युवाम् (c) युष्मान्

- (8) तौ नृत्यम् ..... ।
 (a) कुरुतः (b) करोमि (c) करोषि
- (9) सः मोदकं ..... ।
 (a) करोषि (b) करोमि (c) करोति
- (10) वयं चण्डीपातं ..... ।
 (a) कुर्मः (b) करोमि (c) कुर्वन्ति

4 'कुमारसंभवम्' सर्ग-उनुं रसदर्शन करावो.

14

अथवा

टूंकनोध लभो. (गमे ते बे)

- (1) कामदेवनुं पात्र
 (2) ध्यानस्थ शिवनुं वर्णन
 (3) शिवना आश्रममां वसंतनो प्रत्वाव

5 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी जाली जग्या पूरो.

7

- (1) 'कुमारसंभवम्'नो प्रधान रस ..... छे.
 (a) शृंगार (b) वीर (c) करुण
- (2) 'मालतीमाधव' दस अंकनुं ..... छे.
 (a) व्यायोग (b) समवकार (c) प्रकरण
- (3) ભર્તૃહરિએ ..... શતકમાં સજ્જન પ્રશંસા અને દુર્જનનિંદા કરી છે.
 (a) નીતિશતક (b) શૃંગારશતક (c) વૈરાગ્યશતક
- (4) માલવિકાગ્નિમિત્રમૂની અંક સંખ્યા ..... છે.
 (a) ચાર (b) પાંચ (c) સાત
- (5) સંગમનીયમણિ પસંગ ..... નાટકમાં આવે છે.
 (a) માલવિકાગ્નિમિત્રમૂ (b) વિક્રમોર્વશીયમૂ (c) અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમૂ
- (6) કાદમ્બરી ..... કવિની રચના છે.
 (a) બાણ (b) સુબંધુ (c) દંડી
- (7) હર્ષની ..... કૃતિમાં મદનમહોત્સવ પ્રસંગ આવે છે.
 (a) રતનાવલી (b) પ્રિયદર્શિકા (c) નાગાનંદ

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

7

- (1) વસંતસેનાના ખૂનનો આરોપ કોના પર મૂકાય છે ?
 (2) પ્રિયદર્શિકામાં કોની પ્રણયકથાનું વર્ણન આવે છે ?
 (3) દુષ્યન્ત - શકુન્તાલનું મિલન ક્યાં થાય છે ?
 (4) કાલિદાસ કવિને કયો અલંકાર પ્રિય છે ?
 (5) કામદેવે કયા બાણનો પ્રયોગ શંકર પર કર્યો હતો ?
 (6) 'મૃચ્છકટિક'ની નાયિકા કોણ છે ?
 (7) કામદેવના અવસાનથી રતિ શું કરે છે ?

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Elective-2 : Sanskrit

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 A નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો અનુવાદ કરો. 4
- (૧) અહમેકદા દક્ષિણાણ્યે ચરન્નપશ્યમ્ । एको वृद्धो व्याधः स्नातः कुशहस्तः सरस्तीरे ब्रूते
भो भोः पान्थाः इदं सुवर्णं कङ्कणं गृह्णाम्, ततो लोभाकृष्टेन केनचित्पान्थेनालो
चितम् भाग्येनैतत् सम्भवति । किन्त्वत्रात्मसन्देहे प्रवृत्तिर्न विधेया ।
- (૨) અસ્તિ મગધદેશે ચમ્પકવતી નામારણ્યાની । તસ્યાં ચિરાન્મહતા સ્નેહેન મૃગકાકૌ નિવસતઃ ।
स य मृगः स्वेच्छया भ्राम्यन्दृष्टपुण्ड्राङ्गकेनचिच्छृगालेनालोकितः । तं दृष्ट्वा शृगालोचिन्तयत्,
आः क्रथमेतन्मास सुललितं भक्षयामि ? भवतु विश्वासं तावयुत्पादयामि ।
- B નીચેનામાંથી કોઈ એક સસંદર્ભ સમજાવો. 3
- (૧) જ્ઞાનં ભારઃ ક્રિયાં વિના ।
- (૨) दुर्जनेन समं सख्यं प्रीतिं चापि न कारयेत् ।
उष्णो दहति याङ्गारः शीतः कृष्णायते कर्म ॥
- C નીચેનામાંથી કોઈ એક ટૂંકનોંધ લખો. 7
- (૧) લોભી મુસાફરની કથા
- (૨) હરણ અને શિયાળની કથા
- 2 A નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો. 4
- (૧) અસ્તિ ગૌડવિષયે કૌશામ્બી નામ નગરી । તસ્યાં ચન્દનદાસનામા વણિગ્ મહાધનો
निवसति । तेन पश्चिमे वयसि वर्तमानेन कामाधिष्ठित चेतसा धनदर्पालीलावती
नाम वणिकपुत्री परिणीता । सो च मकरकेतोर्विजय वैजयन्तीव यौवनवती बभूव ।
स च वृद्धपतिस्तस्या संतोषाय ना भवत् ।
- (૨) અસ્તિ બ્રહ્માર્ય્યે કર્પૂરતિલકો નામ હસ્તી । તમવલોક્ય સર્વે શૃગાલાશ્ચિન્તયન્તિ સ્મ
यद्ययं केप्युपायेन म्रियते तदास्माकमेतदेहेन माचयतुष्टयस्य स्वेच्छया भोजनं भविष्यति
तत्रैकेन वृद्धशृगालेन प्रतिज्ञातम् मया बुद्धिप्रभावादस्य मरणं साधयितव्यम् ।
- B નીચેનામાંથી કોઈ એક સસંદર્ભ સમજાવો. 3
- (૧) सर्वशून्या दरिद्रता
- (૨) केनरत्नमिदं सृष्टं मित्रमित्यक्षरद्वयम्

- C નીચેનામાંથી કોઈ એક ટૂંકનોંધ લખો. 7
- (૧) ચંદનદાસ વાણિયાની વાર્તા
- (૨) કર્પૂરતિલક હાથીની વાર્તા
- 3 નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. 14
- (૧) ઘરડાગીઘની વાર્તા
- (૨) સંચયશીલ શિયાળની કથા
- (૩) પંચતંત્રના કર્તાનો પરિચય
- (૪) હિતોપદેશ - મિત્રલાભનું જીવનલક્ષી મહત્વ
- 4 પ્રાણીકથાઓનો ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

હિતોપદેશનું વિષયવસ્તુ અને સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.

- 5 (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 7
- (૧) નીતિ કેટલા પ્રકારની છે ? કઈ કઈ ?
- (૨) હિતોપદેશની રચના કરવા મુખ્ય કયા ગ્રંથનો આધાર લેવામાં આવ્યો છે ?
- (૩) ઘરડો વાઘ મુસાફરને કયું કડું આપવાનું કહે છે ?
- (૪) મૃગને જોયા પછી શિયાળને કેવો વિચાર આવ્યો ?
- (૫) કયો બિલાડો પક્ષીઓના બચ્ચાંઓને ખાવા આવ્યો ?
- (૬) ચંદનદાસ નામનો વાણિયો કઈ નગરીમાં રહેતો હતો ?
- (૭) કર્પૂરતિલક નામના હાથીને જોઈને બધાં શિયાળોને કેવો વિચાર આવ્યો ?

- બ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. 7
- (૧) હિતોપદેશ..... નો ગ્રંથ છે.
- (૧) નીતિકથા (૨) બોધકથા (૩) જાતકકથા (૪) પ્રાણીકથા
- (૨) હિતોપદેશના રચયિતા ..... છે.
- (૧) વ્યાસ (૨) વાલ્મીકિ (૩) નારાયણ (૪) સુરદાસ
- (૩) વિદ્યાથી શું મળે છે ?
- (૧) યશ (૨) લાભ (૩) સ્વર્ગ (૪) વિનય
- (૪) દીર્ઘકર્ણ બિલાડો કયું વ્રત કરતો હતો ?
- (૧) ગૌરીવ્રત (૨) ચાંદ્રાયણવ્રત (૩) વટસાવિત્રીવ્રત (૪) એકાદશીવ્રત
- (૫) ધર્મના કેટલા માર્ગ છે ?
- (૧) બે (૨) ચાર (૩) સાત (૪) આઠ
- (૬) માણસના મૃત્યુ પછી સાથે શું આવે છે ?
- (૧) ધર્મ (૨) જ્ઞાન (૩) કર્મ (૪) પુણ્ય
- (૭) શ્રેષ્ઠ દ્રવ્ય કયું છે ?
- (૧) ધન (૨) તન (૩) વિદ્યા (૪) મન

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Core - CC - 101 Gujarati

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

(૨) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 આખ્યાનનું સાહિત્યસ્વરૂપ અને લક્ષણોનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14
અથવા
ગુજરાતી સાહિત્યમાં આખ્યાન સાહિત્ય સ્વરૂપ ઉદ્ભવ અને વિકાસ જણાવો.
- 2 'કુંવરબાઇનું મામેરું' ને આખ્યાન તરીકે મૂલવો. 14
અથવા
'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં આખ્યાનકાર પ્રેમાનંદની લાક્ષણિકતાઓ તેમજ મર્યાદાઓ જણાવો.
- 3 કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. 14
અથવા
1) 'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં નિરૂપિત સમાજજીવન
2) 'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં કવિ પ્રેમાનંદની વર્ણનકલા
3) 'કુંવરબાઇનું મામેરું' માં રસ નિરૂપણ
4) 'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં ચમત્કારનું નિરૂપણ
- 4 (અ) કોઇપણ ત્રણ શબ્દોની જોડણી સુધારો. 3
અતીથી, યુનીવર્સીટી, પરીસ્થિતી, વિદ્યાર્થીની, ક્ષીતીજ, સર્ટીફિકેટ
(બ) કોઇપણ ત્રણ શબ્દોના પર્યાયવાચી શબ્દ લખો. 3
અક્કલ, ગરીબ, જૂનું, રાજા, લોહી, શરીર
(ક) કોઇપણ ત્રણ શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો. 3
અખંડ, ક્ષણિક, ખાનગી, ઠોઠ, પુરોગામી, લેખિત
(ડ) મહિસાગર જિલ્લ સેવા સહકારી બેંક, લુણાવાડામાં ખાલી પડતી કલાર્ક કમ કેશિયરની જગ્યા માટે અરજી કરો. 5

અથવા

સસ્તા અનાજની દુકાનોમાં ચાલતી ગેરરીતિઓ અંગે જિલ્લા કલેક્ટરને અરજી કરો.

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુરો.

14

- 1) 'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં મુખ્ય પ્રસંગ ..... છે ?
 (અ) વિવાહ (બ) લગ્ન (ક) સીમંત (ડ) આણું
- 2) પ્રેમાનંદનું પ્રથમ આખ્યાન ..... છે ?
 (અ) લક્ષ્ણાહરણ (બ) નળાખ્યાન (ક) હૂંડી
- 3) પ્રેમાનંદ ..... નગરનો રહેવાસી હતો.
 (અ) વડોદરા (બ) ભરૂચ (ક) અમદાવાદ (ડ) ખેડા
- 4) પ્રેમાનંદની સર્વોત્તમ આખ્યાન કૃતિ ..... છે.
 (અ) ઓખાહરણ (બ) નળાખ્યાન (ક) સુદામાચરિત્ર (ડ) હૂંડી
- 5) આખ્યાનનો આરંભ ..... થી થાય છે.
 (અ) ભજન (બ) મંગલાચરણ (ક) ફળશ્રુતિ (ડ) ગીત
- 6) પ્રેમાનંદ જ્ઞાતિએ ..... બ્રાહ્મણ હતા.
 (અ) ઔદિચ્ય (બ) ચતુર્વંશી (ક) મોઢ (ડ) નાગર
- 7) 'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં ..... કડવાં છે ?
 (અ) ૧૪ (બ) ૧૨ (ક) ૧૬ (ડ) ૧૫
- 8) સાધુપિતાને દુઃખ દેવાને મારે ..... શાને આવ્યું.
 (અ) સીમંત (બ) લગ્ન (ક) વિવાહ (ડ) જાન
- 9) આખ્યાનનું વિભાજન ..... માં થાય છે.
 (અ) કડવા (બ) પ્રકરણ (ક) સર્ગ (ડ) અંક
- 10) 'કુંવરબાઇનું મામેરું' આખ્યાનમાં મુખ્ય રસ ..... છે.
 (અ) હાસ્ય (બ) વીર (ક) કરુણ (ડ) શૃંગાર
- 11) જ્યાં સુધી ગુજરાતી સાહિત્યનો ઉદ્ધાર નહીં થાય ત્યાં સુધી હું માથે ..... નહીં પહેરું એવી આકરી પ્રતિજ્ઞા પ્રેમાનંદે લીધી હતી.
 (અ) પાઘડી (બ) ટોપી (ક) મુગટ (ડ) મોરપીછ
- 12) પ્રેમાનંદના ગુરૂનું નામ ..... હતું.
 (અ) રામપ્રસાદ (બ) રામનારાયણ (ક) રામચરણ (ડ) રામદેવ
- 13) પ્રેમાનંદનો વ્યવસાય ..... હતો.
 (અ) વેપાર (બ) કથાકાર (ક) ચિત્રકાર (ડ) ખલાસી
- 14) આખ્યાનના અંત ભાગમાં ..... આવે.
 (અ) ફળશ્રુતિ (બ) કથન (ક) વર્ણન (ડ) ગાયન

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Core - CC - 102 Gujarati

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

(૨) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપનાં લક્ષણોનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14
અથવા
ગુજરાતી નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપનો વિકાસ આલેખો.
- 2 નવલકથાનાં સ્વરૂપગીત લક્ષણોને ધ્યાનમાં રાખી 'મળેલા જીવ'ને જાનપદી નવલકથા તરીકે મૂલવો. 14
અથવા
'મળેલા જીવ' નવલકથાને આધારે પન્નાલાલ પટેલની નવલકથાકાર તરીકેની વિશેષતાઓ દર્શાવો.
- 3 કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. 14
અથવા
1) 'મળેલા જીવ'માં પન્નાલાલ પટેલની વર્ણનકલા
2) 'મળેલા જીવ' પ્રણય કથા
3) 'મળેલા જીવ'નો કાનજી
4) 'મળેલા જીવ' શીર્ષકની યથાર્થતા
- 4 (અ) કોઈપણ ત્રણ કહેવત સમજાવો. 3
(૧) મોરનાં ઈંડાંને ચીતરવાં ન પડે. (૪) ખાડો ખોદે તે પડે
(૨) પાકે ઘડે કાંઠા ન ચડે (૫) દુકાળમાં અધિક માસ
(૩) ઝાઝા હાથ રળિયામણા (૬) પારકી આશા સદા નિરાશા
- (બ) કોઈપણ ત્રણ રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. 3
(૧) હાથ ધોઈ નાખવા (૪) આકાશ પાતાળ એક કરવાં
(૨) બે પાંદડે થવું (૫) અખાડા કરવા
(૩) એકના બે ન થવું (૬) માથું મારવું

- (ક) કોઈપણ ત્રણ શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. 3
- (૧) નવી પરણેલી સ્ત્રી (૪) સાચવી રાખવા સોંપેલી વસ્તુ
(૨) ઇશ્વરમાં ન માનનાર (૫) સંકેત પ્રમાણે પ્રેમીને મળવા જમારી સ્ત્રી
(૩) શ્રમ કરી જીવનાર (૬) જેને કોઈ સાથે દુશ્મનાવટ નથી તે
- (ડ) તમારી બેંકના મેનેજરને તમારા બદલાયેલ સરનામાની જાણ કરતો પત્ર લખો. 5

અથવા

તમારા ગામમાં ડૉગ્યુસ, ચિકનગુનિયા જેવા રોગોની મહાદશા તોળાઈ રહી છે
જિલ્લા આરોગ્ય અધિકારીને પત્ર લખો.

- 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 14
- 1) ઇડરની શાળામાં પન્નાલાલ પટેલના સહાધ્યાયી ..... હતા.
(અ) સુન્દરમ (બ) ઉમાશંકર જોષી (ક) મેઘાણી (ડ) ધૂમકેતુ
- 2) પન્નાલાલ પટેલની પ્રથમ નવલકથાનું નામ ..... છે.
(અ) મળેલા જીવ (બ) વળામણાં (ક) માનવીની ભવાઈ (ડ) ફકીરો
- 3) પન્નાલાલ પટેલનું જન્મવર્ષ ..... છે.
(અ) ૧૨-૭-૧૯૧૨ (બ) ૫-૭-૧૯૧૨ (ક) ૭-૫-૧૯૧૨ (ડ) ૧૦-૫-૧૯૧૨
- 4) પન્નાલાલ પટેલની ..... નવલકથાને જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ મળ્યો.
(અ) મળેલા જીવ (બ) માનવીની ભવાઈ (ક) વળામણાં (ડ) ફકીરો
- 5) પન્નાલાલ પટેલની આત્મકથાનું નામ ..... છે.
(અ) અલપજલપ (બ) જિંદગી સંજીવની (ક) વળામણાં (ડ) ફકીરો
- 6) પન્નાલાલે પોતાની પહેલી ટૂંકીવાર્તા.....ની ભલામણથી લખી હતી.
(અ) સુન્દરમ (બ) ધૂમકેતુ (ક) મેઘાણી (ડ) ઉમાશંકર જોષી
- 7) પન્નાલાલ પટેલનો જન્મ ..... ગામમાં થયો હતો.
(અ) માંડલી (બ) મોડાસા (ક) ઇડર (ડ) ભરૂચ
- 8) પન્નાલાલ પટેલ .....યુગના સર્જક છે.
(અ) ગાંધી (બ) સુધારા (ક) પંડિત (ડ) મધ્યકાલીન
- 9) 'મળેલા જીવ' નવલકથાનું પ્રકાશન વર્ષ ..... છે.
(અ) ઇ.સ.૧૯૪૦ (બ) ઇ.સ.૧૯૪૧ (ક) ઇ.સ.૧૯૪૨ (ડ) ઇ.સ.૧૯૪૩
- 10) 'મળેલા જીવ' નવલકથામાં ધુળાની પત્નીનું નામ ..... છે.
(અ) જીવી (બ) ધુળી (ક) કાળી (ડ) મણી
- 11) કાનજી અને જીવીનું પ્રથમ મિલન ..... ના મેળામાં થાય છે.
(અ) જન્માષ્ટમી (બ) શિવરાત્રી (ક) નવરાત્રી (ડ) અખાત્રીજ
- 12) જીવી રોટલામાં ઝેર ..... માટે ભેળવે છે.
(અ) કાનજી (બ) ધુળો (ક) પોતાને (ડ) ભગત
- 13) 'લાવ્યો છે તો લાવ્યાપણું રાખજે' 'મળેલા જીવ' નવલકથામાં આ કોણ બોલે છે ?
(અ) કાનજી (બ) ભગત (ક) ધુળો (ડ) હીરો
- 14) 'મળેલા જીવ' કાનજી અને જીવીની ..... કથા છે.
(અ) પ્રણય (બ) લગ્ન (ક) વિવાહ (ડ) હાસ્ય

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00E 101 : Gujarati (EC)

કુંવરબાઇનું મામેરું

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 'આખ્યાન' શબ્દનો અર્થ જણાવી, તેના લક્ષણોનો પરિચય કરાવો. 14

અથવા

મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં 'આખ્યાનના' ઉદ્ભવ અને વિકાસની રૂપરેખા આલેખો.

2 'કુંવરબાઇનું મામેરું' આખ્યાનમાં પ્રગટ થતી પ્રેમાનંદની આખ્યાનકાર તરીકેની શક્તિઓ અને મર્યાદાઓનો પરિચય કરાવો. 14

અથવા

આખ્યાનના સ્વરૂપગત લક્ષણો ધ્યાનમાં રાખી 'કુંવરબાઇનું મામેરું' નું મૂલ્યાંકન કરો.

3 કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. 14

1) 'કુંવરબાઇનું મામેરું' માં સમાજ દર્શન

2) 'કુંવરબાઇનું મામેરું' માં ભાષાકર્મ

3) નરસિંહની વહેલ અને ઉતારાનું વર્ણન

4) 'કુંવરબાઇનું મામેરું'માં કરુણરસ

4 સૂચના મુજબ જવાબ આપો.

(અ) કોઇપણ ત્રણ શબ્દોની જોડણી સુધારો. 3

(૧) શતાબ્દિ

(૨) શીબિર

(૩) સમીતી

(૪) શિર્ષક

(બ) કોઇપણ ત્રણ શબ્દોના પર્યાયવાચી શબ્દો આપો. 3

(૧) અવાજ

(૨) અખિલ

(૩) નદી

(૪) સુંદરતા

(૫) નદી

(ક) કોઇપણ ત્રણ શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો આપો. 3

(૧) આરોહ

(૨) આત્મલક્ષી

(૩) ક્ષણિક

(૪) સંક્ષિપ્ત

(ડ) તમારા વિસ્તારમાં માર્ગોની ખરાબ સ્થિતિ વિશે છાપાના તંત્રીને અરજી કરો. 5

- (૧) આખ્યાનનો આરંભ ..... થી કરવામાં આવે છે.
 (અ) પૂજા (બ) ભજન (ક) મંગલાચરણ (ડ) ગીત
- (૨) “રસની બાબતમાં કોઈપણ ગુજરાતી કવિ એના પેંગડામાં પગ ઘાલે એવો નથી” - આ વિધાન પ્રેમાનંદ માટે કોણે પ્રયોજ્યું છે.
 (અ) મહિપતરામ (બ) નવલરામ (ક) શામળ (ડ) નર્મદ
- (૩) આખ્યાનના અંતભાગમાં ..... આવે છે.
 (અ) ફલશ્રુતિ (બ) વર્ણન (ક) કથન (ડ) ઇશ્વરસ્તુતિ
- (૪) આખ્યાનનું એકમ ..... નામે ઓળખાય છે.
 (અ) ખંડ (બ) સર્ગ (ક) કર્વણ (ડ) કડવું
- (૫) “કુવરબાઈનું મામેરું” ના કડવાની સંખ્યા કેટલી છે.
 (અ) ૧૪ (બ) ૧૬ (ક) ૧૨ (ડ) ૨૨
- (૬) પ્રેમાનંદ વ્યવસાયે ..... હતા.
 (અ) ગીતકાર (બ) સંગીતકાર (ક) માણભટ્ટ (ડ) જ્યોતિષ
- (૭) પ્રેમાનંદના પિતાનું નામ ..... હતું.
 (અ) વલ્લભ ભટ્ટ (બ) કૃષ્ણરામ (ક) ધીરોદાસ (ડ) નરસિંહ સ્વામી
- (૮) પ્રેમાનંદનું મુળવતન કયું હતું ?
 (અ) ભરૂચ (બ) સુરત (ક) વડોદરા (ડ) અમદાવાદ
- (૯) પ્રેમાનંદની પહેલી કૃતિ કઈ હતી ?
 (અ) નળાખ્યાન (બ) ઓખાહરણ (ક) રણયજ્ઞ (ડ) સુદામાચરિત્ર
- (૧૦) પ્રેમાનંદે ‘વિવેક’ વણઝારો જેવું જ્ઞાનબોધનું ..... કાવ્ય લખ્યું છે.
 (અ) રૂપક (બ) સોનેટ (ક) ગીત (ડ) ભક્તિ
- (૧૧) પ્રેમાનંદના ગુરુનું નામ શું હતું ?
 (અ) રામપ્રસાદ (બ) વિદ્યાશરણ (ક) રામચરણ (ડ) રામનારાયણ
- (૧૨) આખ્યાનને કડવાબદ્ધ સ્વરૂપ કોણે આપ્યું ?
 (અ) ભાલણ (બ) પ્રેમાનંદ (ક) નરસિંહ (ડ) નાકર
- (૧૩) પ્રેમાનંદનું સર્વોત્તમ અખ્યાન ..... છે.
 (અ) સુદામા ચરિત (બ) નળાખ્યાન (ક) ઓખાહરણ (ડ) મામેરું
- (૧૪) પ્રેમાનંદની છેલ્લી રચેલી કૃતિ _____ હતી.
 (અ) સુદામાચરિતમ (બ) નળાખ્યાન (ક) રણયજ્ઞ (ડ) ઓખાહરણ

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00E 102 : Gujarati (EC)

‘મળેલા જીવ’

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 નવલકથાના સ્વરૂપગત લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

14

અથવા

ગુજરાતી નવલકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસની રૂપરેખા આલેખો.

2 શ્રી પન્નાલાલ પટેલની ‘મળેલા જીવ’ નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મુલ્યાંકન કરો.

14

અથવા

‘મળેલા જીવ’ ને આધારે શ્રી પન્નાલાલ પટેલની નવલકથાકાર તરીકેની સિધ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ તપાસો.

3 કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો.

14

1) ‘મળેલા જીવ’નો ભાષા વૈભવ

2) ‘મળેલા જીવ’ શીર્ષકની યોગ્યતા

3) કથા નાયિકા જીવીનું પાત્રાલેખન

4) ‘મળેલા જીવ’નો આરંભ અને અંત

4 સૂચના મુજબ જવાબ આપો.

(અ) કહેવતનો અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો.

3

(૧) મોરના ઈંડાને ચીતરવા ન પડે.

(૨) બાંધી મુઠ્ઠી લાખની

(૩) ફરે તે ચરે, ને બાંધ્યું ભુખે મરે

(બ) રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી વાક્ય પ્રયોગ કરો.

3

(૧) કરમ ફૂટેલા હોવા

(૨) પરસેવો રેડવો.

(૩) મૂંઘનો દોરો ફૂટવો.

(ક) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ આપો.

3

- (૧) નાટક ભજવવાની જગા
 (૨) ચાર ઘડીનો સમય
 (૩) વર - કન્યા પરણવા બેસે તે મંડપ
- (૩) સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓનું મહત્વ સમજાવતો પત્ર મિત્રને લખો.
- 5 નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.
- (૧) ગુજરાતી ભાષાની સૌ પ્રથમ નવલકથા કઈ છે ?
 (અ) મળેલા જીવ (બ) કરણઘેલો (ક) ગુજરાતનો નાથ (ડ) સરસ્વતીચંદ્ર
- (૨) પન્નાલાલ પટેલની કઈ નવલકથાને જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત થયો છે ?
 (અ) વળામણા (બ) મળેલાજીવ (ક) માનવીની ભવાઈ(ડ) ભાંગ્યાના ભેરુ
- (૩) પન્નાલાલ પટેલની જન્મતારીખ જણાવો.
 (અ) ૭-૫-૧૯૧૨ (બ) ૧૨-૭-૧૯૧૨ (ક) ૫-૭-૧૯૧૨ (ડ) ૭-૫-૧૯૨૧
- (૪) 'વાહ રે માનવી' તારું હૈયું ! એક પા લોહીના કોગળા તો બીજી પા પ્રીતના ઘૂંટડા ! આ વાક્ય કોણ બોલે છે ?
 (અ) કાનજી (બ) ભગત (ક) હીરો (ડ) ધૂળો
- (૫) 'મળેલા જીવ' નવલકથા કેટલા પ્રકરણમાં વહેંચાયેલી છે ?
 (અ) ૧૨ (બ) ૨૨ (ક) ૩૨ (ડ) ૨૦
- (૬) જીવીના લગ્ન કોની સાથે થાય છે ?
 (અ) કાનજી (બ) હીરા (ક) ધૂળા (ડ) ભગત
- (૭) પન્નાલાલે છપ્પનિયા દુકાણનું ચિત્ર કઈ નવલકથામાં આપ્યું છે ?
 (અ) ભાંગ્યાના ભેરું (બ) મળેલા જીવ (ક) માનવીની ભવાઈ(ડ) પાછલે બારણે
- (૮) પન્નાલાલે લખેલી આત્મકથાનું નામ શું છે ?
 (અ) જિંદગી જીતો (બ) જિંદગી જીવો (ક) જિંદગી જીવવાની કળા(ડ) જિંદગી સંજીવની
- (૯) પન્નાલાલે પોતાના કિશોરાવસ્થાના અનુભવો કયા પુસ્તકમાં આપ્યા છે ?
 (અ) અલપ ઝલપ (બ) કોઈક સાંભળો (ક) આમતેમ (ડ) આડું અવળું
- (૧૦) પન્નાલાલનો જન્મ કયા ગામમાં થયો હતો ?
 (અ) ઇડર (બ) માંડવી (ક) મોડાસા (ડ) ધનસુરા
- (૧૧) ઇડરની શાળામાં પન્નાલાલના સહાધ્યાયી કોણ હતા.
 (અ) ઉમાશંકર જોષી (બ) મેઘાણી (ક) ર.વ.દેસાઈ (ડ) મહાદેવ દેસાઈ
- (૧૨) પન્નાલાલને પ્રથમ ટૂંકીવાર્તા લખવા ભલામણ કોણે કરી હતી ?
 (અ) ગાંધીજી (બ) ઇશ્વર પેટલીકર (ક) સુંદરમ્ (ડ) ઉમાશંકર જોષી
- (૧૩) 'સુખ દુઃખના સાથી' કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
 (અ) નવલકથા (બ) નવલિકા (ક) નિબંધ (ડ) નાટક
- (૧૪) 'મળેલા જીવ' નવલકથા કઈ સાલમાં પ્રગટ થઈ ?
 (અ) ૧૯૪૦ (બ) ૧૯૪૧ (ક) ૧૯૪૩ (ડ) ૧૯૪૭

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Elective-2 (SE) Gujarati

‘શ્રેષ્ઠ હાસ્યરચનાઓ’

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

(૨) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 ગુજરાતી હાસ્ય સાહિત્યનો પરિચય આપી, તેમાં જ્યોતિન્દ્ર દવેનું પ્રદાન દર્શાવો. 14
અથવા
જ્યોતિન્દ્ર દવેના જીવન અને સાહિત્યનો પરિચય આપી, એમના સર્જક વ્યક્તિત્વને ઘડનારા પરિબળો સ્પષ્ટ કરો.
- 2 તમારા અભ્યાસના આધારે જ્યોતિન્દ્ર દવેને હાસ્ય નિબંધકાર તરીકે મૂલવો. 14
અથવા
‘શ્રેષ્ઠ હાસ્યરચનાઓ’માંથી તમારી દરિયાઈ શ્રેષ્ઠ રચનાનો આસ્વાદ કરાવો.
- 3 નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો. 14
(1) હાસ્યકાર જ્યોતિન્દ્ર દવેની ગદ્યશૈલી
(2) ઘેલાકાકાનું રેખાચિત્ર
(3) ‘બાટલીનું ઉદ્ઘાટન’ માં રજુ થયેલ તાત્ત્વિક વિચારો
(4) ‘બુધ્ધિની કસોટી’ ના ટિકીટ માસ્તર
- 4 (A) નીચેના સવાલોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) 08
(1) દર્દીઓને લલચાવવા ડૉક્ટરે અજમાવેલો ઉપાય
(2) જે કિશનદાસના પાત્રની વિલક્ષણતાઓ.
(3) બાટલી ખોલવાનો છેલ્લો પ્રયત્ન અને પરિણામ
(4) મૂંબઈના ઘાટીઓની ખાસિયતો
- (B) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો. 06
(1) ‘આખરે જડ તે જડ ને ચેતન તે ચેતન’
(2) કદાચ એ યોગત્ત્રષ્ટ આત્માઓ હશે.

(3) ઘડપણમાં બીજા અવયવો શિથિલ થઈ જાય છે, તેની જીભ કેમ તેવી થઈ જતી નથી ?

(4) 'આ સળેકડાને કુસ્તીના દાવ શીખવવાના !'

5 નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.

14

- (1) જ્યોતિન્દ્ર દવેનો જન્મ કઈ સાલમાં થયો હતો ?
(અ) ૧૯૦૧ (બ) ૧૯૧૧ (ક) ૧૯૦૨
- (2) જ્યોતિન્દ્ર દવેનો જન્મ ક્યાં થયો હતો ?
(અ) મુંબઈ (બ) સુરત (ક) વડોદરા
- (3) જ્યોતિન્દ્ર દવેના પિતાનું નામ શું હતું ?
(અ) હરિશંકર (બ) હરિલાલ (ક) હરિહરશંકર
- (4) જ્યોતિન્દ્ર દવેના માતાનું નામ શું હતું ?
(અ) ધનવિદ્યાગૌરી (બ) વિદ્યાગૌરી (ક) લક્ષ્મીગૌરી
- (5) જ્યોતિન્દ્ર દવેના ધર્મપત્નીનું નામ શું હતું ?
(અ) હરસુખબહેન (બ) કરસુખબહેન (ક) મનસુખબહેન
- (6) જ્યોતિન્દ્ર દવે કૃત 'રંગતરંગ' કેટલા ભાગમાં છે ?
(અ) પાંચ (બ) છ (ક) સાત
- (7) જ્યોતિન્દ્ર દવેને સ્વચ્છ સુવર્ણચંદ્રક કયા વરસમાં આપવામાં આવ્યો હતો ?
(અ) ૧૯૪૧ (બ) ૧૯૪૨ (ક) ૧૯૪૫
- (8) જ્યોતિન્દ્ર દવેના લગ્નનું વર્ષ જણાવો.
(અ) ૧૯૨૭ (બ) ૧૯૨૮ (ક) ૧૯૪૫
- (9) જ્યોતિન્દ્ર દવે ક.મા.મુનશીના કયાં સામયિકના સહતંત્રી હતા ?
(અ) નવચેતન (બ) ગુજરાત (ક) બુધ્ધિપ્રકાશ
- (10) જ્યોતિન્દ્ર દવેની 'વડ અને ટેટા' કૃતિનું સાહિત્યસ્વરૂપ કયું છે ?
(અ) નવલકથા (બ) નવલિકા (ક) નાટક
- (11) જ્યોતિન્દ્ર દવે સાહિત્ય પરિષદના કયાં વર્ષના અધિવેશનના પ્રમુખ હતા ?
(અ) ૨૨મા (બ) ૨૩મા (ક) ૨૪મા
- (12) જ્યોતિન્દ્ર દવેએ 'અમે બધા' નામે કૃતિ કોની સાથે રચી છે ?
(અ) ધનસુખલાલ મહેતા (બ) દિગ્વીશ મહેતા (ક) નંદશંકર મહેતા
- (13) જ્યોતિન્દ્ર દવે દવેએ સૌ પ્રથમ એકડો કોની શાળામાં પાઠ્યો હતો ?
(અ) મંગુ મહેતા (બ) ગંગુ મહેતા (ક) ગંગુ ગોપાલ
- (14) જ્યોતિન્દ્ર દવેએ કુલ કેટલા પુસ્તકો આપી સાહિત્યસેવા કરી છે ?
(અ) ૨૦ (બ) ૨૨ (ક) ૨૪

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BAO0C-101 : Hindi

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- सूचना : (१) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
 (२) दाईं ओर के अंक गुणाकार बताते हैं।
 (३) अनावश्यक लेखन क्षतियुक्त माना जायेगा।

- १ “रीढ़ की हड्डी” कविता का केन्द्रवर्ती भाव समझाए ? १४
 अथवा

टिप्पणियां लिखिए

- (१) “चौंद और कवि” कविता का केन्द्रवर्ती भाव समझाए
 (२) “शक्ति और क्षमा” कविता में शक्ति और क्षमा की महिमा

- २ पातृत सम्पत्ति कविता में गरीब वर्ग का मर्मस्पर्शी वर्णन किया प्रसिद्ध कीजिये ? १४
 अथवा

टिप्पणियां लिखिए

- (१) बावरा आहरी में व्यक्त प्रकृति चित्रण :
 (२) हिरोशिमा कविता में व्यक्त मानवीय करुणा

- ३ अकाल और उसके बाद कविता का भाव स्पष्ट कीजिए ? १४
 अथवा

“चम्पा काले काले अच्छर नहीं चीन्हती” कविता में साक्षरता का महत्व को प्रतिपादित किया गया है ? समझाइए।

४. ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। १४
 (१) “है गीत बेचना बिलकुल पाप
 क्या करूं मगर लाचार
 हार कर गीत बेचता हूँ।”

अथवा

“दानव दानव क्रुर स्थिति
एक जनता का अमर वरः
अकता का स्वर
अन्यथा स्वातंत्र्य इति”

- २ पट मान की जो आएगा,
अवतारी होगा एक नया
कलयुग लायगा फिर आयेंगे
लेकिन वे तो फिर आयेंगे ।

अथवा

“सहनशीलता, क्षमा, दया को तभी पूजता जग हो
बल का दप चमकता उसके पीछे जब जगमग हो ।”

- ५ अ सही जोड़े मिलाए ।

‘अ’ विभाग

- १) कालिदास
- २) पथ की पहचान
- ३) बात बोलेगी
- ४) गित - फरोश
- ५) वे फिर आयेंगे
- ६) गीत-अगीत
- ७) उदार दिन

‘ब’ विभाग

- १) भवानीप्रसाद मिश्र
- २) रामधारीसिंह दिनकर
- ३) अग्नेय
- ४) केदारनाथ अग्रवाल
- ५) शमशेर बहादुरसिंह
- ६) नागाजुन
- ७) हरिवंशराय बच्चन

- ब रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिये ।

- १) त्रिलोचन के गजल संग्रह का नाम ..... है । (गुलाब और बुलबुल, पथिक)
- २) सच्चीदानंद हीरानंद वात्स्यायन का उपनाम ..... है । (अग्नेय, समशेर, बहादुरसिंह)
- ३) नागाजुन मैथिली में ..... नाम से लिखते थे । (यात्री, अमोला)
- ४) भवानी प्रसाद मिश्र ..... के प्रमुख हस्ताक्षर हैं । (नयी कविता, प्रयोगवाद)
- ५) ‘हिरोशिमा’ ..... देश का शहर है । (चीन, थायलैंड, जपान)
- ६) त्रिलोचन का मूल नाम ..... है । (नागार्जुन, वासुदेवसिंह)
- ७) ‘मृत्युजयी’ कवि के रूप में ..... कवि जाने जाते हैं ।
(हरिवंशराय बच्चन, भवानीप्रसाद मिश्र)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00C-102 : Hindi

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- सूचना : (१) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
 (२) दाईं ओर के अंक गुणाकार बताते हैं।
 (३) अनावश्यक लेखन क्षतियुक्त माना जायेगा।
- १ 'उसने कहा था' कहानी के नायक का चरित्र चित्रण कीजिए। १४
 अथवा
 'बड़े भाई साहब' कहानी का कथासार लिखिए।
- २ 'पत्नी' कहानी एक मनोवैज्ञानिक कहानी है। सिद्ध कीजिए। १४
 अथवा
 कहानी के तत्वों के आधार पर चीफ की दावत कहानी को स्पष्ट कीजिए।
- ३ सिद्ध कीजिये कि 'वापसी' कहानी मध्यमवर्गीय जीवन की समस्याओं का सशक्त दस्तावेज है। १४
 अथवा
 टेपचू कहानी का सार बताईए।
४. अ टिप्पणिया लिखिए। ७
 गजाधर बाबु का चरित्र चित्रण
 अथवा
 सुनंदा का चरित्र चित्रण
- ब ससंदर्भ सहित स्पष्टीकरण कीजिए। ७
 "मृत्यु के कुछ समय पहले स्मृति बहुत साफ हो जाती है।" "जन्मदर की घटनाएँ एक एक करते सामने आती हैं। सारे दृश्यों के रंग साफ होते हैं। समय की धुंध उन पर से हट जाती है।"
 अथवा
 "भारत माता को स्वतंत्र कराना होगा, नीति-अनीति, हिंसा-अहिंसा को देखने का समय नहीं है।"

५ अ रीक्त स्थानों की पूर्ति कीजिये ।

४

१) गोदान ..... लेखक का उपन्यास है । (जैनेन्द्र, प्रेमचंद, भीष्म साहनी)

२) गजाधर बाबू ..... कहानी का पात्र है । (वापसी, टेपचू, पत्नी)

३) लहनासिंह ..... कहानी के नायक है ।

(उसने कहा था, चीफ की दावत, बडे भाई साहब)

४) कालिन्दिचरण ..... कहानी का पात्र है । (धुसपैठीये, नीलकान्तका, सफर, पत्नी)

ब एक वाक्य में जवाब दीजिए ।

५

१) हजारसिंह किस कहानी का पात्र है ?

२) वापसी कहानी में किस की वापसी होती है ?

३) सुनन्दा किस कहानी का पात्र है ?

४) अमर किस कहानी का पात्र है ?

५) शामनाथ किस कहानी का पात्र है ?

क उचित जोड मिलाए ।

५

‘अ’ विभाग

‘ब’ विभाग

१) धुसपैठीये

१) प्रेमचंद

२) बडे भाई साहब

२) भीष्म साहनी

३) टेपचू

३) लहनासिंह

४) चीफ की दावत

४) ओमप्रकाश वाल्मीकि

५) तेरी कुडामाड़ हो गई

५) उदय प्रकाश

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00EC-101 : Hindi (EC-1)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1 'पथ की पहचान' एवं 'रीढ की हड्डी' कविता का भावार्थ लिखिये । 14
अथवा
रामधारीसिंह दिनकर की काव्यगत विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।

2 'साम्राज्यीका नैवेधदान' एवं 'हिरोशिमा' कविता को समझाइये । 14
अथवा
केदारनाथ अग्रवाल की काव्यगत विशेषताएं लिखिये ।

3 नागार्जुन का परिचय देते हुए 'कालिदास' एवं 'अकाल और उसके बाद' कविता को समझाइये । 14
अथवा
समशेर बहादुरसिंह की काव्यगत विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।

4 पठित कविताओं के आधार पर त्रिलोचन की काव्यगत विशेषताएं लिखिये । 14
अथवा
ससंदर्भ व्याख्या कीजिए -

(A)

जी पहले कुछ दिन शर्म लगी मुझको,
पर बाद - बाद में अक्ल जगी मुझको,
जी लोगों ने तो बेच दिये ईमान,
जी आप न हों सुनकर ज्यादा हैरान,
मैं सोच समझकर आखिर,
अपने गीत बेचता हूँ,
जी हाँ हज़ूर मैं गीत बेचता हूँ,
मैं किसिम - किसिम के गीत बेचाता हूँ !

(B) कहीं नहीं बचे
कहीं नहीं बचे
हरे वृक्ष

न ठीक सागर बचे हैं
न ठीक नदियों,
पहाड उदास हैं
और झरने लगभग चुप

आँखों में
धिरता है अंधेरा चुप
दिन दहाड़े यों
जैसे बदल गयी हो
हलधर में
दुनिया ।

5 सूचनानुसार कीजिए ।

14

(A) एक वाक्य में उत्तर लिखिये -

- (1) हरिवंशराय बच्चनजी की पहली पत्नी का नाम लिखें ।
- (2) 'चाँद और कवि' कविता किस काव्य संग्रह से ली है ?
- (3) अज्ञेयजी किस बाद के प्रवर्तक माने जाते हैं ?
- (4) नागार्जुन का पूरा नाम लिखिये ।
- (5) त्रिलोचन का मूल नाम क्या है ?

(B) सही या गलत बताइये -

- (1) गीत फरोश भवानी प्रसाद मिश्रजी का पहला गीतसंग्रह है ।
- (2) नीम के पत्ते हरिवंशराय बच्चनजी की रचना है ।
- (3) नागार्जुन मैखिली में 'यात्री' नाम से लिखते थे ।
- (4) 'कितनी नावों में कितनी बार' संग्रह पर अज्ञेय की ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला ।
- (5) हरिवंशराय बच्चन का पहला काव्य संग्रह 1935 में प्रकाशित हुआ ।

(C) सही जोड़ मिलाइये -

(a) शमशेर बहादुरसिंह	(a) आशा का दीपक
(b) भवानी प्रसाद मिश्र	(b) उदासदिन
(c) केदारनाथ अग्रवाल	(c) उषा
(d) रामधारीसिंह दिनकर	(d) चार कौए चार हौए

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00E-102 : Hindi (EC-1)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

सूचना : सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

- 1 'उसने कहा था' कहानी के आधार पर लहनासिंह की चारित्रिक विशेषताएँ लिखिए। 14
अथवा
'बड़े भाई साहब' एक चरित्र प्रधान कहानी है समझाइए।
- 2 कहानी कला के तत्वों के आधार पर 'वापसी' कहानी का मूल्यांकन कीजिए। 14
अथवा
'नीलकांत का सफर' कहानी की कथावस्तु लिखकर उसका उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।
- 3 संक्षेप में लिखिए: 14
(अ) 'धुस पैठिये' कहानी का सारांश
अथवा
'धुस पैठिये' कहानी का उद्देश्य
अथवा
(ब) 'टेपचु' कहानी की कथावस्तु
अथवा
'टेपचु' का चरित्र चित्रण
- 4 (अ) संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए : 14
"उसने बहुत चाहा है कि पति उससे भी कुछ देश की बात करे। उसमें बुद्धि तो जरा कम है, फिर धीरे धीरे क्या वह भी समझने नहीं लगेगी ? सोचती है, कम पढ़ी हूँ तो इसमें मेरा एसा कसूर क्या है ?"
अथवा
"हमारा लक्ष्य बुद्धि को चारों ओर से जगाना है, उसे आतंकित करना नहीं, सरकार व्यक्ति के और राष्ट्र के विकास के उपर बैठकर उसे दबाना चाहती है। हम इसी विकास के अवरोध को हटाना चाहते हैं - इसी को मुक्त करना चाहते हैं।"

- (ब) “माँ की छोटी-सी काया सिमटकर बेटे के आलिंगन में छिप गई । माँ की आँखों में फिर आँसू आ गए । उन्हें पोछती हुई धीरे से बोली - ‘बेटा तुम मुझे हरिद्वार भेज दो । मैं कब से कह रही हूँ ।”

अथवा

“जब तेरी माँ फूलकरी बनाना शुरू करेगी, तो मैं देखने आऊँगा कि कैसे बनाती है । जो साहब खुश हो गया, तो मुझे इससे बड़ी नौकरी भी मिल सकती है, मैं बड़ा अफसर बन सकता हूँ ।”

5 सूचनानुसार कीजिए :

14

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

- (१) चन्द्रघरशर्मा गुलेरीजीने मुख्त: ..... कहानियाँ लिखी हैं । (दो, तीन, चार)
- (२) बड़े भाई साहब उम्र में अपने छोटे भाई से ..... वर्ष बड़े थे । (पाँच, दश, पन्द्रह)
- (३) सुनन्दा के पति का नाम ..... था । (रामचरण, भगवतीचरण, कालिन्दीचरण)
- (४) चीफ की दावत कहानी के लेखक ..... हैं । (भीष्म साहनी, जैनेन्द्र, प्रेमचन्द)
- (५) उषा प्रियंवदा लिखित कहानी ..... हैं । (रसप्रिया, वापसी, पत्नी)
- (६) ..... कहानी में रेल के सामान्य दरजे में यात्रा करनेवाले मुसाफिरों की परेशानियों का निरूपण किया है ।
(उसने कहा था, बड़े भाइ साहब, निलकान्त का सफर)
- (७) फिरोजा ..... की माता थी । (बालदेव, दरोगा, टेपचू)

(ब) सही गलत की पहचान कीजिए :

- (१) लहनासिंह बड़ा होकर फौज में मरती हो गया ।
- (२) बड़े भाई साहब कहानी के लेखक अज्ञेयजी हैं ।
- (३) सुनन्दा का बच्चा मर गया था ।
- (४) वापसी कहानी के नायक रेलवे की नौकरी से रिटायर नहीं हो रहे हैं ।
- (५) मेरी जीभ जल जाय, बेटा, तुमसे जेवर लूँगी ? वाक्य चीफ की दावत कहानी का है ।
- (६) उदयप्रकाश लिखित कहानी का नाम टेपचू है ।
- (७) रमेश चौधरी धुस पैदिये कहानी का पात्र नहीं है ।

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Elective-2 : Hindi

Seat No. : _____

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 'बड़े घर की बेटी' कहानी का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए ? 14
अथवा
टिप्पणी लिखिए :
(1) चंपा का चरित्र-चित्रण
(2) बुधगुप्त का प्रेम।
- 2 पंचकोड़ी मिरदंगीया के द्वारा रेणुजी ने समाप्त हो रही कला का चित्रण किया है, सिद्ध कीजिए ? 14
अथवा
गदल की चारित्रिक विशेषताएं स्पष्ट कीजिए।
- 3 'दोपहर का भोजन कहानी निम्न मध्यमवर्गीय परिवार की अभावग्रस्त जिन्दगी का दस्तावेज है ! सिद्ध कीजिए। 14
अथवा
'बदबू' कहानी का कथासार लिखिए।
- 4 ससंदभ व्याख्या कीजिए। 14
(1) "भगवान मेरे पथभ्रष्ट नाविक को अंधकार में ठीक पथ पर ले जाना"
अथवा
"नहीं-नहीं, जरा भी नहीं।" मेरा पेट पहले से ही भर चुका है। मैं तो यह भी छोड़नेवाला हूँ। बस अब नहीं।
(2) "कारज हो गया, दरोगाजी ! आत्मा को शांति मिल गई"
अथवा
"किसन कन्हैया भी नाचते थे। नाच तो एक गुण है, जाचक या दलदुआरी। चोरी, डकेती और आवारागर्दी से अच्छा हैं अपना अपना गुण दिखाकर लोगों को रिझाकर गुजारा करना।"
- 5 (A) उचित जोड़ मिलाइये : 5
अ विभाग   ब विभाग
(1) दामूल   मोहना
(2) पिता   शेखर जोशी
(3) बदबू   डोडी
(4) गदल   शैवाल
(5) रसप्रिया   ज्ञानरंजन
- (B) रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : 5
(1) रसप्रिया एक ..... कहानी है। (आंचलिक, परिवारिक)
(2) सिधेश्वरी के पतिका नाम मुंशी ..... है। (चंद्रिकाप्रसाद, प्रेमचंद)
(3) बुधगुप्त ! मेरे लिए सब भूमि ..... है। (पत्थर, मिट्टी, हराम)
(4) एक युग से वह गले में ..... लटकाकर भीख मांग रहा है। (मृदंग, डमरु, ढोल)
(5) गदल के पति का नाम ..... है। (डोडी, गुन्ना)
- (C) क सही या गलत जवाब दीजिए। 4
(1) बड़े घर की बेटी कहानी सप्तसरोज कहानी संग्रह से ली गई है।
(2) गदल २३ वर्ष की अर्धेड ग्रामीण औरत थी
(3) रेणुजी ने कला की धरोहर को बचाने का प्रयास किया है।
(4) दोपहर का भोजन कहानी की नायिका राजेश्वरी है।

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Compulsory English

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 A Answer any four of the following questions : 8
- 1) What is the real problem before mankind ?
  - 2) When will hunger not affect us ?
  - 3) Why are bores always happy ?
  - 4) What are the various types of bores ?
  - 5) What does Nehru expect from his letters ?
  - 6) Why was there no life on earth long ago ?
  - 7) What are the three aspects of democracy ?
  - 8) What dangers must we avoid to retain our democracy ?
- B Write any two short notes of the following : 6
- 1) Swami vivekanand's views on the secret of work.
  - 2) Lucas's views on Bores.
  - 3) The condition of earth in old times.
  - 4) Merits of Democracy.
- 2 A Answer any four of the following questions : 8
- 1) What is the reason of the poet's sadness ?
  - 2) How did the village school master look ?
  - 3) Why does the poet say that the time has wings ?
  - 4) What did the rustics think about the village school master ?
  - 5) Who is called "a loveliest Flower" in the poem "The Education of Nature" ?
  - 6) How does the poet regain the faith ?
  - 7) Who is the speaker of the poem, "The Education of Nature" . ?
  - 8) Mention the playful activities of Lucy as described in the poem.

B Match the words in Columns A with their antonyms in column B

6

A	B
1) Rise	1) Outward
2) Haste	2) Fall
3) Late	3) Soon
4) Inward	4) immature
5) Ripe	5) Night
6) Day	6) Delay

3 A Fill in the blanks by choosing a proper option from the bracket of each sentence. 4

- 1) He finished the job _____ (Quick, Quickness, Quickly)
- 2) The children are playing _____ the garden. (on, in, out)
- 3) She _____ sick today. (has, is, was)
- 4) He is taller _____ his father. (then, than, there)

B Fill in the blanks using Be/ Do/ have as the main or ordinary verb. 4

- 1) What _____ (be) your father.
- 2) The doctor _____ (be) here in a few minute.
- 3) What _____ you (do) at present ?
- 4) I _____ (have) lunch before I left for the office.

C Choose the correct verb from those in brackets :

6

- 1) The earth _____ round the sun (Move, Moves, Moved)
- 2) Soham _____ fast when the accident happened.
(is driving, was driving, drove)
- 3) I _____ him for a long time. (Known, have known, am knowing)
- 4) The soup _____ good. (taste, tastes, is tasting)
- 5) I _____ him a letter tomorrow. (Drop, will dropped)
- 6) He _____ Mona at the zoo. (have seen, saw, see)

4 A Read the following passage carefully and answer the questions give below it. 8

Ones a village merchant heard that a big fair was going to be held in the neighbouring village. He made up his mind to go there and sell his goods at a profit. He went there and sold all his goods. He got a good deal of money. He set out for his own village at sunset. He set out for his own village at sunset. He was on a horse-back. On the way he had to pass through a forest, when he reached

there, it began to rain heavily. He was all wet, He blamed God for the rain. He feared that the robbers would rob him of his large sum of money.

At the very moment he saw a robber coming to him. He was much frightened to see him. The robber pointed the gun at him and tried to shoot him. But he failed because his gunpowder had been damp because of rain. Seizing the opportunity the merchant escaped and galloping his horse, he ran away. Thus the rain that he planned, saved his life.

Questions :

- 1) Why did the merchant go to the neighboring village ?
- 2) Why could the robber not shoot the merchant ?
- 3) What saved the merchant's life ?
- 4) When did the merchant start his return journey ?

B Write a short composition on any of the following. 6

- 1) My favourite teacher.
- 2) Influence of Mobile phone on our life.
- 3) Pollution.

Q.5 A Answer the following questions in one sentence only : 8

- 1) What does Swami Vivekanand say about ignorance and knowledge ?
- 2) Which help is of the highest type ?
- 3) Why according to E.V. Lucas is everybody is a bore ?
- 4) What is the bore's greatest asset ?
- 5) How old is our earth ?
- 6) Why was there no life on the earth for millions of year ?
- 7) What are the dangers of hero-worship ?
- 8) What does Dr. Ambedkar say about civil disobedience and Satyagraha ?

B State whether the following statements are true or false : 3

- 1) Oliver Goldsmith has written the poem called, 'the village School master'
- 2) Lucy is the name of a flower.
- 3) John Milton wrote a poem called, "How soon hath time"

C Match the words in Group A with group B. 3

A	B
1) Scientist	1) Writer of history.
2) Historian	2) Supporter of women's cause.
3) Feminist	3) learned person in the field of science.

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
 Dec. 2016
BAO0C - 101 English
(Introduction to Literature)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Note : Figures to the right indicate full marks.

1. Define the term 'Literature' write in detail the characteristics of Literature. 14
 OR
 Discuss the aims and objective of Literature.
2. Discuss the Origin of One act play. 14
 OR
 Analyse critically the techniques of One act play.
3. Draw the character -sketch of Bishop. 14
 OR
 Discuss Chekov's " A Marriage proposal as a farcical comedy.
4. Explain the following literay terms briefly.(Any Seven) 14

1) Plot	2) Climax	3) Humour	4) Symbol
5) Dialogue	6) Protagonist	7) Theme	8) Character
9) Conflict	10) Poetic justice	11) Myth	12) Antagonist

5. (A) Answer the following questions in one sentence.

8

1. Give the types of literature.
2. What is the primary function of Literature ?
3. Define literature of knowledge.
4. What is One act Play?
5. What is the other name of One act play ?
6. What are the four humours of the human body ?
7. Define Climax in a tragedy.
8. Give an example of 'Symbol'.

(B) Answer the following questions by choosing the correct option given below each statement:

6

1. The name of the Bishop's sister was.....
(a) Persome (b) Ruby (c) Atlanta (d) Goneril.
2. The convict threatened the Bishop with a.....
(a) dagger (b) knife (c) gun (d) pistol
3. "A Marriage Proposal" is a .....
(a) tragedy (b) comedy (c) dark comedy (d) Farce.
4. Lomov suffers from .....
(a) Muscle cramp (b) heart disease (c) diabetes (d) tumour
5. Protagonist is generally the .....in a Play.
(a) Villain (b) Hero (c) Dancer (d) Clown.
6. ....is the arrangement of events and accidents in a literary work.
(a) Theme (b) Plot (c) Dialogue (d) Chorus.

B. A. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

English Core Course – 102

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- Instructions : (1) Mention clearly the options you attempt.
(2) All questions carry equal marks.

- 1 A Match the literary period given in group A with their age as mentioned in group B 7
Group - A		Group - B	
1. 1559-1625	a	Romantic age	
2. 1625-1660	b	Edverdian age	
3. 1660-1700	c	Georgian age	
4. 1701-1740	d	Caroline age	
5. 1798-1832	e	Augustan age	
6. 1890-1918	f	Elizabethan age	
7. 1918-1939	g	Restoration age	
- B Answer briefly the following questions : 7
- 1 Give two names of the dramatists of the Elizabethan age.
  - 2 What is the meaning of "Renaissance" ?
  - 3 Who was Virginia Woolf ?
  - 4 In which age words worth flourished as a poet ?
  - 5 What are the chief characteristics of the modern age ?
  - 6 Who was Alexander Pope ?
- 2 A Relate the writers to their age 7
Writer	Age
1 Sir Philip Sidney	a Jacopian age
2 P.B. Shelly	b Age of Johnson
3 John Dryden	c Age of Queen Victoria
4 T.S.Eliot	d The Elizabethan age
5 John Donne	e Romantic age
6 Dr. Samuel Johnson	f Age of Dvyden
7 Matthey Arnlod	g The Modern age
- B Answer briefly the following questions: 4
- 1 Who is the writer of "Hamlet" ?
  - 2 Who has written "The Rape of the Lock"?
  - 3 Who is the author of "Pride and Prejudice"?
  - 4 Name the writer of "A passage to India"
- C Fill in the blanks in the following sentences : 3
- 1 John Milton wrote an epic called _____
  - 2 "King Lear" was written by _____
  - 3 "The waste land" was written by _____
- 3 What is a short story ? Discuss its origin and growth as a literary form ? 14
- OR
- "A short story is not merely a novel cut-short", Explain this statement in detail.

- 4 A What lesson did efim learn at the end of his pilgrimage ? 7
 OR
 Draw the character-sketch of Uncle Jules
 OR
 Write a short note on the appropriateness of the title, "My lord, the baby."
- B Write a short note on any one of the following: 7
 1 Elisha
 2 Raicharan's Sacrifice
 3 God lives in the Panch.
- 5 Complete each of the following statements by choosing the correct option from those given below each statement. 14
- 1 The period from 1559-1625 is known as
 (a) Age of Shakespeare (b) Augustan age (c) Restoration age.
  - 2 The period from 1798-1832 is known as
 (a) The Modern age (b) Age of Wordsworth (c) The Augustan age
  - 3 The term 'Renaissance' means
 (a) New awareness (b) New Awakening (c) New Discoveries
  - 4 The Age of Puritanism is also called
 (a) Age of Orthodoxy.
 (b) Age of Reformation
 (c) Age of Religious intolerance.
  - 5 Who is held as "The National Poet of Scotland" ?
 (a) Oliver Gold Smith (b) Robert Burns (c) Collins.
  - 6 "Touchstone theory" in English literary Criticism was propounded by
 (a) Tennyson (b) John Ruskin (c) Matthew Arnold.
  - 7 The most unusual evolution of the novel from in the twentieth century is seen in
 (a) The Novel of ideas
 (b) The problem Novels
 (c) "The Stream of consciousness" fiction.
  - 8 Among the dramatists of the problem play, the greatest is
 (a) George Bernard Shaw (b) John Galsworthy (c) Henry Arthur Jones
  - 9 The term "Imagism" was coined by
 (a) T.S. Eliot (b) Ezra Pound (c) Amy Lowell
  - 10 The greatest figure among the new critics of England is
 (a) F. R. Leavis (b) T.S. Eliot (c) I.A. Richards
  - 11 "Two old men" is written by
 (a) Gogol (b) Tolstoy (c) Dostoevsky
  - 12 "My Lord baby" is written by
 (a) Rabindranath Tagore (b) Premchand (c) Anish.
  - 13 Raicharan's master's name is
 (a) Narendra Nath (b) Anukul (c) Anish
  - 14 "God lives in the Panch" deal with the problem of
 (a) Social realism (b) Psychological realism (c) Superstition.

B. A. Sem.-I
Dec. 2016
English EC-101

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- Instructions : (1) Mention clearly the options you attempt.
(2) All questions carry equal marks.

- 1 Define Literature and discuss its meaning. 14
OR
Write a detailed note on the various qualities of Literature.
OR
What purpose does Literature serve ? Does it delight or Preach ? Discuss in detail.
- 2 What is one-act-play ? Discuss in detail its origin and development. 14
OR
“The one-act play is not a full length play in miniature.” Elaborate.
OR
Enumerate the structure and technique of the one- act play.
- 3 Evaluate “Bishop’s Candlesticks” as a one-act play highlighting how good elements in human nature triumphs at last. 14
OR
Evaluate “A marriage proposal” as a farce.
OR
Write short notes on any two of the following.
- 1 Lomov and Natalia’s quarrels.
2 The Character of Persome
3 Moral of “The Bishop’s Candlesticks”
- 4 Write notes on nay seven of the following: 14
1 Protagonist	2 Dialogue	3 Plot
4 Conflict	5 Climax	6 Poetic justice
7 Theme	8 Symbol	9 Humour.
- 5 Complete the following sentences by choosing the right options. 14
1. _____ is the soul of one-act play
(a) brevity (b) action (c) suspense
- 2 Mystery and miracle play were written during _____
(a) Classical Period (b) Medieval period (c) Modern period

- 3 "By reading of the deeds of good and heroic men, we ourselves are led forwards goodness and heroism" is the statement made by _____
(a) William Shakespeare (b) Philip Sidney (c) William Words worth.
- 4 The candlesticks were very dear to the Bishop because _____
(a) It was valuable
(b) It was made of silver
(c) It was given to him by his mother.
- 5 The Convict wanted to go to _____ after he was saved by the Bishop.
(a) London (b) Moscow (c) Paris
- 6 _____ the convict's wife
(a) Marie (b) Jeanette (c) Mere Gringoire.
- 7 _____ is the author of "A marriage proposal"
(a) Leo Tolstoy (b) Norman Mackinnel (c) Antony Chekhor.
- 8 Lomov was patient of _____
(a) blood pressure (b) epilepsy (c) diabetes
- 9 According to Persome, the Bishop was like _____
(a) a Child (b) a girl (c) an adult.
- 10 Initially one-act play was known as _____
(a) Performance of entertainment.
(b) Curtain raiser
(b) Short action play.
- 11 The highest point of the crisis in a tragedy is called _____
(a) Catharsis (b) Climax (c) Conflict
- 12 The Victory of the good and the defeat of the evil in a play is called _____
(a) Hamartia (b) Catharis (c) Poetic Justice.
- 13 The text book prescribed in your syllabus "Selected one act plays" is edited by _____
(a) Satyanarain Singh (b) Sachithanandan (c) Shriraman and Colin Swatridge.
- 14 A picture of human skull placed upon two slanting boned crossing each other is a symbol of _____
(a) danger (b) disaster (c) death.

B.A. Sem.-I
 Dec. 2016
English - 102 (EC)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1 (A) Match the literary periods given in Group A with their age/Characteristics in Group B 7

A	B
(1) 1559-1625	(a) Restoration Age
(2) 1625-1660	(b) Age of Romanticism
(3) 1660-1700	(c) Puritan Age
(4) 1798-1832	(d) Clubs and Coffee houses
(5) 1832-1890	(e) The Modern Age
(6) 1918-1939	(f) The Victorian Age
(7) 1939-1960	(g) Inter-war years

(B) Answer any seven of the following questions: 07

- 1) Who established the metaphysical school of poetry?
- 2) Name the poets who popularized the Heroic couplet.
- 3) Name two major poets of the Romantic Age.
- 4) Who invented the dramatic monologue ?
- 5) Who wrote the Lyrical Ballads ?
- 6) What is the meaning of Renaissance ?
- 7) Who used the stream of Consciousness technique in his novels ?

2 (A) Match the writers in Group A with their literary works in Group B 07

A	B
1) William Shakespeare	a) Time Machine
2) John Milton	b) The Waste Land
3) Christopher Marlowe	c) Paradise Lost
4) S.T. Coleridge	d) Vlysses
5) James Joyce	e) Dr. Faustus
6) T.S. Eliot	f) Kubla Khan
7) H. G. Wells	g) King Lear

(B) Relate the writers in Group A with the Age they belong to in the group B 07

A	B
1) William Wordsworth	a) The Modern Age
2) William Shakespeare	b) The Elizabethan Age
3) John Dryden	c) The Romantic Age
4) John Ruskin	d) The Victoria Age
5) Alexander pope	e) Neo- Classical Age
6) Charles Dickens	f) Age of Tennyson
7) W. B. Yeats	g) Restoration Age

3 What is a short story ? Discuss its origin and development as a form of literature. 14

OR

The Short story is not merely a novel cut short... Explain.

- 4 Draw character sketch of Raicharan and justify the title "My Lord, The Baby." 14
OR
Bring out the contrast between the two pilgrims Elisha and Efim.
OR
Write short notes on any two of the following.
- (1) The narrator's feelings for his uncle Jule.
  - (2) End of the story 'God lives in the Panch'
  - (3) The attachment between Raicharan and his master's Little Son.
  - (4) Elisha and his services to the poor family in the hut.
- 5 Complete the following sentences by choosing the right options. 14
- 1 _____ is known as "the nest of singing birds"
(a) Elizabethan Age (b) Restoration Age (c) Romantic Age
  - 2 The term "Renaissance" means _____
(a) Rebirth (b) Revival (c) Restoration.
  - 3 The University wits are known as _____
(a) Pre- Shakespearean dramatists. (b) Restoration dramatists
(c) Sentimental dramatists.
  - 4 Ben Jonson popularized the _____
(a) Comedy of manners (b) Comedy of humors (c) Black Comedies
  - 5 The age of Dr. Johnson is also known as _____
(a) The Puritan Age (b) The age of Transition. (c) The Neo-classical age.
  - 6 _____ has written the Faerie Queen.
(a) Philip Sidney (b) Edmund Spenser (c) John Milton.
  - 7 The most popular film for children "Jungle Book" is based on the story with the same name authored by _____
(a) Ruskin Bond (b) Rudyard Kipling (c) Jim Corbett.
  - 8 The world famous Sherlock Holmes detective stories are authored by _____
(a) Agatha Christie. (b) Perry Masson (c) Sir Arther Canon Doyle.
  - 9 The family was shocked to see uncle Jule _____
(a) Gambling in the casino. (b) Begging on the seashore
(c) Selling oyster to the tourists.
  - 10 Elisha had the habit of taking _____
(a) Snuff (b) Sleeping pills (c) drink
  - 11 Efim and Elisha decided to go on a pilgrimage to _____
(a) Jerusalem (b) Palestine (c) Bathlehan
  - 12 The baby called Raicharan as _____
(a) nana (b) Chan-na (c) Ma-ma
  - 13 "My uncle Jules" is written by _____
(a) Leo Tolstoy (b) Prem Chand (c) Guy de Maupassant.
  - 14 The story not included in the text book "Eight Short Stories" prescribed for your syllabus is _____
(a) The two old men - Tolstoy (b) God Lives in the Panch – Premchand.
(c) The Model Millionaire – Oscar Wilde.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

English Ective-II

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Tom Sawyers adventures are nobel and naughty,heroic and humorous..Discuss. 14

OR

Write short notes on any two of the following.

- (1) Aunt Polly
- (2) Huckleburry Finn
- (3) The discovery of treasure
- (4) The young pirates on the island.

- 2 'A' Metch the words in column 'A' with their synonyms in column 'B' 4

A	B
Blunder	stupidity
Cannon	worry
Folly	large gun
Anxiety	mistake

- B What do the following abbreviations suggest or stand for. (any Four) 4

Pl, Ltd, eg, sth, ie, sing, abbr,

- C Do as directed. 6

- (1) Learn English well to get good Job
[use 'so that' in the sentence to express. the purpose of action]
- (2) when my grandfather was old he was able to walk 15 miles a day
[use proper modal auxiliary to replace the underlined part of the sentence]
- (3) He is your close friend It is your moral obligation to attend his marriage ceremony
[Re write the sentence using the suitable auxiliary must ,can ,may]
- (4) Your scholarship forms will be processed provided that you mention your Aadhar card number.
[Rewrite the sentence using 'only if' at proper place.]
- (5) The prime minister Mr. Modi is going to attend the inauguration Function of Banas Dairy at Disa in North Gujarat tomorrow .
[Use infinitive 'to' for the underlined construction to express future tense]
- (6) If you have finished your work earlier, you .....Leave
[Fill in the blank with right modal auxiliary may, ought to, Need to]

- 3 A Write a Letter to your cousin expressing your regret for not being able to attend his marriage ceremony. 7

Or

Write an appropriate letter to your sister who lost her mother in Law in a train accident.

- B Read the following Passage carefully and answer the questions given below it. 7

It was on October 31,1875 that Sardar Vallabhbhai Patel was born in a poor patidar family at karamsad near Nadiad. He went to England for further studies and returned in 1913 as a barrister .sardar patel's political career began in 1918 when Gandhiji advised the famine –stricken peasants of Gujarat to organize Satyagraha and to pay no land tax to the Government. But it was in the year 1928 ,when he successfully organize and led a peasant's revolt in Bardoli ,that sardar patel rose to great heights of fame ,At the end of bardoli affairs ,srinivasa Shastri wrote to Gandhiji on September 7, 1928, 'Vallabhbhai has risen to the highest –rank.'His skiltul handling of the problem of the states and successful police action in Hyderabad raised him to the level of a great statesman. He changed the political map of India by bringing together the 600 –odd states with the rest of the country to form a united, strong and democratic India . Sardar patel deied on December 15,1950.

Questions:-

- (1) How did sardar patel's political career begin ?
- (2) What made him a great statesman ?
- (3) How did he change the political map of India ?
- (4) Give ective forms of the following.

Succeed, skill, democracy, politice.

- 4 A Translate the following sentences in to Gujarati or Hindi (any five) 5

- (1) Who will bell the cat ?
- (2) Smoking is injurious to health is a statutory warning.
- (3) It is no use advising a young man not to use mobile while driving.
- (4) I have seen the film 'Jungle Book' twice.
- (5) How much do you pay your maidservant?
- (6) There was a time when no life existed on the earth.

- B Translate the following passage in to Gujarati or Hindi. 9

India is a land of many languages. They are all sisters. The more the affection and understanding grow among them ,the more strength of Hindi and other languages will grow .Hindi, Urdu, and other languages of India have played a significant-role in

our freedom movement- our poets and writers took and gave inspiration to the people through songs in Hindi Urdu and other Indian languages in jails and kept the eternal flame of freedom burning. Hindi has to work as the link between the country's different languages are rivers while Hindi is the great river and they would dry up unless there is interaction between Sanskrit and the spoken tongues of the ordinary people.

5 A Answer the following question by choosing the right option . 6

- (1) Who took the responsibility of Huckleberry Finn's bringing up and education ?
  - Judge Thatcher
  - the widow Douglas
  - Mrs. Harper
- (2) Who had really murdered Dr. Robinson ?
  - Huckleberry Finn
  - Red Indian Joe
  - Muff Potter
- (3) The sum Tom and Huck had discovered as a treasure amounted .
  - over twelve thousand dollars
  - not more than a thousand dollars
  - only five thousand dollars
- (4) Where was Huck generally found sleeping ?
  - under shadowy tree
  - on a bench in the garden
  - Inside empty barrels
- (5) Tom Sawyer belongs to
  - St. Petersburg near river Mississippi
  - Florida in Missouri
  - Hartford in Connecticut
- (6) What had been Tom, Huck and Joey doing when they were believed to have drowned and died.
  - They were really playing pirates on the island
  - They had been lost in the caves
  - They were hiding in the graveyard.

B Fill in the blank with right options given below each 8

- (1) The synonym of 'envy' is _____ (Jealousy, anger, hatred)
- (2) The full form of M.N.C. is _____
(Most noted Company, multi national company, minor national company)
- (3) The abbreviation 'sb' in a dictionary means _____
(somebody, signed by, signboard)
- (4) I am sure, you .....pass with first class this year. (must, will, need to)
- (5) Through he hurt his finger, he.....write in the examination yesterday.
(should, could, must)
- (6) Work hard,.....you may pass.(so that, till, until)
- (7) you can go abroad for studies.....you pass TOFEL (must, only if, unless)
- (8) Mark Twain is the pen-name of.....
(Samuel Clemens, Charles Dickens, Oscar Wilde)

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. : _____

Elective -2-Sociology

(Family Welfare)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 સંયુક્ત કુટુંબ એટલે શું ? તેના લક્ષણો જણાવો. 14
અથવા
કુટુંબના સામાજિક કાર્યો જણાવો.
- 2 જાતિય શિક્ષણનો અર્થ આપી તેના પાસા અને મહત્વ જણાવો. 14
અથવા
કુટુંબનિયોજનનો અર્થ આપી કુટુંબનિયોજનની પદ્ધતિઓ જણાવો.
- 3 પેઢીગાળો એટલે શું ? પેઢીગાળા માટે જવાબદાર પરિબળો વર્ણવો. 14
અથવા
છૂટાછેડાનો અર્થ આપી તેના કારણો જણાવો.
- 4 દહેજ પ્રતિબંધક ધારો અને વિશેષ લગ્નધારો ટૂંકમાં સમજાવો. 14
અથવા
હિન્દુલગ્નધારો 1955 વિગતે સમજાવો.
- 5 સૂચના મુજબ ઉત્તરો આપો. 7
(અ) ખરાખોટા લખો.
(i) કુટુંબ સાર્વત્રિક નથી.
(ii) પરંપરાગત રૂઢિગત કુટુંબ એટલે સંયુક્ત કુટુંબ
(iii) શિક્ષણ અને પ્રજનન વચ્ચે સીધો સંબંધ નથી
(iv) 'નાનું કુટુંબ સુખી કુટુંબ' - પરંપરાગત ભારતીય સમાજનું મૂલ્ય છે.
(v) ન્યાયિક પૃથગ્વાશ એટલે છૂટાછેડા
(vi) વ્યક્તિનાં જીવનમાં વૃદ્ધાવસ્થા ૬૦ વર્ષની ઉંમરે શરૂ થાય છે.
(vii) વિધવા સ્ત્રી પતિની મિલકતમાંથી પુત્ર જેટલો જ હિસ્સો મેળવી શકે છે.
- (બ) જોડકાં જોડો. 7
અ બ
(i) સંયુક્ત કુટુંબનું લક્ષણ	-	સ્ત્રી અને બાળકનાં પ્રશ્નો
(ii) સામાજિક સુરક્ષા	-	કુટુંબનું કાર્ય
(iii) દહેજ પ્રથા	-	કુટુંબનિયોજનની પદ્ધતિ
(iv) સલામત ગાળાની પદ્ધતિ	-	સંયુક્ત મિલકત
(v) છૂટાછેડાની અસર	-	છૂટાછેડાનું કારણ
(vi) વૃદ્ધાવસ્થાનું લક્ષણ	-	એકલતા
(vii) વૃદ્ધાવસ્થાની સમસ્યા	-	આત્મવિશ્વાસનો અભાવ

B.A. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

**Elective -2-Sociology
(Family Welfare)**

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. What is joint family? Describe characteristic of joint family. 14
OR
Explain the social function of the family.
2. Give the meaning of sex education and explain aspect and importance of sex-education. 14
OR
Give the meaning of family planning and discuss methods of family planning.
3. What is the meaning of generation gap? Describe responsible factor of generation gap ? 14
OR
Give the meaning of Divorce and discuss causes of divorce.
4. Describe dowry prohibition Act and special marriage Act-briefly. 14
OR
Discuss Hindu marriage Act-1955 in detail.
5. Do as directed. 7
(A) State whether the following sentences are true or false.
  - (i) Family is not Universal.
  - (ii) Traditional Indian family means joint family.
  - (iii) There is no direct relation between education and reproduction.
  - (iv) 'Nanu Kutumb Sukhi Kutumb' is a value of Traditional Indian society.
  - (v) Judicial separation means Divorce.
  - (vi) Old age in persons life starting from at the age of 60.
  - (vii) A widow has the right to get the property of the husband equivalent to son.
(B) Match the following : 7

A	B
(i) Characteristic of joint family.	- Issues of woman and child.
(ii) Social security	- function of the family.
(iii) Dowry	- Method of family planning.
(iv) Rytham method	- joint property.
(v) Impact of Divorce	- Cause of divorce.
(vi) Characteristic of old age	- problem of loneliness.
(vii) problem of old Age	- lack of self confidence.

B.A. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

BA00E 102 : Sociology (EC)**ભારતીય સમાજ**

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 ભારતીય સમાજની સામાજિક - સાંસ્કૃતિક ખાસિયતો જણાવો. 14
અથવા
ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાની ચર્ચા કરો.
- 2 જ્ઞાતિનો અર્થ આપી તેના પરંપરાગત લક્ષણો સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
પરંપરાગત જ્ઞાતિવ્યવસ્થાના કાર્યો - વિકાર્યોની ચર્ચા કરો.
- 3 લગ્નનો અર્થ આપી લગ્ન સંબંધિત બહિર્લગ્નના નિયમો જણાવો. 14
અથવા
લગ્ન સંસ્થા માટે પડકારરૂપ પરિવર્તનના વર્તમાન પ્રવાહો સમજાવો.
- 4 અસ્પૃશ્યતાનો અર્થ જણાવી તેનાં કારણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
ટૂંકનોંધ લખો.
(૧) પૃથ્થકવાસના કારણો (૨) છૂટાછેડાની અસરો
- 5 અ) ખાલી જગ્યા પૂરો. 7
૧) ભારતમાં બધા મળીને કુલ ..... સમુદાયો જોવા મળે છે. (૪૫૬૦, ૪૬૩૫)
૨) ..... લગ્ન નિષેધ દુનિયાના દરેક સમાજમાં પ્રવર્તે છે. (સમાન રૂઢિચર, સગોત્ર)
૩) ..... ભારતીય સમાજની એક અદ્વિતીય ઘટના છે. (લગ્નસંસ્થા, જ્ઞાતિસંસ્થા)
૪) હિંદુ શાસ્ત્ર મુજબ લગ્ન એક ..... છે. (કરાર, સંસ્કાર)
૫) પ્રિવેન્શન ઓફ એટ્રોસિટીઝ એક્ટ ઇ.સ. .... માં ઘડવામાં આવ્યો. (૧૯૮૯, ૧૯૯૯)
૬) ઇ.સ. .... ના કાયદાથી હિંદુ સ્ત્રીને તેના પતિ પાસેથી ભરણપોષણનો અધિકાર મળે છે ?
(૧૯૫૬, ૧૯૭૬)
૭) બાળ લગ્ન પ્રતિબંધ ધારાને ..... એકટથી પણ ઓળખવામાં આવે છે.
(શારદા, વિદ્યાસાગર)
- બ) જોડકાં જોડો. 7
૧) ભારતીય સમાજ ૧) ૧૯૫૪
૨) ગ્રામીણ સમુદાય ૨) ૧૯૭૬
૩) હિંદુ સમાજ ૩) બહુપતિ લગ્ન
૪) લગ્ન સંબંધ ૪) જજમાની વ્યવસ્થા
૫) છૂટાછેડા ૫) વેસ્ટર્ન માર્ક
૬) સ્પેશ્યલ મેરેજ એક્ટ ૬) જ્ઞાતિ વ્યવસ્થા
૭) ખાસા આદિવાસી ૭) વિવિધતા

Dec. 2016

BA00E 101 : SOCIOLOGY**સમાજશાસ્ત્રનો પરિચય-EC - ૧૦૧**

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 એક સામાજિક વિજ્ઞાન તરીકે સમાજશાસ્ત્રના સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેનાં વિષયવસ્તુની ચર્ચા કરો.

2 સમુદાયનો અર્થ આપી તેના મુખ્ય લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

પ્રાથમિક જૂથનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો.

3 નોંધ લખો. 14

૧) સામાજિક ક્રિયાનાં તત્ત્વો.

૨) સહકારના પ્રકારો

અથવા

સામાજિક દરજ્જાનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો સમજાવો.

4 સામાજિક ધોરણ એટલે શું ? સામાજિક ધોરણોનું મહત્વ જણાવો. 14

અથવા

સામાજિક ધોરણભંગનો અર્થ આપી તેનાં કારણોની ચર્ચા કરો.

5 અ) ખાલી જગ્યા પૂરો. 7

૧) મનોવિજ્ઞાન એ ..... વિજ્ઞાન છે. (પ્રાકૃતિક, સામાજિક)

૨) પ્રસ્થાપિત સામાજિક સંબંધોની સતત પરિવર્તન પામતી વ્યવસ્થાને ..... કહેવાય. (સમુદાય, સમાજ)

૩) માનવ પ્રકૃતિનું ઘડતર કરવામાં ..... જૂથ મૂળભૂત ભાગ ભજવે છે. (પ્રાથમિક, દૂરવર્તી)

૪) ..... પરિસ્થિતિના એવા પાસાં છે કે જેના ઉપર વ્યક્તિનું નિયંત્રણ હોય છે. (શરતો, સાધનો)

૫) ..... એ ફરજો બજાવવાની રીત છે. (દરજ્જો, ભૂમિકા)

૬) સામાજિક ..... ને તેના પ્રતિકો હોય છે. (દરજ્જો, ભૂમિકા)

૭) ..... ની વ્યવસ્થાને લીધે જ માનવ સમાજમાં પરિચિતો અને અપરિચિતો સાથે આપણો સંપર્ક વ્યવહાર શક્ય બને છે. (દરજ્જો, ધોરણો)

બ) જોડકાં જોડો. 7

૧) સામાજિક વિજ્ઞાન

૧) વર્તનની રીતો

૨) માનવ સમાજ

૨) સામાજિક નિયંત્રણ

૩) કુટુંબ

૩) સંપર્ક

૪) આંતરક્રિયા

૪) દૂરવર્તી જૂથ

૫) શહેર

૫) પ્રાથમિક જૂથ

૬) કાયદો

૬) સમૂહ જીવન

૭) ફરજો

૭) અર્થશાસ્ત્ર

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. : _____

BA00E 101: SOCIOLOGY(EC)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Discuss the feature of Sociology as a social science. 14
OR
Give the meaning of Sociology and discuss its characteristic.
- 2 Explain the meaning of community and discuss its characteristics. 14
OR
Discuss the meaning and characteristics of primary Group.
- 3 Short Notes : 14
1. Elements of social act.
2. Types of cooperation
OR
Explain the meaning and types of social status.
- 4 What are social norms " Discuss its importance. 14
OR
Give the meaning of social deviance and discuss its causes.
- 5 (A) Fill in the blanks. 7
1. Psychology is a _____ science (natural, social)
2. Established and constant change system of social relationship is known as _____ (community, society)
3. _____ group plays an important role to create human nature.
(Primary, Secondary)
4. _____ is the aspect of the situation on which a person has control.
(Conditions, Means)
5. _____ is a style to perform duties. (Status, Role)
6. Social _____ have its symbol. (Status, role)
7. Our social contact with known and unknown people can be possible due to _____ (Status, norms)
- (B) Make the pair: 7
1. Social Science 1. Behaviour pattern
2. Human Society 2. Social control
3. Family 3. Contact
4. Social interaction 4. Secondary group
5. City 5. Primary Group
6. Law 6. Group life
7. Duties 7. Economics.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. : _____

BA00C 102 : Sociology

Indian Society

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 ભારતીય સમાજની સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક ખાસિયતો વર્ણવો. 14

Describe the Social and Cultural Characteristics of Indian Society.

અથવા

નગર સમુદાયનો અર્થ આપી તેનાં લક્ષણો વર્ણવો.

Give meaning of Urban Community and describe characteristics of Urban community.

2 જાતિનો અર્થ આપી તેના પરંપરાગત લક્ષણો વર્ણવો. 14

Give the meaning of caste and describe its traditional Characteristics.

અથવા

જાતિ પરિવર્તનના વર્તમાન પ્રવાહો વર્ણવો.

Describe the present trends of change of caste.

3 લગ્નનો અર્થ આપી ભાતૃકિય બહુપતિ લગ્નપ્રથા સદષ્ટાંત વર્ણવો. 14

Give the meaning of marriage and explain the fraternal polyandry with illustration.

અથવા

લગ્નસાથી પસંદગી પરના નિયંત્રણો વર્ણવો.

Describe the restrictions on the selection of suitor

4 અસ્પૃશ્યતાનો અર્થ આપી, તેની અસરો વર્ણવો. 14

Give the meaning of untouchability and describe its effects.

અથવા

છૂટાછેડાનો અર્થ આપી તેનાં કારણો વર્ણવો.

Give the meaning of divorce and describe its factors.

5 A યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. 7

Fill in the blanks.

1) ભારતમાં કુલ ..... સમુદાયો છે.

(અ) ૪૬૩૫

(બ) ૪૪૪૦

(ક) ૪૫૫૫

_____ number of communities are there in india.

(A) 4635

(B) 4440

(C) 4555

2) ગુજરાતમાં આદિજાતિની વસ્તી ..... ટકા છે.

(અ) ૧૬

(બ) ૧૨

(ક) ૧૪

In Gujarat _____ % of tribals are there.

(A) 16

(B) 12

(C) 14

- 3) ..... નગરસમુદાયનું લક્ષણ છે.
 (અ) દૂરવર્તી સંબંધો (બ) મોઢામોઢના સંબંધો (ક) પ્રાથમિક સંબંધો
 _____ is the characteristic of Urban Community.
 (A) secondary relation (B) face to face relation (C) primary relation
- 4) ભારતમાં જ્ઞાતિઓનું પ્રમાણ ..... છે.
 (અ) ૨૦૦૦ (બ) ૩૦૦૦ (ક) ૨૫૦૦
 _____ ratio of castes are there in India.
 (A) 2000 (B) 3000 (C) 2500
- 5) ..... ભારતીય સમાજનું કલંક છે.
 (અ) અસ્પૃશ્યતા (બ) નિરક્ષરતા (ક) જ્ઞાતિવાદ
 _____ is the black spot of India Society.
 (A) Untouchability (B) Illiteracy (C) castism
- 6) સ્ત્રી સ્ત્રી વચ્ચેના જાતિ સંબંધોને ..... કહેવાય છે.
 (અ) લીવ ઇન (બ) લેસ્બિયન (ક) ગે
 _____ relation is known between the sex relation of woman and woman
 (A) Live in (B) Lesbian (C) Gay
- 7) બાળલગ્ન પ્રતિબંધ કાયદો ..... ની સાલમાં ઘડાયો.
 (અ) ૧૯૨૯ (બ) ૧૯૩૦ (ક) ૧૯૩૫
 In _____ year the child marriage act came into existance.
 (A) 1929 (B) 1930 (C) 1935

B જોડકાં જોડો. (Match th colum A and colum B)

7

1 જ્ઞાતિ કોટિક્કમ	1 સમાન રક્ત સંબંધ નિષેધ
1. caste hierachy	1. Incast taboo
2 ૧૯૫૫	2 સંસ્થા
2. 1955	2. Institution
3 ૧૯૭૬	3 જ્ઞાતિઓનો ચડતો ઉતરતો ક્રમ
3. 1976	3. caste hierachy
4 બહિર્લગ્ન	4 અસ્પૃશ્યતા નિવારણ કાનૂન
4. Exogamy	4. Prevention untouchability Act.
5 ગ્રામીણ	5 ગે
5. Rural	5. Gay
6 લગ્ન	6 સમુદાય
6. Marriage	6. Community
7 પુરુષ-પુરુષ વચ્ચેના જાતીય સંબંધો	7 હિન્દુ મેરેજ એક્ટ
7. Sex relation between male and male	7. Hindu marriage Act.

BA00C 101 : Introduction to Sociology

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 સમાજશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સમજાવો. 14
What is Sociology? Explain its emergence and development.
અથવા
સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર ચર્ચો.
Discuss the subject matter of Sociology.
- 2 સમુદાયનો અર્થ આપી, તેની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો. 14
Give the meaning of Community and discuss its Characteristics.
અથવા
જૂથનો અર્થ આપી તેના પ્રકાર તરીકે નિકટવર્તી જૂથ અને દૂરવર્તી જૂથનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
Provide the meaning of Group. Differentiate the primary Group and Secondary Group as a type.
- 3 સામાજિક ક્રિયા એટલે શું ? તેનાં તત્વો જણાવો. 14
What is Social action and its elements.
અથવા
સામાજિક દરજ્જાનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો જણાવો.
Give the meaning of Social Status and its type.
- 4 સામાજિક ધોરણ એટલે શું ? તેનાં લક્ષણો જણાવો. 14
What is Social norm? Discuss its Characteristics.
અથવા
ધોરણ અનુરૂપતાનો અર્થ આપી તેનાં કારણો જણાવો.
Give the definition of Social conformity and mention its reasons.
- 5 A યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુરો. 7
1) સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ ..... વર્ષે થયો.
(અ) ૧૮૧૯ (બ) ૧૮૩૮ (ક) ૨૦૦૧
In _____ Year emergence of Sociology was taken place.
(a) 1919 (b) 1838 (c) 2001
2) ..... એ પ્રાથમિક જૂથ છે.
(અ) નગર (બ) કોલેજ (ક) કુટુંબ
_____ is a Primary Group.
(a) Urban (b) College (c) Family)

- 3) ..... ને વર્તનના માપદંડ કહે છે.
 (અ) સામાજિક ધોરણો (બ) ભૂમિકા (ક) દરજ્જો
 _____ is the measurement of norm.
 (a) Social norm (b) Role (c) Status
- 4) સામાજિક ક્રિયાનો ખ્યાલ ..... સમાજશાસ્ત્રીએ આપ્યો.
 (અ) જહોન્સન (બ) મેક્સવેબર (ક) કૂલે
 _____ Sociologist has given the concept of Social action.
 (a) Johnson (b) Maxweber (c) Colley
- 5) ..... સમાજશાસ્ત્રના પિતા છે.
 (અ) ઓગસ્ટ (બ) દર્ખિમ (ક) કૂલે
 _____ is father of Sociology.
 (a) August (b) Durkhim (c) Colley
- 6) સામાજિક ધોરણોના પાલનને ..... કહે છે.
 (અ) ધોરણ અનુરૂપતા (બ) દરજ્જો (ક) સ્પર્ધા
 _____ is known as the excution of social norms.
 (a) Conformity (b) Status (c) Comptition
- 7) ..... ફરજોનો નિર્દેશ કરે છે.
 (અ) ભૂમિકા (બ) દરજ્જો (ક) હકક
 _____ indicates the duties.
 (a) Rile (b) Status (c) Right

B જોડકાં જોડો. (Match th colum A and colum B)

1	સમાજશાસ્ત્ર Sociology	1	કોલેજ College
2	સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ Emergence of Sociology	2	સહકારની આંતરક્રિયા Co-Operative intraction
3	નિશ્ચિત ભૌગોલિક વિસ્તાર Definite Geographical Area	3	લિંગ Sex
4	હાથલારી ખેંચતા બે મજૂરો Two labours drogging the handcart	4	સામાજિક વિજ્ઞાન Social Science
5	અર્પિત દરજ્જાનું પરિબળ Factor of Status	5	ધોરણ અનુરૂપતા Confoornity
6	દૂરવર્તિ જૂથ Secondary Group	6	યુરોપ Europe
7	બદલો અને શિક્ષા Reward and Punishment	7	સમુદાય Community

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. : _____

Eclective - 2

Psychology of Personal Adjustment

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. (૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

- 1 વૈયક્તિક સમાયોજનના મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
વૈયક્તિક સમાયોજનના મનોવિજ્ઞાનના અભ્યાસની ઉપયોગિતા સમજાવો.
- 2 યૌક્તિકરણ અને પ્રક્ષેપણની પ્રયુક્તિઓ વર્ણવો. 14
અથવા
પીછેહઠ અને નિવર્તનની બચાવ પ્રયુક્તિઓ સદષ્ટાંત સમજાવો.
- 3 કુટુંબ એટલે શું ? કુટુંબના કાર્યો સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
કુટુંબ જીવનની વિશિષ્ટ સમસ્યાઓ જણાવો.
- 4 શાળા એક નવીન અનુભવ તરીકે ચર્ચો. 14
અથવા
શાળા સમાયોજનમાં શિક્ષક વિદ્યાર્થી સંબંધોનું મહત્વ સમજાવો.
- 5 (A) સાચા ખોટા 07
(1) સલામતીનો અનુભવ એ સંતોષપ્રદ સમાયોજનનું એક લક્ષણ છે.
(2) રાત્રે આવતું સ્વપ્ન એટલે દિવાસ્વપ્ન
(3) કુટુંબના મુખ્ય ચાર પ્રકારો છે.
(4) શિક્ષકના મુખ્ય પાંચ પ્રકારો છે.
(5) સુખી લગ્ન જીવન માટે જાતિય સંતોષ જરૂરી છે.
(6) જરૂરિયાતો અને હતાશાનો સમાવેશ વૈયક્તિક સમાયોજનના મનોવિજ્ઞાનના કાર્યક્ષેત્રમાં કરવામાં આવતો નથી.
(7) લોકશાહી ભર્યું ઘરનું વાતાવરણ એ બાળકના યોગ્ય વિકાસ માટે જરૂરી છે.
(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. 07
(1) "સમગ્ર વિશ્વ એક કુટુંબ છે એક માળો છે એક પિતાનો પરિવાર છે." આ વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
(અ) ડૉ. રાધાકૃષ્ણન (બ) મેકાઇવર
(2) નીચેનામાંથી સંતોષપ્રદ સમાયોજનનું અગત્યનું લક્ષણ કયું છે ?
(અ) આત્મનિયંત્રણ (બ) જવાબદારીનું ભાન
(3) શેખચલ્લીની વાર્તાનું ઉદ્દાહરણ ..... બચાવ પ્રયુક્તિ દર્શાવે છે.
(અ) પ્રક્ષેપણ (બ) દિવાસ્વપ્ન
(4) પ્રતિક્ષલન એ ..... બચાવ પ્રયુક્તિ છે.
(અ) દોશારોપક (બ) આક્રમક
(5) માતા પિતાએ બાળક પ્રત્યે કેવા બનવું જોઈએ ?
(અ) સંવેદનશીલ (બ) તાનાશાહી
(6) અસરકારક અભ્યાસ કરવાની પદ્ધતિઓમાં ..... સમાવેશ થતો નથી.
(અ) સમયપત્રક (બ) વ્યક્તિગત ભિન્નતા
(7) અતિ શિક્ષણથી ..... વધારે મજબૂત બને છે.
(અ) સ્મરણ (બ) વિસ્મરણ

Dec. 2016

Elective - 2

Psychology of Personal Adjustment

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. Explain the fields of Psychology of Personal Adjustment. 14
OR
Importance of the study of psychology of Personal Adjustment.
2. Describe the techniques of Rationalisation and Projection. 14
OR
Explain with illustrations the defence mechanism of regression and withdrawal.
3. What is family? Describe the functions of family. 14
OR
Explain special problems in family life.
4. Discuss " School" as a new experience. 14
OR
Explain the importance of teacher student relationship on the school adjustment.
5. (A) True Or False 07
  1. Experience of security is one of the characterises of satisfactory adjustment.
  2. Nightdream is day dreaming.
  3. There are main four types of family.
  4. There are main five types of teacher.
  5. Sexual satisfaction is needs happy marriage life.
  6. There is no inclusion of need and frustration in the scope of psychology of Personal Adjustment.
  7. Democratic atmosphere of the family is helpful for the proper development of the children.
- (B) Multiple choice. 07
  1. " The whole world is a family , a nest and has one father' who gave this definition ?
(a) Maclver (b) Dr. Radhakrishnan
  2. What is the chief characteristic of satisfactory adjustment ?
(a) self-control (b) Responsibility
  3. Example of " Shekhchalli's " story shows .....defence mechanism.
(a) Projection (b) Day- dreaming
  4. The compensation is .....mechanism.
(a) Blame Assigning (b) Attack
  5. What type of attitude parents should have towards their child ?
(a) Sensitive (b) Dictatorship
  - 6.....is not included in the methods effective learning.
(a) Time table (b) Individual differences.
  - 7.....becomes very strong by over learning.
(a) Memory (b) oblivion.

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Social Psychology (EC-102)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1	સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યાઓ ચર્ચો. અથવા સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન અને સમાજશાસ્ત્ર સાથેનો સંબંધ સમજાવો.	14
2	સામાજિક પ્રત્યક્ષીકરણ વિશે માહિતી આપો. અથવા બીન - શાબ્દિક સંકેતો વિશે વર્ણન કરો.	14
3	સમાજાભિમુખ વર્તનનો અર્થ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. અથવા કટોકટીના સમયનું વર્તન સમજાવો.	14
4	મનોવૈજ્ઞાનિક જૂથની વ્યાખ્યાઓ ચર્ચો. અથવા જૂથ એકત્વનો અર્થ અને પ્રયોગ સમજાવો.	14
5	નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. 1) આંતરક્રિયાના પ્રકારો જણાવો. 2) નૃવંશશાસ્ત્રનો અર્થ લખો. 3) સામાજિક પરિસ્થિતિનું ઉદાહરણ આપો. 4) આંતરવૈયક્તિક અસરો સમજાવો. 5) પ્રત્યક્ષીકરણની વ્યાખ્યા આપો. 6) બીન - શાબ્દિક સંકેતોનો ઉલ્લેખ કરો. 7) સામાજિક પ્રત્યક્ષીકરણનું એક ઘટક જણાવો. 8) મદદરૂપ થવું એટલે શું ? 9) શા માટે લોકો મદદ કરતા નથી ? એક ઉદાહરણ આપો. 10) જૂથના લક્ષણોનો ઉલ્લેખ કરો. 11) ધોરણોની વ્યાખ્યા આપો. 12) ધોરણોના પ્રકારો જણાવો. 13) વિચલન વર્તન એટલે શું ? 14) વિચલિત વર્તનના પ્રકારો જણાવો.	14

B. A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00E 101 : Psychology (EC)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યાઓ વર્ણવો. 14
અથવા
મનોવિજ્ઞાનની મુખ્ય શાખાઓ ચર્ચો.
2. પ્રેરણાનો અર્થ અને ભૂખની પ્રેરણા સમજાવો. 14
અથવા
જાતીયતા અને માતૃત્વની જરૂરિયાત સમજાવો.
3. આવેગ દરમ્યાન થતા ફેરફારો વિશે માહિતી આપો. 14
અથવા
આવેગાત્મક અભિવ્યક્તિની ચર્ચા કરો.
4. વસ્તુલક્ષી પરિબલો સમજાવો. 14
અથવા
પ્રત્યક્ષીકરણનો અર્થ સમજાવો.
5. અ નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. 7
  - 1) મનોવિજ્ઞાન પ્રાણીઓનો અભ્યાસ કરે છે.
  - 2) સમાજશાસ્ત્ર મનોવિજ્ઞાનની શાખા છે.
  - 3) મનોવિજ્ઞાન વિજ્ઞાન છે.
  - 4) ભૂખ માનસિક જરૂરિયાત છે.
  - 5) આવેગ વર્તન ઉપર અસર કરે છે.
  - 6) રસની ધ્યાન ઉપર અસર થાય છે.
  - 7) પ્રત્યક્ષીકરણ સારું હોય છે.
- બ નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. 7
  - 1) મનોવિજ્ઞાનની કોઈ એક જૂની વ્યાખ્યા જણાવો.
  - 2) પ્રેરણા પદ્ધતિનો ઉલ્લેખ કરો.
  - 3) પ્રાથમિક પ્રેરણાનો અર્થ આપો.
  - 4) સામાજિક પ્રેરણાના પ્રકારો જણાવો.
  - 5) આવેગની વ્યાખ્યા આપો.
  - 6) ધ્યાનની વ્યાખ્યા આપો.
  - 7) પ્રત્યક્ષીકરણના ઘટકો જણાવો.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BAO0E 101 : Psychology (EC)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Note : Figures to the right indicate full marks.

1. Describe the definition of Psychology. 14
OR
Discuss main branches of Psychology.
2. Explain meaning of motivation and hunger motivation. 14
OR
Explain sexual and mutranal motivation.
3. Give information about changes during emotion. 14
OR
Explain emotional expression.
4. Explain objective factors. 14
OR
Discuss meaning of percaption.
5. (A) Following sentences are true or false. 7
  1. Psychology studys animal.
  2. Sociology is branch of Psychology.
  3. Psychology is science.
  4. Hunger is mental need.
  5. Emotion effects on behaviour.
  6. Intrest Effects on attentation.
  7. Perception is good.
- (B) Answer following questions in one sentence. 7
  1. Mention any one old definition of Psychology.
  2. Mention the methods of motivation masurement.
  3. Give the meaning of primary motivation.
  4. Mention types of social motivation.
  5. Give definition of Emotion.
  6. Give defination of attentation.
  7. Mention factors of perception.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

SOCIAL PSYCHOLOGY C C 102**સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન**

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- ૧ સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપી તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. ૧૪
અથવા
સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર વિગતવાર લખો.
૨. બિનશાબ્દિક વિનિમયનાં માધ્યમો સમજાવો. ૧૪
અથવા
ગુણરોપણના સિદ્ધાંતો વિગતવાર લખો.
૩. કટોકટીમાં મદદ કરવાનો નિર્ણય સમજાવો. ૧૪
અથવા
લોકો શા માટે મદદ કરે છે ?
૪. જૂથનાં ધોરણોનો અર્થ આપી, જૂથનાં ધોરણોનું સ્વરૂપ સમજાવો. ૧૪
અથવા
વિચલિત વર્તનના કોઈપણ બે પ્રકારો વર્ણવો.
૫. અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. ૧૪
- ૧) સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાન ..... વિજ્ઞાન છે. (વાર્તાનિક, શારિરીક)
  - ૨) બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચે જે પરસ્પર ક્રિયા-પ્રતિક્રિયા થાય તેને ..... કહેવામાં આવે છે. (પ્રક્રિયા, આંતરક્રિયા)
  - ૩) બેરન અને બાયર્નના મતે સમાજલક્ષી મનોવિજ્ઞાનની મુખ્ય ..... અભ્યાસ પદ્ધતિઓ છે. (ત્રણ, પાંચ)
  - ૪) બિનશાબ્દિક સંકેતોને ઓળખવા માટે કોઈ ..... ની જરૂર પડતી નથી. (દુભાષિયા, યંત્ર)
  - ૫) કારણદર્શક ગુણરોપણનો સિદ્ધાંત .....એ આપ્યો છે. (હેરોલ્ડકેલી, વોટ્સન્સ)
  - ૬) સાદશ્ય અનુમાનનો સિદ્ધાંત જોન્સ અને ડેવિસે ઇ.સ.....માં આપ્યો. (૧૯૭૫, ૧૯૬૫)
  - ૭) પરાનુંભૂતિમાં ..... નો અંશ હોય છે. (પરોપકાર, સ્વાર્થ)
  - ૮) ..... માં બે કે તેથી વધારે વ્યક્તિઓ હોય છે. (જૂથ, ત્રિકોણ)
  - ૯) માનવી એ ..... પ્રાણી છે. (આર્થિક, સામાજિક)
  - ૧૦) જૂથના ધોરણમાં ..... હોય છે. (છૂટછાટ, આધારિત)
  - ૧૧) જૂથના પ્રચલિત ધોરણોથી ભિન્ન વર્તન એટલે ..... (અનુરૂપતા, વિચલન)
  - ૧૨) સગીર ઉંમરે કાનૂનનો ભંગ કરનારને ..... કહેવામાં આવે છે. (બાળગુનેગાર, બાળવિકાસ)
  - ૧૩) દવા કે ચિકિત્સા સિવાયના હેતુ માટે કેફી પદાર્થો લેવાય તો તેને ..... કહે છે. (વ્યસન, ટેવ)
  - ૧૪) બિનશાબ્દિક સંકેતો દ્વારા થતા વર્તન માટે ..... વપરાય છે. (દૈહિક ભાષા, ફાંસ ભાષા)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
PSYCHOLOGY C C 102

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1 Explain the definition of Social Psychology and its nature.

OR

Write on field of Social Psychology in detail.

2 Explain medium of non-verbal communication.

OR

Write theory of attribution in detail.

3 Explain decision to help in emergency.

OR

Why do some people help ?

4 Give the meaning of group norms and explain the nature of group norms.

OR

Describe any two types of deviancy behaviour.

5 Fill in the blanks using appropriate option.

1. Social psychology is a _____ science, (behavioural, physical)

2. Action-reaction in between two or more people it's could _____
(process, Interaction)

3. Main theory of study is Social Psychology is _____ by Baron and Byrne.
(three, five)

4. Language of non-verbal cues required no _____ (interpreter, machine)

5. The theory of Casual attributions is given by _____ (Herald Keli, Watson)

6. Theory of correspondent interface is given by Johns and Devis in _____ A.D.
(1975, 1965)

7. Empathy is the part of _____ (altruism, selfish)

8. Two or more peoples are in _____ (group, triangle)

9. Man is a _____ animal (Economic, social)

10. _____ is in group norms. (Liberty, Dependent)

11. Different behaviour prevailing the famous group norms means _____
(conformity, deviancy)

12. Crime done by sixteen or eighteen years is counted as _____
(juvenile delinquency, Juvenile development)

13. Drugs taken for except medicine – clinical is called _____
(addiction, habit)

14. Behaviour done by non-verbal cues is used for word _____
(body language, French language.)

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
PSYCHOLOGY C C 101
Basic Psychology Process

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યાઓ આપી તેની સમજૂતી આપો. ૧૪
 અથવા
 મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપી તેનાં ધ્યેયો વર્ણવો.
૨. પ્રેરણાનો અર્થ આપી પ્રાથમિક પ્રેરણાઓ ચર્ચો. ૧૪
 અથવા
 પ્રેરણા એટલે શું ? પ્રેરણાયુક્તની સમજૂતી આપો.
૩. આવેગની વ્યાખ્યા આપી, આવેગનું સ્વરૂપ ચર્ચો. ૧૪
 અથવા
 આવેગ અભિવ્યક્તિની વિવિધ રીતો લખો.
૪. ધ્યાનના નિર્ણાયક પરિબલો લખો. ૧૪
 અથવા
 પ્રત્યક્ષીકરણની વ્યાખ્યા આપી તેની સમજૂતી આપો.
૫. અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુરો. ૯
- ૧) ક્રોધ એ ..... આવેગ છે. (હકારાત્મક, નકારાત્મક)
- ૨) ભૂખ, તરસ અને જાતીયતા ..... તરીકે ઓળખાય છે.
 (મનોવૈજ્ઞાનિક જરૂરિયાત, પ્રાથમિક જરૂરિયાત)
- ૩) મનોવિજ્ઞાનની પ્રથમ પ્રયોગશાળાની સ્થાપના ઇ.સ.....માં થઈ હતી. (૧૮૭૯, ૧૯૦૫)
- ૪) મસ્તિષ્કના તરંગોનું માપન ..... દ્વારા કરવામાં આવે છે. (ઇ.સી.જી., ઇ.ઇ.જી)
- ૫) સ્નેહની પ્રેરણા અંગેનો પ્રાયોગિક અભ્યાસ ..... એ કર્યો છે. (મોર્ગને, હાર્લોએ)
- ૬) સ્વયંસંચાલિત મજાતંત્ર ..... ભાગોમાં વહેંચાયેલું છે. (બે, પાંચ)
- ૭) મનોવિજ્ઞાન એ ..... નો અભ્યાસ કરે છે. (આત્મા, વર્તન)
- ૮) Psychology ગ્રીક ભાષાના ..... શબ્દો પરથી ઉતરી આવ્યા છે. (ત્રણ, બે)
- ૯) ..... ધ્યાનનું આત્મલક્ષી પરિબલ છે. (વિષમતા, અભિરૂચી)
- બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો. ૫
૧) અસત્યશોધક યંત્ર	૧) આનંદ
૨) પ્રથમ પ્રયોગશાળા	૨) ઉપભોક્તા મનોવિજ્ઞાન
૩) ગ્રાહકોના વર્તનનો અભ્યાસ	૩) પોલીગ્રાફ
૪) આવેગ	૪) ત્વચા અવરોધ પ્રતિક્રિયા
૫) જી.એસ.આર.	૫) લિપ્ઝિંગ યુનિવર્સિટી

B.A. Sem.-I (Dec. 2016)**BA00C 101 : History of Ancient India
(Up to 323 B.C.)**

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ જાણવા માટેનાં સાહિત્યિક સાધનોની ચર્ચા કરો 14
Dicuss the litrvary instruments to know the ancie IndianHistory.
અથવા
ભારતની ભૌગોલિક લાક્ષણિકતાઓ વિશે માહિતી આપો.
Give Informatiom about main features of Geography
- 2 હડપ્પીય સંસ્કૃતિના ધર્મ વિશે ચર્ચા કરો.. 14
Discuss about the religion of Harappan civilization
અથવા
વેદકાલીન સમાજ જીવન વિશે ચર્ચા કરો.
Discuss the Social life of the vedic age
- 3 વેદકાલિન સાહિત્ય વિશે માહિતી આપો.. 14
Give details about the literature of the Vedic age.
અથવા
મહાવીર સ્વામી સમાજ સુધારક તરીકે ચર્ચા કરો.
Discuss Mahavir Swami as Social Reformer
- 4 ભારત પરના ઇરાની આક્રમણોની માહિતી આપો. 14
Give the Information about Irani invasion in India
અથવા
ટૂંકનોંધ લખો. Write Short notes on.
1) ગૌતમ બુદ્ધ Gautam Buddha
2) ગૌતમ બુદ્ધનો ઉપદેશ Preccchings of Gautam Buddha
- 5 A યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુરો. 7
Fill in the blanks.
1) લોથલ ગુજરાતના ..... જિલ્લામાં આવેલું છે.
(અ) અમદાવાદ (બ) ભરૂચ
Lothal comes under ..... distvrct of Gujarat.
(A) Ahmedabad (B) Bharuch
2) ગૌતમ બુદ્ધનું મૂળ નામ ..... હતું.
(અ) વર્ધમાન (બ) સિદ્ધાર્થ
Gautam Buddha's Original name was.....
(A) Vardhman (B) Siddharth

- 3) મોહે - જો - દરો ..... નદીના કિનારે આવેલું છે.
(અ) રાવી (બ) સિંધુ
Mohen-jo-daro is situated on the bank of the river.....
(A) Ravi (B) Sindhu
- 4) જૈન ધર્મના સ્થાપક ..... છે.
(અ) ગૌતમ બુદ્ધ (બ) મહાવીર સ્વામી
The founder of jain religion .....
(A) Gautam Buddha (B) Mahavir Swami
- 5) વેદકાલીન સંસ્કૃતિનો સૌથી પ્રાચીન વેદ ..... છે.
(અ) ઋગ્વેદ (બ) સામવેદ
The most ancient veda of the vedic civilization is .....
(A) Rigveda (B) Samved
- 6) ત્રિપિટક..... ધર્મનો ગ્રંથ છે.
(અ) જૈન (બ) બૌદ્ધ
'Tripitak' are the religious books of .....
(A) Jainism (B) Buddhism
- 7) બૌદ્ધ ધર્મના સ્થાપક ..... છે.
(અ) મહાવીર સ્વામી (બ) ગૌતમ બુદ્ધ
The founder of Boudh religion .....
(A) Mahavir Swami (B) Gautam Buddha

B એક એક વાક્યમાં માં જવાબ આપો.

Give the Answer one Sententes.

- 1) રામાયણના સ્વયંચિત્તા કોણ હતા ?
Who is the Author of the Ramayans ?
- 2) મહાભારતના સ્વયંચિત્તા કોણ હતા ?
Who is the Author of the Mahabharat ?
- 3) વેદોના સ્વયંચિત્તા કોણ હતા ?
Who is the Author of the Ved ?
- 4) ચાર વેદના નામ લખો.
Mention the name of four Veda's.
- 5) જૈન ધર્મના પ્રથમ તિર્થંકરનું નામ શું છે ?
Who was the first 'Tirthankar' of Jainism
- 6) બૌદ્ધ ધર્મના બે સાંપ્રદાયોના નામ લખો.
Mention the two name's of the sect of Boudh Religion
- 7) ઇતિહાસ જાણવાના મુખ્ય સાધનો કયા છે ?
Which are the main Instrument to know the History.

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

History C C 102 (આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- ૧ નવજાગૃતિ એટલે શું ? તેના કારણોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
ધર્મસુધારણા તરફ દોરી જતાં પરિબળો અને અસરો વર્ણવો.
૨. ભૌગોલિક શોધખોળના કારણો વર્ણવો. ૧૪
અથવા
વાસ્કો-દ-ગામા અને કોલંબસનું ભૌગોલિક સંશોધનોમાં પ્રદાન સમજાવો.
૩. ઈંગ્લેન્ડની રક્તવિહીન ક્રાંતિના કારણો અને અસરો સમજાવો. ૧૪
અથવા
હક્કના ખરડાનું મહત્વ સવિસ્તાર સમજાવો.
૪. ઇ.સ.૧૯૭૬ની અમેરિકાની ક્રાંતિના કારણો જણાવો. ૧૪
અથવા
અમેરિકન ક્રાંતિના નેતાઓ પૈકી કોઇપણ એક નેતાની સવિસ્તાર નોંધ લખો.
૫. માંગ્યા પ્રમાણે લખો. ૭
અ) જોડકાં જોડો.
(૧) ઇ.સ.૧૯૬૭ (૧) ઈંગ્લેન્ડની ક્રાંતિ
(૨) ૧૫મી ૧૬મી સદી (૨) જેમ્સ બીજાનો રાજ્યાભિષેક
(૩) ઇ.સ. ૧૬૮૫ (૩) ભૌગોલિક શોધખોળો
(૪) ઇ.સ. ૧૬૮૭ (૪) ટાઉનશેન્ડના કાયદા
(૫) ઇ.સ. ૧૭૭૬ (૫) સ્વતંત્ર અમેરિકન બંધારણ
(૬) ઇ.સ. ૧૭૮૩ (૬) ઉદ્ધરતાનું જાહેરનામું
(૭) ઇ.સ. ૧૬૮૮ (૭) અમેરિકન ક્રાંતિ
- બ) ખાલી જગ્યા પુરો. ૭
(૧) ..... માં કોન્સ્ટેન્ટિનોપલનું પતન થયું.
(ઇ.સ.૧૪૯૨, ઇ.સ.૧૪૫૩, ઇ.સ.૧૪૯૮)
(૨) ઇરેમસે પોપની સત્તાની મજાક ઉડાવતું..... નામનું પુસ્તક લખ્યું.
(બાઇબલ, મુખાઇના યશોગાન, ડેકેમેરોન)
(૩) માર્કોપોલો ..... દેશનો સાહસિક નાવિક હતો. (સ્પેન, પોર્ટુગલ, ઇટાલી)
(૪) રાણી મેરી અને વિલિયમ ..... દેશમાં વસતા હતા. (ફ્રાંસ, જર્મની, હોલેન્ડ)
(૫) અમેરિકાની શોધ ..... એ કરેલી. (વાસ્કો-દ-ગામા, માર્કોપોલો, કોલંબસ)
(૬) સપ્તવાર્ષિક યુધ્ધમાં ..... નો પરાજય થયો હતો. (ફ્રાંસ, ઈંગ્લેન્ડ, અમેરિકા)
(૭) બાયબલનું જર્મન ભાષામાં ભાષાંતર કરનાર ..... હતો.
(દાન્તે, માર્ટિનલ્યુથર, બોકેશિયો)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
History C C 102

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 What is the meaning of Renaissance ? Discuss the various reasons of Renaissance. 14
OR
Mention the factors and results leading towards the religious reformation.
- 2 Describe the reasons of the Geographical inventions. 14
OR
Mention the contribution of the Geographical inventions of Vasco-da-Gama.
- 3 Explain the reasons and results of the bloodless revolution of England. 14
OR
Discuss in detail the importance of the Bill of Rights.
- 4 State the reasons of the American revolution of 1776 A.D. 14
OR
Write a detailed note on one of the leaders of America.
- 5 Do as directed. 7
(A) Match the following.
(A) (B)
(1) 1967 A.D. (A) Revolution of England.
(2) 15th and 16th Centuries (B) Coronation of James-II
(3) 1685 A.D. (C) Geographical inventions.
(4) 1687 A.D. (D) Townshend's Act.
(5) 1776 A.D. (E) Free American Constitution.
(6) 1783 A.D. (F) Public Notice of Generosity.
(7) 1688 A.D. (G) American Revolution.
- (B) Fill in the blanks. 7
- 1) In _____ year the fall of Constantinople occurred. (1492, 1453, 1498)
2) Irasamus has written _____ book for making fun of Pope's book.
(Bible, The Praise of Fooly, Decameron)
3) Marcopolo was the adventurous sailor of _____ country.
(Spain, Portugal, Italy)
4) Queen Mary and William were living in _____ country.
(France, Germany, Holand)
5) _____ invented America. (Vasco-da-Gama, Marco Polo, America)
6) _____ lost Seven Years War. (France, England, America)
7) _____ translated the Bible into German language.
(Dante, Martin Luther, Bocashiyo)

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

History E C 101**પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ (ઇ.સ.પૂર્વે ૩૨૩ સુધી)**

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

૧. પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ જાણવા માટે પુરાતત્ત્વીય સામગ્રી અને સાહિત્યિક સાધનોના અહેવાલનું પરીક્ષણ કરો. ૧૪
અથવા
ભારતની ભૂમિ રચનાનું વર્ણન કરી પર્યાવરણ વિશે નોંધ લખો.
૨. હડપ્પીય સંસ્કૃતિના સામાજિક જીવન વિશે ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
હડપ્પીય સંસ્કૃતિના નગર આયોજન પર ચર્ચા કરો.
૩. ભારત પરનાં ગ્રીક આક્રમણોની અસરો જણાવો. ૧૪
અથવા
વૈદિક યુગની આર્થિક વ્યવસ્થા વિશે ચર્ચા કરો.
૪. મહાવીર સ્વામીનું સમાજ સુધારક તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
ગૌતમ બુદ્ધનું સમાજ સુધારક તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.
૫. માંગ્યા પ્રમાણે લખો. ૪
(અ) જોડકાં જોડો.

અ	બ
(૧) મોહે-જો-દડો	(૧) એસ.આર.રાવ
(૨) રંગપુર	(૨) બી.બી.લાલ
(૩) લોથલ	(૩) રખાલદાસ બેનરજી
(૪) કાલબંગા	(૪) એમ.એસ.વત્સ
- (બ) વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો. ૫
(૧) હર્ષચરિતના લેખક બાણભટ્ટ હતા.
(૨) ગૌતમબુદ્ધે માગધી ભાષામાં ઉપદેશ આપ્યો હતો.
(૩) અશોકનો શિલાલેખ સારનાથમાં કોતરવામાં આવ્યો હતો.
(૪) હડપ્પીય સંસ્કૃતિની રચનામાં રાજમાર્ગો ૩૩ ફૂટ પહોળા હતા.
(૫) જૈન ધર્મના પાંચ સિદ્ધાંતો ગાંધીજીના પાયાના જીવનના સિદ્ધાંતો બન્યા.
- (ક) ખાલી જગ્યા પૂરો. ૫
(૧) સૌથી પ્રાચીન વેદ ..... છે. (અથર્વવેદ, ઋગ્વેદ, સામવેદ)
(૨) લોથલ ગુજરાતના ..... જિલ્લામાં આવેલું છે. (અમદાવાદ, સુરત, આણંદ)
(૩) વૈદિક યુગમાં.....નામના સોનાના સિક્કાઓનો વેપારમાં ઉપયોગ થતો હતો. (ચણોટી, નિષ્ક, પણ)
(૪) ત્રિપિટક ..... ધર્મનો ગ્રંથ છે. (જૈન, બૌદ્ધ, હિન્દુ)
(૫) મોહે-જો-દડો ..... દેશમાં આવેલું છે. (ભારત, પાકિસ્તાન, બાંગ્લાદેશ)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
History EC 101

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Examine the archeologically material and literary sources to know the Ancient Indian History. 14
OR
Describe the Indian geography and write a note on the environment.
- 2 Discuss the Social life of Harrapan civilization. 14
OR
Discuss the town planning of Harrapan civilization.
- 3 Mention the effects of Greek invasions. 14
OR
Discuss the Financial System of Vedic Age.
- 4 Evaluate Mahavir Swami as a social reformer. 14
OR
Evaluate Gautam Buddha as a social reformer.
- 5 Do as directed. 4
(A) Match the following.
(A) (B)
(1) Mohan-jo-Daro (A) S.R. Rao
(2) Rangpur (B) B. B. Lal
(3) Lothal (C) Rakhaleas Banerjee
(4) Kali Banga (D) M. S. Vasta
- (B) True or False. 5
1) The author of Harshcharit was Banbhatt.
2) Gautam Buddha Preached in the Maghadhi language.
3) The inscription of Ashokas was inscribed in Sarnath.
4) The main roads were 33 feet wide in the town planning Harappan civilization.
5) The five principles of Jain religious became the founding principles of the life of Gandhiji.
- (C) Fill in the Blanks. 5
1) _____ Vedas is the oldest ved. (Rig Veda, Atharva Veda, Sam Veda)
2) In _____ district Lothal is situated. (Ahmedabad, Surat, Anand)
3) _____ name of currency coins were used in Vedic Age.
(Chanothi, Niksha, Pan)
4) Tripitak is the book of _____ religion (Jain, Buddha, Hindu)
5) Mohen-jo-Daro is situated in _____ country.
(India, Pakistan, Bangladesh)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

History EC 102

આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 નવજાગૃતિનો અર્થ જણાવી, નવજાગૃતિનાં કારણો વર્ણવો. 14
અથવા
ધર્મસુધારણાનાં પરિણામો વર્ણવો.
- 2 ભૌગોલિક શોધખોળોના કારણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
ભૌગોલિક શોધખોળમાં ક્રિસ્ટોફર કોલંબસ અને માર્કોપોલોનું પ્રદાન લખો.
- 3 ઇ.સ. 1688 ની ઈંગ્લેન્ડની ક્રાન્તિના મહત્વના કારણો જણાવો. 14
અથવા
ઇ.સ. ૧૬૮૮ની રક્તવિહીન ક્રાન્તિની બ્રિટીશ રાજ્ય બંધારણ ઉપરની અસરો જણાવો.
- 4 અમેરિકન સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના કારણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
અમેરિકન ક્રાન્તિના નેતાઓ તરીકે જ્યોર્જ વોશિંગ્ટન અને બેન્જામીન ફ્રેન્કલીનનું પ્રદાન આલેખો.
- 5 (A) ટૂંકમાં જવાબ લખો. 07
(1) ડિવાઇન કોમેડીના કર્તા કોણ હતા ?
(2) ગુસ્તવાકર્ષણનો નિયમ કોણે શોધ્યો ?
(3) રોમમાં સેન્ટ પીટરનું દેવળ બાંધવા માટે કોણે 'પાપ વિમોચન પત્રિકાઓ' બહાર પાડી હતી ?
(4) મન્મથ કોણ હતા ?
(5) 'નાવિકોના રાજા' કોને કહેવામાં આવે છે ?
(6) ઈંગ્લેન્ડની પાર્લામેન્ટમાં કયા બે પક્ષો હતા ?
(7) અમેરિકાના પ્રથમ રાષ્ટ્રપ્રમુખ કોણ હતા ?
- (B) જોડકાં જોડો. 07
(1) કોન્સ્ટેન્ટિનોપલનું પતન (a) ઇ.સ. 1453
(2) અમેરિકા ખંડની શોધ (b) ઇ.સ. 1492
(3) ટાઉનશેન્ડના કાયદા (c) ઇ.સ. 1773
(4) બોસ્ટન-ટી-પાર્ટીનો બનાવ (d) ઇ.સ. 1767
(5) સુગર એક્ટ (e) ઇ.સ. 1688
(6) પ્રથમ ઉદ્ધારતાનું જાહેરનામું (f) ઇ.સ. 1764
(7) ઈંગ્લેન્ડની રક્તવિહીન ક્રાન્તિ (g) ઇ.સ. 1687

B.A. Sem.-I
 Dec. 2016
History EC 102
 History & Morden World

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. Give the meaning of Renaissance and describe reason of it. 14
 OR
 Describe the result of the Reformation.
2. Discuss the factor of the Geographic discoveries. 14
 OR
 Describe the contribution Christopher Columbus and Marko polo in Geographical Discoveries.
3. Enumerate the important causes of revolution of England in 1688 A.D. 14
 OR
 State effects of Bloodless revolution of 1688A.D..England on state constitution.
4. Discuss the responsible factor for the American war of Impendence. 14
 OR
 Narrate the contribution of George Washington and Benjamin Franklin as Leaders of American revolution.
5. (A) Answer in short. 7
  1. Who was the author of Divine Comedy ?
  2. Who discovered the Law of Gravitation ?
  3. Who published the Pardon- letters to construct saint peter's church in Rome ?
  4. Who was man math?
  5. Who is called 'the king of Navigators ?
  6. Which were the two parties in the parliament of England ?
  7. Who was the first President of America ?
- (B) Join the Pairs. 7

A	B
1. Decline of Constantinople	(a) 1453 A.D.
2. Invention of American continent	(a)1492A.D.
3. Law of Taunsand	(c)1773 A.D.
4. Incident of Boston tea party	(d) 1967 A.D.
5. Sugar Act.	(e) 1688 A.D.
6. Declaration of first Indulgence	(f) 1764 A.D.
7. Bloodless revolution of England	(g)1687 A.D.

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Elective-2 HISTORY
(1688 A.D. to 1917 A.D.)

Seat No. : _____

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના: બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- 1 ઇ.સ.1688 ની ઈંગ્લેન્ડની રક્તવિહીન ક્રાંતિનાં કારણો જણાવો. 14
અથવા
અમેરિકન ક્રાંતિની અસરો જણાવો.
  - 2 ઇ.સ.1789 ની ફ્રાન્સની ક્રાંતિનાં કારણો લખો. 14
અથવા
ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ એટલે શું ? ઔદ્યોગિક ક્રાંતિના કારણો દર્શાવો.
  - 3 ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની અસરો સમજાવો. 14
અથવા
ઇ.સ.1911ની ચીનની ક્રાંતિનાં કારણો લખો.
  - 4 ઇ.સ.1917 ની રશિયન ક્રાંતિનાં પરિબળોનું આલેખન કરો. 14
અથવા
ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)
(1) હક્કનો ખરડો
(2) અમેરિકન ક્રાંતિનાં કારણો
(3) ફ્રાન્સક્રાંતિનાં પરિણામો
(4) રશિયન ક્રાંતિની અસરો
  - 5 (A) વિધાન ખરું છે કે ખોટું લખો. 07
(1) રાજા જેમ્સ બીજો કેથોલિક હતો.
(2) અમેરિકા અને જર્મની વચ્ચે સપ્તવાર્ષિક યુદ્ધો થયા.
(3) આયના મહેલ લૂંટ 15 માએ બંધાવ્યા હતા.
(4) અમેરિકાના પ્રથમ પ્રમુખ જ્યોર્જ વશિંગ્ટન હતા.
(5) રુસોએ 'સામાજિક કરાર' પુસ્તક લખ્યું હતું.
(6) ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની શરૂઆત જર્મનીથી થઈ.
(7) રશિયામાં 'લોહિયાળ રવિવાર'નો બનાવ ફાધર ગેયનની આગેવાની હેઠળ બનેલો.
(B) જોડકાં જોડો. 07
વિભાગ - "અ"	વિભાગ - "બ"
(1) ઈંગ્લેન્ડમાં ઉદ્યસ્તાનું જાહેરનામું	(1) ઇ.સ. 1917
(2) બોસ્ટન-ટી-પાર્ટીનો બનાવ	(2) ઇ.સ. 1904-05
(3) નૌકાયાનના કાયદા	(3) ઇ.સ. 1789
(4) ફ્રાન્સની ક્રાંતિ	(4) ઇ.સ. 1651
(5) રશિયાની ક્રાંતિ	(5) ઇ.સ. 1773
(6) રશિયા-જાપાન યુદ્ધ	(6) ઇ.સ. 1687
(7) કાલમાર્કસ	(7) મુડીવાદ

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

BAEC-2 (101) : Introduction to Human Development

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 વૃદ્ધિ અને વિકાસના સામાન્ય સિદ્ધાંતો વિશે વિસ્તારથી લખો. 14
અથવા
માનવ વિકાસનો ખ્યાલ અને તેની જરૂરિયાત વિશે લખો.
- 2 માનવ વિકાસના વિભિન્ન તબક્કાઓ લખી કોઈ એક વિશે વિસ્તારથી લખો. 14
અથવા
જન્મ પહેલાના સમયગાળાનો વૃદ્ધિ વિકાસ અને તેના પર અસર કરતાં પરિબલો લખો.
- 3 (0-2) વર્ષના બાળકોનો આવેગાત્મક અને ભાષાનો વિકાસ વિશે વિસ્તારથી લખો. 14
અથવા
(0-2) વર્ષના બાળકોના વિકાસમાં ઊભી થતી સમસ્યાઓ વિશે લખો.
- 4 વિશે લખો. 14
(અ) પથારી ભીની કરવી
(બ) ખોટું બોલવું
અથવા
રોગ પ્રતિકારક શક્તિ એટલે શું ? એના પ્રકારો વિશે લખો.
- 5 ખાલી જગ્યા પૂરો. 14
- 1 વૃદ્ધિ અને વિકાસ પર ..... અસર કરતાં પરીબળ છે. (ગંધિના ઝરણો, ભાષા)
  - 2 માનવ વિકાસનો જ્ઞાન ..... માટે ઊપયોગી હોય છે. (દેસ્તી, બાળસલાહકાર્ય)
  - 3 માનવ જીવનના વિકાસની શરૂઆત ..... અવસ્થાથી થાય છે. (બાલ્યાવસ્થા, બીજાવસ્થા)
  - 4 વૃદ્ધાવસ્થા ..... વર્ષથી મૃત્યુ સુધીની અવસ્થા છે. (55, 60)
  - 5 પુરુષ બાળકના જન્મ માટે ..... રંગ સૂત્રોની જોડ મહત્વપૂર્ણ છે. (xx, yy)
  - 6 જન્મ સમય બાળકનો સામાન્ય વજન ..... હોવો જોઈએ. (6 પાઉન્ડ, 7-7.50 પાઉન્ડ)
  - 7 દાંતોના વિકાસનું પાયો ગર્ભાવસ્થાના ..... મહિનાએ પડી જાય છે. (3, 5)
  - 8 બી.સી.જી.નો ટિકો ..... લગાવવામાં આવે છે. (મહિનો, જન્મના 24 કલાક પછી)
  - 9 ચામડી કપાઈ જવાથી ..... ના જીવાણું શરીરમાં પ્રવેશે છે. (ટિટેનસ, પોલીઓ)
  - 10 ..... ની અછત અને વધારો બન્ને સમસ્યાત્મક બાળકને જન્મ આપે છે. (બુદ્ધિ, સ્વાસ્થ્ય)
  - 11 સ્વસ્થ રહેવું માનવનો ..... છે. (સંકલ્પ, અધિકાર)
  - 12 પથારી ભીની કરવી ..... સમસ્યા છે. (મનોશારીરિક, શારીરિક)
  - 13 અપંગ બાળકોમાં અપંગતા ક્યારેક ..... સમસ્યા ઊભી કરે છે. (વિશિષ્ટ, સામાન્ય)
  - 14 બાળકના સર્વાંગી વિકાસ માટે વારસા સિવાય ..... પણ મહત્વની બાબત છે. (વાતાવરણ, કુટુંબ)

Seat No. _____

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

BAEC-2 (101) : Introduction to Human Development – I

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Write in details about the general principles of growth and development. 14
OR
Write about the concept and Needs of human development.
- 2 Write about the different stages in human development and describe any one of them. 14
OR
Write about growth and development during pre-natal period and factors affecting the growth and development. 14
- 3 Write in detail about the emotional and language development. (0 to 2 years) 14
OR
Write about the problems coming from infancy period (0 to 2 years)
- 4 Write about: 14
(A) Bed-wetting
(B) Telling lies.
OR
What is immunity ? write about the types of immunity
- 5 Fill in the blanks. 14
- _____ is an affecting factor in growth and development
(Stream of glands, language)
  - Human development knowledge is useful in _____ (Friend, Child guidance)
  - Development of human life starts from _____ stage
(Childhood, germinal period)
  - Old age stage is stage between _____ years and up to the death. (55,60)
  - For birth of a Boy child _____ pair of chromosome is important (xx, xy)
  - Generally, weight of child at the time of birth should be _____
(6 pound, 7-7.50 pound)
  - Base of teeth development starts from _____ months of pre-natal stage. (3,5)
  - BCG vaccination should be done within _____ from the birth
(1 Month, 24 Hrs.)
  - Germ of _____ enters in the body after injury (Tetanus, Polio)
  - Less and more _____ creates problematic child (intelligence, health)
  - TO be healthy is a _____ of human being (right, pledge)
  - Bed-wetting is a _____ problem (Psychophysical, Physical)
  - Handicapness In handicap child sometimes creates _____ problems
(Special, general)
  - Other than heredity, _____ is important factor in all round development of a child (environment, family)

Seat No. _____

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

BAEC-1 (102) : Introduction to Home Science Education - 1

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 વર્તમાન સમયમાં ગૃહવિજ્ઞાન શિક્ષણનો અર્થ; મહત્વ અને હેતુઓની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- ગૃહ વિજ્ઞાનના વિભાગોના નામ આપી કોઈ બે વિભાગમાં ઉદ્દેશ્યો લખો.
- 2 ગૃહ વિજ્ઞાન શિક્ષણનું માળખું આકૃતિ દોરી સમજાવો. 14
- અથવા
- હોમસાયન્સનું મહત્વ અને મૂલ્ય સમજાવો.
- 3 કોલેજ કક્ષાએ ગૃહ વિજ્ઞાન વિભાગ શરૂ કરવા અંગેના તમારા સૂચનો જણાવો. 14
- અથવા
- ગૃહ વિજ્ઞાન સંસ્થા શાળા કક્ષાએ તથા કોલેજ કક્ષાએ શરૂ કરવાના તથા તેનો અસરકારક વહીવટ કરવા મહત્વના અને મુખ્ય મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.
- 4 આદર્શ ગૃહ વિજ્ઞાન શિક્ષકની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. 14
- અથવા
- ગૃહ વિજ્ઞાન શિક્ષણ પદ્ધતિમાં તેનો ખ્યાલ; જરૂરીયાત અને વર્ગીકરણ વિસ્તારથી લખો.
- 5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14
- (1) હોમ સાયન્સના વિશાળ હેતુઓ
- (2) હોમ સાયન્સ સંસ્થાના પ્રકારો
- (3) હોમ સાયન્સ શિક્ષકના કાર્યો
- (4) હોમ સાયન્સ સંસ્થાના વહીવટ દરમિયાન ઊભા થતાં પ્રશ્નો

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. _____

BAEC-1 (101) : Introduction to Family Resource Mangementment

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- 1 ગૃહ વ્યવસ્થાના ઉદ્દેશ્યો સવિસ્તાર લખો. 14
અથવા
ગૃહ વ્યવસ્થાની વ્યાખ્યાઓ અને મહત્વ લખો.
- 2 વિશે લખો. 14
(અ) વ્યવસ્થાની પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ
(બ) મૂલ્યાંકનનો મહત્વ અને પ્રકારો.
અથવા
(અ) આયોજનની વ્યાખ્યાઓ અને લાક્ષણિકતાઓ
(બ) સંગઠનની વ્યાખ્યાઓ અને તબક્કાઓ
- 3 કૌટુંબિક સાધનોની વ્યાખ્યાઓ અને પ્રકારો વિશે લખો. 14
અથવા
કૌટુંબિક સાધનોની લાક્ષણિકતાઓ વિશે વિસ્તારથી લખો.
- 4 નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાની વ્યાખ્યાઓ અને તબક્કાઓ વિશે વિસ્તારથી લખો. 14
અથવા
આધુનિક સમયમાં ગૃહ વ્યવસ્થાપકની ફરજો લખો.
- 5 ખરું ખોટું કરો. 14
(1) ગૃહ વ્યવસ્થા એક માનસિક પ્રક્રિયા છે.
(2) ગૃહ વ્યવસ્થાનું ઉદ્દેશ્ય અસીમિત સાધનોથી ધ્યોયની પૂર્તિ કરવું છે.
(3) લાંબાગાળાનો આયોજન પહેલાના આયોજનથી જોડાયેલો હોય છે.
(4) મૂલ્યાંકન સાપેક્ષ હોય છે.
(5) કૌટુંબિક સાધનો પાંચ પ્રકારના હોય છે.
(6) બુદ્ધિ માનવીય સાધન છે.
(7) કૌટુંબિક સાધનો અનુપયોગી હોય છે.
(8) સમય, શક્તિ અને ધન અમાનવીય સાધન છે.
(9) નિર્ણય બે રીતે લેવામાં આવે છે.
(10) ગૃહ વ્યવસ્થાપક એક શિક્ષક પણ હોય છે.
(11) બાળકોના શારિરીક અને માનસિક વિકાસ માટે સતત નિર્દેશન જરૂરી છે.
(12) સામુદાયિક સાધન સમુદાયના લક્ષ્યોને મેળવવા માટે વ્યક્તિ દ્વારા ઉપલબ્ધ કરવામાં આવે છે.
(13) બધા સાધનોનો વૈકલ્પિક ઉપયોગ છે.
(14) આયોજન કોઈ પણ કાર્યની શરૂઆત કરતા પહેલાની પ્રક્રિયા છે.

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. _____

BAEC-1 (101) : Introduction to Family Resource Mangementment

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Explain in detail the objectives of Home Management 14
OR
Write the definition and importance of Home Management
- 2 Write about: 14
1. Steps in management process
2. Importance and types of evaluation
OR
1. Definition and characteristics of planning
2. Definition and steps of Organisation
- 3 Write about definitions and types of family resource 14
OR
Explain in detail Characteristics of Family Resources
- 4 Explain detail definition and steps of Decision Making 14
OR
Write about of role of Home Maker
- 5 True or False : 14
1. Home management is a mental process
2. The objective of home management is to achieve goals through unlimited resources
3. Long term planning is associated with pre-planning
4. Evaluation is comparative
5. There are five types of family resources
6. Intelligence is a human resource
7. Family resources are none useful
8. Time, energy and money are non human resources
9. There are two types decisions
10. Home maker serves the purpose of a Teacher
11. Constant direction is necessary for physical and mental development of child
12. Community material resources are made available by individuals for achieving community goals
13. All the resources have alternative use.
14. Negative attitude makes the work interesting

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

Seat No. _____

BACC-1 (102) : Introduction to Clothing & Textile

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 50]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 સિલાઈ મશીનના ભાગો અને તેના કાર્યો વિશે ચિત્ર સાથે લખો. 10
અથવા
વસ્ત્ર અને વિજ્ઞાનનો ઇતિહાસ અને તેના ક્ષેત્રો લખો.
- 2 બોડી મેઝરમેન્ટનો મહત્વ અને તેના પ્રકારો વિશે દાખલાઓ સાથે લખો. 10
અથવા
સિલાઈ કામમાં વપરાતા પ્રામાણિક માપ બિન્દુઓ વિશે વિસ્તારથી લખો.
- 3 બાળકોના કપડાઓની વ્યવસ્થા વિશે વિસ્તારથી લખો. 10
અથવા
બાળકોના કપડાની પસંદગીના મુદ્દાઓ લખો.
- 4 ઘુટનિયે ચાલતા બાળક અને સ્કુલે જતા પહેલાના બાળકોના કપડા વિશે પુર્ણ માહિતી આપો. 10
અથવા
વૃદ્ધ વ્યક્તિઓના કપડાઓ વિશે લખો.
- 5 (અ) ખરું ખોટું કરો. 5
(1) બાળક માટે કાપડની જરૂરીયાત શરીરના તાપમાનને જાળવવા માટે હોય છે.
(2) ટેલર્સ ચોક માપવાના ઓજાર છે.
(3) ફિટડોગને ગુજરાતીમાં લબલબી કહેવામાં આવે છે.
(4) બેલેન્સ વ્હીલ એ હાથ મશીનનો ભાગ છે.
(5) કાપડ સિવવા માટે માપની પ્રત્યક્ષ પધ્ધતિ બધ્યા કરતા સારી છે.
(બ) ખાલી જગ્યા પુરો. 5
(1) ભારતમાં સૌ પ્રથમ સિલાઈ મશીનની શોધ ..... એ કરી. (વિનાયક વૈધ, ગણેશ વૈધ)
(2) સાઇડ પ્લેટની બાજુમાં ..... હોય છે. (ફેઇસ પ્લેટ, નિડલ પ્લેટ)
(3) ડ્રેસ મેકરને ..... કહેવામાં આવે છે. (ડમીસ્ટેન્ડ, પેપર પેર્ટન)
(4) મશીન પર સિવણ કરતી વખતે પ્રકાશ ..... બાજુથી આવવો જોઈએ. (જમણી, ડાબી)
(5) ટોડલરના કપડાઓ ..... ઊત્પન્ન કરે એવા હોવા જોઈએ (આત્મ વિશ્વાસ, ઊત્સાહ)

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

BAEC-1 (102) : Introduction to Clothing and Textile : 1

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 50]

1 Write about parts and functions of sewing machine with diagram. 10

OR

Write about history and scope of Clothing and Textile.

2 Write about the importance and types of body measurement with example. 10

OR

Explain in details about standard measuring points used in sewing work.

3 Explain in detail clothing management in children. 10

OR

Write the points of selection of children garments

4 Write in detail about the clothing of creeper and pre-school children 10

OR

Write about the clothing of elders

5 (A) True or False : 05

- (1) Necessity of cloth for children is to main body temperature
- (2) Tailors chalk is a measurement tool
- (3) Fitdog is called "Lablabi" in Gujarati
- (4) Balance wheel is part of hand machine
- (5) Method of direct measurement is better than all other methods for sewing cloth

(B) Fill in the blanks : 05

- (1) Sewing machine was first invented in India by _____. (Vinayak Vaidya, Ganesh Vaidya)
- (2) _____ is near the side plate (face plate, needle plate)
- (3) Dress maker is called _____ (dummy stand, paper pattern)
- (4) Light should come from _____ while sewing (Right side, left side)
- (5) Todlers cloths should be such so as to create _____ (self confidence, enthusiasm)

B.A. (Home Science) Sem.-I

Dec. 2016

BAEC-1 (101) : Introduction to Food and Nutrition: 1

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 50]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 કુપોષણ એટલે શું ? તેના પ્રકારો વિસ્તારથી જણાવી ભારતમાં કુપોષણના કારણો લખો. 10
અથવા
આહારની વ્યાખ્યા આપી તેના કાર્યો વિસ્તારથી લખો.
- 2 BMR એટલે શું ? ને અસર કરતા પરિબળો લખો. 10
અથવા
આહારનું વર્ગીકરણ કરી વિસ્તારથી લખો.
- 3 પ્રોટીનના ઉણપથી થતા રોગો વિસ્તારથી લખો તેના પ્રાપ્તિ સ્થાનો લખો. 10
અથવા
કાર્બોહિદ્રેટના કાર્યો લખી પ્રાપ્તિ સ્થાનો લખો.
- 4 રાંધવાની પદ્ધતિઓના નામો આપી કોઈ બે વિશે વિસ્તારથી લખો. 10
અથવા
રાંધવાના કારણો લખી રાંધતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ લખો.
- 5 (અ) ખાલી જગ્યા પુરો. 5
(1) WHO નું આખું નામ ..... હોય છે.
(2) વૃદ્ધિ અને વિકાસ માટે ..... પોષક તત્વની જરૂરીયાત હોય છે.
(3) 1 grm ચર્બી ..... kcal આપે છે.
(4) કાર્બોહિદ્રેટના પાચનથી છેલ્લે ..... મળે છે.
(5) અથામણ ..... પ્રક્રિયા છે.
- (બ) ખરા ખોટા કરો. 5
(1) દૂધમાંથી સમ્પૂર્ણ પોષણ મળે છે.
(2) આહારના આઠ સમૂહ હોય છે.
(3) 1 grm પ્રોટીન પાંચ કેલરી આપે છે.
(4) બેકિંગ રાંધવાની સૂકી પદ્ધતી છે.
(5) ગોળ ખાંડમાંથી પ્રોટીન મળે છે.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BAO0C 101 : Economics

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1) એકમસ્મિથની અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા સવિસ્તર સમજાવો. 14
અથવા
ઘટતા સીમાન્ત તુષ્ટિગુણનો નિયમ આકૃતિની સહાયથી સમજાવો.
- 2) 1) માંગમાં વિસ્તરણ સંકુચન 14
2) માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાના પ્રકારો
અથવા
પુરવઠાનો નિયમ સવિસ્તર સમજાવો.
- 3) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 12
i) મૂળભૂત આર્થિક સમસ્યા   ii) ગ્રાહકનો અધિક સંતોષ
iii) માંગ વિધેય   iv) સમતુલાની કિંમત નિર્ધારણ
- 4) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ) 15
i) મૂલ્ય અને કિંમતનો અર્થ દર્શાવો.
ii) તુષ્ટિગુણના પ્રકારો જણાવો.
iii) માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.
iv) જથ્થા અને પુરવઠા વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવો.
v) માનવ અધિકારના પ્રકારો જણાવો.
iv) એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ?
- 5) યોગ્ય વિકલ્પ શોધી ખાલી જગ્યા પૂરો. (ગમે તે પાંચ) 15
i) પ્રો.રોબિન્સના મતે અર્થશાસ્ત્ર ..... નું શાસ્ત્ર છે. (વિકાસ, વેપાર, નાણા, પસંદગી)
ii) ..... એ અભૌતિક સંપત્તિ છે. (જમીન, પેટન્ટ, નહેર, યંત્ર)
iii) વપરાશ અને સીમાન્ત તુષ્ટિગુણ વચ્ચે ..... સંબંધ છે. (સીધો, વ્યસ્ત, શૂન્ય, સમાંતર)
iv) કિંમત ઘટતાં ગ્રાહકની વાસ્તવિક આવક ..... (ઘટે છે, વધે છે, સ્થિર રહે છે)
v) માંગરેખાનો ઢાળ ..... હોય છે. (ઋણ, ધન, ક્ષિતિજને સમાંતર, લંબ ધરીને સમાંતર)
vii) કિંમત ઘટતાં પુરવઠો..... છે. (ઘટે, વધે, સ્થિર રહે)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00C 101 : Economics

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Note : Figures to the right indicate full marks.

1. Explain the definition of economics given by Adam Smith in detail. 14
OR
Explain the law of diminishing marginal utility with the help of diagram.
2. (i) Expansion and contraction in demand 14
(ii) Types of elasticity of demand.
OR
Discuss the law of supply in detail.
3. Write Short notes (Any Two) 12
(i) Basic problem of economics.
(ii) Consumer's Surplus.
(iii) Demand function.
(iv) Determination of equilibrium price.
4. Give Short Answer of following question.(Any Five) 15
(i) State the meaning of value and price.
(ii) State the types of Utility.
(iii) Discuss the factors affecting elasticity of demand.
(iv) Distinguish between stock and supply.
(v) Discuss type of human wants.
(vi) What do you mean by micro-economics?
5. Fill in the blanks by choosing proper option.(Any Five) 15
(i) According the Robbins economics is the science at.....
(Development, Business, money, choice)
(ii) .....is immaterial wealth.(Land,patent,canal,machinery)
(iii) There is .....relationsheep between consupcion and utility.
(Divect, inverse, zero, parallel)
(iv) Real income of consumer .....as price decline.
(Increases, Decreases, Remaines,Constant)
(v) Slop of demand curve is .....(Nagative, Positive, Horizontal, Vertical)
(vi) As price fall supply.....(Increases, Decreases, Remain, Constant)

B.A. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

BA00C 102 : Economics

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 રાષ્ટ્રીય આવકનો ખ્યાલ સમજાવી રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
વિકાસમાન અર્થતંત્ર તરીકે ભારતીય અર્થતંત્રનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- 2 ભારતમાં ૧૯૫૦-૫૧થી જન્મદર, મરણદર, વસ્તિવૃદ્ધિદર, જાતિબંધારણ અને વયજૂથ બંધારણના વલણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
ભારતમાં બેકારીનું પ્રમાણ જણાવી બેકારીનાં કારણો જણાવો.
- 3 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 12
i) ભારતમાં માથાદીઠ આવકનાં લક્ષણો.
ii) ભારતની રાષ્ટ્રીય આવકમાં ખેતી, ઉદ્યોગ, સેવાક્ષેત્રનો ફાળો.
iii) ભારતમાં વસ્તી વિસ્ફોટનાં કારણો.
iv) ભારતમાં ગરીબી અંગેના અંદાજો.
v) નિરપેક્ષ - સાપેક્ષ ગરીબીના ખ્યાલો
- 4 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ) 15
i) પ્રાથમિક ક્ષેત્ર કોને કહેવાય ?
ii) વસ્તીની ગીચતા એટલે શું ? તે જણાવો.
iii) ભારતમાં બેકારીના પ્રકાર જણાવો.
iv) ગરીબી રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો.
v) પ્રચ્છન્ન બેકારી એટલે શું ? સ્પષ્ટ કરો.
vi) રાષ્ટ્રીય આવક સમિતિ વિશે જણાવો.
- 5 યોગ્ય વિકલ્પ શોધી ખાલી જગ્યા પૂરો. 15
i) હિંદુ વૃદ્ધિદર શબ્દ ..... એ આપ્યો હતો. (પ્રો.રાજકૃષ્ણ, અમર્ત્યસેન, પ્રો.દાંતવાલા, ડી.ટી.લાકડાવાલા)
ii) રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની ..... પદ્ધતિઓ છે. (બે, ત્રણ, ચાર, પાંચ)
iii) ભારતની માથાદીઠ આવક વર્ષ - ૨૦૧૪માં ..... ડોલર હતી.
(૧૨૬૨.૬૪ ડૉ., ૧૨૨૦.૩૦ ડૉ., ૧૦૩૦.૪૦ ડૉ.)
iv) ભારતમાં સેવાક્ષેત્ર ૧૯૯૯ - ૨૦૦૦માં ..... લોકોને રોજગારી પૂરી પાડતું હતું.
(૧૭.૨ ટકા, ૧૭.૭ ટકા, ૨૪.૫ ટકા, ૨૫.૮ ટકા)
v) ભારતમાં વસ્તીગણતરી દર ..... વર્ષે થાય છે. (પાંચ, દસ, પંદર)
vi) ગરીબી રેખાનો ખ્યાલ સર્વપ્રથમ ..... એ રજૂ કર્યો હતો.
(મિન્હાસ, પ્રણવ વર્ધન, લોર્ડબ્યોડ ઓરે, દાંડેકર અને રથનીલકંઠ)

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BA00E 102 : Economics

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Note : Figures to the right indicate full marks.

1. Explain the concept of national income and discuss various methods of measuring national income. 14

OR

Discuss characteristic of Indian economy as a developing country.
2. Discuss the trends in birth-rate, death-rate, population growth rate, sex-composition and age-composition since 1950-51 in India. 14

OR

State the magnitude and cases of unemployment in India.
3. Write short notes.(Any Two) 12
  - (i) Trends in per-capita income in India.
  - (ii) Share of agriculture, industry and service sector in the national income of India.
  - (iii) Causes of population-explosion in India.
  - (iv) Estimates of poverty in India.
  - (v) Concepts of absolute and relative poverty
4. Give answers in short (Any Five) 15
  - (i) What do you mean by primary sector?
  - (ii) What is density of Population ? state.
  - (iii) Show the types of unemployment in India.
  - (iv) Explain the concept of poverty line.
  - (v) What is disguised unemployment? make clear.
  - (vi) State what is national income committee ?
5. Fill in the blanks by choosing proper option (Any Five) 15
  - (i) The word Hindu rate of growth has been given by .....
(Prof.Rajkrishna, Amartya sen, Prof.Dantwala, Prof.D.T.Lakdawala)
  - (ii) There are .....methods of measuring nationan income.(Two,Three,Four,Five)
  - (iii) Per-Capita income of India in the year 2014 was.....U.S.Dollar.
(1262.64\$,1120.30\$,1030.40\$)
  - (iv) Contribution of service sector in the employment in India in the year 1999-2000 was .....(17.2%, 17.7%, 24.5%, 25.8)
  - (v) Population on census in India is conducted after every .....Years.
(five, ten, fifteen)
  - (vi) Concept of poverty –line was given first by.....
(Minhas,Pranav Bardhan, Lord Byod-ore,Dandeker and RathNeelkantha)

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Economics - 101(EC)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 અર્થશાસ્ત્રની એડમસ્મિથ અને માર્શલ આપેલ વ્યાખ્યાની સમજૂતી આપી તેની સમિક્ષા કરો. 14
અથવા
નીચેના ખ્યાલો સમજાવો. (ગમે તે બે)
(અ) વસ્તુઓ અને સેવાઓ (બ) મૂલ્ય અને કિંમત (ક) સંપત્તિ અને કલ્યાણ
- 2 ઘટતા સીમાંત તુષ્ટીગુણનો નિયમ સમજાવી તેના અપવાદો જણાવો. 14
અથવા
તુષ્ટીગુણ વિશ્લેષણના આધારે ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ રજૂ કરો.
- 3 માંગ એટલે શું ? માંગનો નિયમ અપવાદ સહિત ચર્ચો. 14
અથવા
(અ) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.
(બ) માંગનો વધારો ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
- 4 પુરવઠા અને જથ્થાનો તફાવત સમજાવી પુરવઠાનો નિયમ સમજાવો. 14
અથવા
બજારમાં માંગ અને પુરવઠાને આધારે થતી કિંમત નિર્ધારણની પ્રક્રિયા આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
- 5 (અ) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે દર્શાવો. 7
(1) માનવીની જરૂરિયાતો મર્યાદિત છે.
(2) નાણાકીય આવક અને વાસ્તવિક આવક વચ્ચે કોઈ તફાવત નથી.
(3) તુષ્ટીગુણનો ખ્યાલ સાપેક્ષ છે.
(4) ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ પ્રો.રોબિન્સે આપ્યો છે.
(5) માંગ રેખા ઋણ ઢાળ ધરાવે છે.
(6) અનાજની માંગ મૂલ્ય સાપેક્ષ છે.
(7) કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે વ્યસ્ત સંબંધ છે.
- બ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો 7
(1) કઈ વસ્તુ આર્થિક વસ્તુ છે ?
(અ) હવા (બ) પાણી (ક) મકાન (ડ) સૂર્યપ્રકાશ
(2) અર્થશાસ્ત્ર અછતોનું વિજ્ઞાન છે. આ વ્યાખ્યા કોણે રજૂ કરી ?
(અ) એડમસ્મિથ (બ) રોબિન્સ (ક) માર્શલ (ડ) પિગુ
(3) છત્રી કયો તુષ્ટીગુણ ગુણ ધરાવે છે ?
(અ) સ્વરૂપ (બ) સ્થળ (ક) સમય
(4) મોજશોખની વસ્તુઓની માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા હોય છે ?
(અ) સાપેક્ષ (બ) અનપેક્ષ (ક) એકમ
(5) ઉત્પાદનનો જે ભાગ બજારમાં આવે છે તેને શું કહેવાય છે ?
(અ) જથ્થો (બ) પુરવઠો (ક) વેચાણ
(6) વસ્તુની કિંમત કેવી રીતે નક્કી થાય છે ?
(અ) માંગ દ્વારા (બ) પુરવઠા દ્વારા (ક) માંગ પુરવઠા બંને ધ્વારા
(7) માંગ સ્થિર રહે અને પુરવઠો વધે તો કિંમત ઉપર શું અસર થાય ?
(અ) સ્થિર રહેશે (બ) વધશે (ક) ઘટશે

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Economics - 101(EC)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Note : All questions carry equal marks.

- 1 Explain and examine definition of Economics given by ADAM SMITH and MARSHALL 14
OR
Explain following concepts (any two)
(a) Goods & Services.
(b) Value and Price
(c) Wealth and Welfare.
- 2 Explain theory of diminishing marginal utility and state its limitation. 14
OR
Describe concept of consumer surplus with the help of utility analysis.
- 3 What is demand ? Discuss law of demand with its exceptions. 14
OR
(a) Explain factors affecting price elasticity of demand.
(b) Explain increase and decrease in demand with the help of diagram.
- 4 Discuss difference between supply and stock. Explain law of supply. 14
OR
Explain with the help of diagram the process of price determination by demand and supply in the market.
- 5 (A) State whether following statements are TRUE or FALSE. 07
(1) Human want are limited.
(2) There is no difference between Monetary income and Real income.
(3) Utility is a relative concept.
(4) Concept of consumer surplus is given by ROBBINS.
(5) Demand curve is negative sloping.
(6) Demand for given is elastic.
(7) There is inverse relationship between Price and Supply.
- (B) Multiple Choice Questions. 07
(1) Which is Economic Good ?
(a) Air (b) Water (c) House (d) Sunlight.
(2) Economics is a science of scarcity Who gave this definition ?
(a) Adam Smith (b) Robbins. (c) Marshall (d) Pigou.
(3) Which type of utility 'Umbrella' has ?
(a) Form (b) Place (c) Time
(4) Price elasticity of 'Luxurious goods' are ?
(a) Elastic (b) Inelastic. (c) Utility.
(5) Portion of Production placed into market is called ?
(a) Stock (b) Supply (c) Sell
(6) How Price of Product is determined ?
(a) By demand (b) By Supply (c) By both demand & Supply.
(7) If demand remain constant and there is rise in supply. What will be effect on Price ?
(a) Remains constant (b) Increase (c) Decreases.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Economics EC-102

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. (૨) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- 1 રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીની પદ્ધતિઓ સમજાવો. 14
અથવા
રાષ્ટ્રીય આવકના વિવિધ ખ્યાલો સમજાવો.
- 2 અલ્પવિકસિત દેશ તરીકે ભારતીય અર્થતંત્રનાં લક્ષણો ચર્ચો. 14
અથવા
ભારતીય અર્થતંત્રના માળખાનો પરિચય આપી ભારતમાં કુલ આંતરિક પેદાશમાં ખેતી, ઉદ્યોગો અને સેવાક્ષેત્રનો ફાળો ચર્ચો
- 3 વસ્તીસંક્રમણનો સિદ્ધાંત ભારતીય અર્થતંત્રના સંદર્ભમાં સમજાવો. 14
અથવા
ભારતમાં વસ્તીવૃદ્ધિદર, વયજૂથ બંધારણ, વસ્તી ગીચતા અને સરેરાશ આયુષ્યની સમજૂતી આપો.
- 4 ભારતમાં બેકારીનાં કારણો આપો. ભારતમાં બેકારી નિવારવા સરકારે લીધેલા પગલાં ચર્ચો 14
અથવા
ભારતમાં ગરીબીના પ્રકારો જણાવી ભારત સરકારે ગરીબીની સમસ્યા દુર કરવા લીધેલાં પગલાં ચર્ચો.
- 5 (અ) નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે દર્શાવો. 7
(1) માથાદીઠ આવક એ સરેરાશ આવક છે.
(2) વ્યક્તિ કામ કરતી હોય, પણ કુલ ઉત્પાદનમાં તેનો ફાળો શૂન્ય હોય તો તે ધૂપો બેકાર છે.
(3) બાંધકામ ક્ષેત્ર સેવાવિભાગમાં આવે છે.
(4) ભારતમાં ગરીબી રેખા નીચે વસ્તીનું પ્રમાણ સ્થિર છે.
(5) ખેતીનો સમાવેશ દ્વિતીય ક્ષેત્રમાં થાય છે.
(6) ભારત વસ્તી સંક્રમણના બીજા તબક્કામાં છે.
(7) સ્થિર ભાવે ગણવામાં આવતી રાષ્ટ્રીય આવકને વાસ્તવિક આવક કહેવાય છે.
- (બ) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો : 7
(1) ગૃહિણીના ઘરકામનો રાષ્ટ્રીય આવકમાં સમાવેશ થતો નથી. કારણ કે ...
(અ) બજાર મૂલ્ય નથી (બ) નાણાં લેવાતા નથી (ક) વિનિમય થતો નથી.
(2) કુલ રાષ્ટ્રીય આવક, ચોખ્ખી આવક કરતાં કયા કારણસર વધુ હોય છે ?
(અ) જાહેર ખર્ચ (બ) ઘસારા ખર્ચ (ક) વપરાશી ખર્ચ
(3) ઉદ્યોગોનો સમાવેશ કયા ક્ષેત્રમાં થાય છે ?
(અ) દ્વિતીય (બ) પ્રાથમિક (ક) તૃતીય
(4) ભારતના વસ્તી ઇતિહાસમાં કયું વર્ષ મહાવિભાજક વર્ષ ગણવામાં આવે છે ?
(અ) 1924 (બ) 1931 (ક) 1941
(5) ચોખ્ખી આંતરિક પેદાશને શું કહેવાય છે ?
(અ) G.D.P. (બ) G.N.P. (ક) N.D.P.
(6) ભારતમાં કયા પ્રકારની ગરીબી જોવા મળે છે ?
(અ) સાપેક્ષ (બ) નિરપેક્ષ (ક) એક પણ નહીં
(7) બેરોજગારી ઘટાડવા કઈ ઉત્પાદન પદ્ધતિ યોગ્ય છે ?
(અ) શ્રમપ્રધાન (બ) મૂડીપ્રધાન (ક) એક પણ નહીં

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Economics EC-102

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Explain the methods of measuring National Income. 14
OR
Explain different concepts of National Income.
- 2 Explain characteristics of Indian Economy as an underdeveloped economy. 14
OR
Explain the structure of Indian Economy and discuss the contribution of Agriculture, Industries and Service sector in Gross domestic product.
- 3 Explain theory of demographic Transition in the Context of India. 14
OR
Explain population growth rate, Age composition, Population density and Life expectancy in India.
- 4 Explain the causes of unemployment in India. What are the remedial measures taken by Government of India to remove unemployment. 14
OR
Describe types of Poverty in India. Discuss steps taken by Government of India for removing poverty.
- 5 (A) State following statements are TRUE or FALSE. 07
(1) Per Capita Income is the Average Income.
(2) When the individual is working but his contribution in total production is Zero then he is called 'disguised' unemployment.
(3) Construction Industry comes in Service Sector.
(4) Population below poverty line in India is Constant.
(5) Agriculture activity is Classified in secondary sector.
(6) India is in the second stage of demographic Transition.
(7) When the National Income is Calculated on constant price is called Real Income.
- (B) Multiple Choice Questions. 07
(1) Household work done by Housewife is not computed in National Income Because...
(a) There is no market value (b) There is no monetary transaction
(c) There is no exchange.
- (2) Why Gross National; income is higher than net national income.
(a) Public Expense (b) Depreciation Expense
(c) Consumption expense
- (3) 'Industries' comes in which sector ?
(a) Secondary (B) Primary (c) Territory
- (4) Which year is consider as year of 'Great Devide' in the history of population in India. ?
(a) 1921 (b) 1931 (c) 1941
- (5) New Domestic product is called
(a) GDP (b) DNP (c) NDP
- (6) Which type of poverty method is desirable for reducing unemployment.
(a) Labour Intensive (b) Capital Intensive (c) None.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

**Elective-2 Economics
(Elementary Economics)**

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્ન ગુણ સમાન છે.

- 1 આર્થિક સમસ્યા એટલે શું ? આર્થિક સમસ્યા ઉદ્ભવવાના કારણો જણાવો. 14
અથવા
અર્થશાસ્ત્ર એ સંપત્તિનું શાસ્ત્ર છે. ટીકાત્મક રીતે તપાસો.
- 2 (A) એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અને સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર 14
(B) નાણાકીય આવક અને વાસ્તવિક આવક
અથવા
ઘટતાં સીમાંત તુષ્ટિગુણનો નિયમ ટીકાત્મક રીતે સમજાવો.
- 3 માંગનો અર્થ સમજાવી, માંગના નિયમની સમજૂતિ આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14
અથવા
(1) માંગમાં વિસ્તરણ - સંકોચન અને માંગમાં વધારો - ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
(2) માંગની મુલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો.
- 4 પૂર્ણ હરિફાઇવાળા બજારમાં માંગ અને પુરવઠા દ્વારા કિંમત કઇ રીતે નક્કી થાય છે, તે આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14
અથવા
(1) પુરવઠામાં વિસ્તરણ-સંકોચન અને પુરવઠામાં વધારો-ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
(2) પુરવઠાની મુલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.
- 5 નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોમાંથી સૌથી ખરો અને આદર્શ વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો. 14
(બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો - પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)
(1) તુષ્ટિગુણ એટલે
(a) વસ્તુમાં રહેલો જરૂરીયાત સંતોષવાનો ગુણ (b) ઉપયોગીતા
(c) આનંદ
(2) અર્થશાસ્ત્રની કલ્યાણલક્ષી વ્યાખ્યા આપનાર
(a) રોબિન્સન (b) એડમ સ્મિથ (c) માર્સલ (d) ઉપરના કોઇ જ નહીં.

- (3) કોઈ પણ વસ્તુને જ્યારે એક સ્થાનેથી બીજા સ્થાને લઈ જવામાં આવે ત્યારે તુષ્ટિગુણમાં જે વધારો થાય છે, તેને કયો તુષ્ટિગુણ કહે છે ?
 (a) સ્થળલક્ષી (b) સમયલક્ષી (c) સેવાલક્ષી
- (4) સીમાંત તુષ્ટિગુણ રેખાનો ઢાળ
 (a) ઘન (b) ઋણ (c) શૂન્ય (d) અનંત
- (5) અન્ય પરિબળોમાં થતાં ફેરફારને કારણે માંગમાં થતાં ફેરફાર
 (a) માંગમાં વિસ્તરણ - સંકોચન (c) માંગની મુલ્યસાપેક્ષતા (d) માંગમાં વધારો-ઘટાડો
- (6) વપરાશી વસ્તુઓ ગ્રાહકની જરૂરીયાતને સંતોષે છે.
 (a) પ્રત્યક્ષ (b) પરોક્ષ (c) સ્થિર
- (7) માંગરેખાનો ઢાળ
 (a) ઘન (b) ઋણ (c) શૂન્ય (d) અનંત
- (8) જો માંગ સ્થિર રહે અને પુરવઠો વધે તો કિંમત
 (a) ઘટે (b) વધે (c) સ્થિર રહે
- (9) માંગમાં વધારો - ઘટાડો આધારિત છે.
 (a) કિંમત (b) પુરવઠો (c) અન્ય પરિબળો
- (10) વસ્તુની કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે સંબંધ છે.
 (a) સ્થિર (b) વ્યસ્ત (c) સીધો
- (11) પુરવઠામાં વિસ્તરણ - સંકોચનનું કારણ
 (a) ટેકનોલોજી (b) કરવેરા (c) કિંમત (d) સબસીડી
- (12) પુરવઠા રેખાનો ઢાળ
 (a) ઘન (b) ઋણ (c) શૂન્ય (d) અનંત
- (13) પુરવઠાની મૂલ્યસાપેક્ષતાનું સુત્ર
 (a) પુરવઠામાં થતો ટકાવારી ફેરફાર માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર
 (b) પુરવઠામાં થતો ટકાવારી ફેરફાર કિંમતમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર
 (c) કિંમતમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર
 (d) ઉપરનું કશું જ નહિ.
- (14) બજારમાં સમતુલિત કિંમત નક્કી થાય છે.
 (a) પુરવઠા (b) માંગ અને પુરવઠો (c) માંગ

B.A. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

Elective-2 Economics (Elementary Economics)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. What do you mean by Economic problem ? Explain the origin of economic problem. 14
OR
'Economic is a science of wealth' Examine it critically
2. (A) Micro economic and Macro economics. 14
(B) Monetary income and real income.
OR
Critically examine the law of diminishing marginal utility.
3. explain the meaning of demand. Explain the law demand with the help of diagram. 14
OR
(A) State the expansion and contraction of demand and increase and decrease in demand with the help of figure.
(B) Explain factors affecting elasticity of demand.
4. Explain with the help of diagram, how price is determined by the demand and supply in the perfectly competitive market. 14
(A) State the expansion and contraction of supply and increase and decrease in supply with the help of figure.
(B) The factors affecting elasticity of supply.
5. Choose the most correct and ideal answer of the following. 14
(each question carry one Marks)
  1. Utility means.
(a) Want satisfying quality in a good (b) Use fullness (c) Pleasure
  2. The welfare definition of economics given by
(a) Robbins (b) Adam smith (c) Marshall (d) None of the above
  3. Utility can be increased by transporting a good from place to another. This is known as utility.
(a) Place utility (b) Time utility (c) Service utility

4. The slope of marginal utility curve is
 (a) Positive   (b) Negative   (c) Zero   (d) Infinity
5. A change in the quantity of a commodity demanded, as a result of a change in other factors is known.
 (a) Extension and contraction in demand   (b) Price elasticity of demand
 (c) Increase and decrease in demand
6. Consumer's goods satisfy human wants.
 (a) Directly   (b) Indirectly   (c) Constant
7. The slope of demand curve is
 (a) positive   (b) Negative   (c) Zero   (d) Infinity
8. If demand remains constant and supply increase, the price
 (a) Decreases   (b) Increases   (c) Remains constant
9. Increase or decrease in demand is due to the change in
 (a) Price   (b) supply   (c) Other factors
10. The quantity supplied varies with price
 (a) Constant   (b) Inversely   (c) Directly
11. The reason for expansion and contraction of supply is
 (a) Technology   (b) Tax   (c) Price   (d) Subsidy
12. The slope of supply curve is
 (a) Positive   (b) Negative   (c) Zero   (d) Infinity
13. The formula for final elasticity of supply is
 (a) $\frac{\text{Percentage change in supply}}{\text{Percentage change in demand}}$
 (b) $\frac{\text{Percentage change in supply}}{\text{Percentage change in price}}$
 (c) $\frac{\text{Percentage change in price}}{\text{Percentage change in supply}}$
 (d) None of the above
14. Equilibrium price in market is determined
 (a) Supply   (b) Demand and supply   (c) Demand

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Philosophy-EC-1 (101)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

1	આસ્તિક દર્શનની લાક્ષણિકતા ચર્ચો. અથવા નાસ્તિક દર્શનનો અર્થ સમજાવો.	૧૪
2	ન્યાય વૈશેષિકની મૂળભૂત વિભાવના ચર્ચો. અથવા પુરુષનો ખ્યાલ ચર્ચો	૧૪
3	વિજ્ઞાન અને તત્ત્વજ્ઞાનનો સંબંધ સમજાવો. અથવા ધર્મ અને દર્શનનો સંબંધ ચર્ચો	૧૪
4	સર્વેશ્વરવાદ સમજાવો. અથવા ઇશ્વરવાદ ચર્ચો.	૧૪
5	ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (1) વિવાહ (2) પ્રસ્થાનત્રયી (3) જ્ઞાનમીમાંસાનું સ્વરૂપ (4) સત્તામીમાંસાનું સ્વરૂપ	૧૪

B.A. Sem.-I
Dec. 2016
Philosophy-EC-1 (102)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) દરેક પ્રશ્ન ગુણ સમાન છે.

- 1 નીતિશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ ચર્ચો. ૧૪
અથવા
નીતિશાસ્ત્ર અને મનોવિજ્ઞાનનો સંબંધ સમજાવો.
- 2 વર્ણાશ્રમનો ખ્યાલ ચર્ચો. ૧૪
અથવા
સ્વભાવ અને સ્વધર્મ સમજાવો.
- 3 નૈતિક નિર્ણયનું સ્વરૂપ ચર્ચો ૧૪
અથવા
અર્તનાદનું સ્વરૂપ સમજાવો.
- 4 વ્યક્તિ અને સમાજનો સંબંધ ચર્ચો. ૧૪
અથવા
સજાના વિવિધ સિદ્ધાંતો ચર્ચો.
- 5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) ૧૪
  - (1) શ્રેય અને પ્રેય
  - (2) નીતિશાસ્ત્ર અને રાજ્યશાસ્ત્ર
  - (3) હક અને ફરજ
  - (4) સજાનો સુધારણાત્મક સિદ્ધાંત

B.A. Semester – I

December - 2016

Elective -2 Philosophy

Time: 3 Hours

Inductive and Deductive Logic

Total Marks :70

Instruction : All question carry equal marks
All question are compulsory.

1. Explain the types of simple proposition.

OR

Explain the types of general proposition.

2. Discuss the method of truth table.

OR

Discuss the nature deductive method.

3. Explain the rule of MP,MT.

OR

Explain the rule of Simp. Add.

4. Explain the types of Induction.

OR

Describe Scientific Induction.

5. Give the detail about function of language in work.

OR

Give the meaning of fallacy and describe its classification.

Computer Applications (EC-2)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્ન ગુણ સમાન છે.

- 1 આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ દસ) 30
- (1) કોમ્પ્યુટરના વિવિધ લક્ષણો વિશે જણાવો.
  - (2) કોમ્પ્યુટરની મૂળભૂત સ્તરના વિશે જણાવો.
  - (3) કોમ્પ્યુટરના વિવિધ input અને output સાધનો અને તે દરેકના ઉપયોગ વિશે જણાવો.
  - (4) Cache memory અને CPU માટે તેના મહત્વ અંગે જણાવો.
  - (5) બાયોકોડની ઉપયોગીતા જણાવો.
  - (6) OCR અને OMR ની ઉપયોગીતા જણાવો.
  - (7) Operating systemની કોમ્પ્યુટર માટે અગત્યતા જણાવો.
  - (8) કોમ્પ્યુટર માટે hard disks અને optical discs શું જરૂરીયાત છે તે જણાવો સાથે તેમના વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
  - (9) વિવિધ પ્રકારના software વિશે જણાવો. દરેક પ્રકાર માટે યોગ્ય ઉદાહરણ આપો.
  - (10) Touch Screen વિશે ટૂંકી નોંધ લખો.
  - (11) E-mail service માટે ટૂંક નોંધ લખો.
- 2 (A) આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ પાંચ) 30
- (1) કોમ્પ્યુટરના ઉદભવ વિશે જણાવો અને તેની વિવિધ પેઢી વિશે જણાવો.
  - (2) કોમ્પ્યુટર માટે પ્રોસેસરનું શું મહત્વ છે તે જણાવો.
  - (3) તફાવત આપો. Primary Memory વિરુદ્ધ Secondary Memory
  - (4) વિવિધ number system અને તેના અનુરૂપ ઉદાહરણ આપો.
  - (5) Web Browser વિશે નોંધ લખો.
  - (6) Bluetooth technology અને તેના ફાયદાઓ વિશે જણાવો.
- (B) આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ એક)
- (1) આજના સમયમાં E-mail ની અગત્યતા વિશે જણાવો.
  - (2) Cloud Computing વિષે નોંધ લખો.
  - (3) online web content search વિષે નોંધ લખો.

Computer Applications (EC-2)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. Answer the following (any ten)

30

1. Discuss various characteristics of computers.
2. Explain basic organization of a computer system.
3. List various input and output devices for a computer, explain its importance for computer user.
4. Explain cache memory and its importance for CPU.
5. What are the applications of Bar Code readers?
6. Explain advantages of OCR and OMR.
7. Explain role of operating system for PC.
8. Discuss role of hard disks and optical discs for PC, also differentiate the same.
9. List various categories of software. Give appropriate examples for each category.
10. Write a short note on : Touch Screen.
11. Write a short note on : E- mail service

2. Answer the following (any five)

30

1. Write a short note on evaluation of computer, explain various generation of computers.
2. What is the role of Processor in computer ?
3. Differentiate : Primary memory v/s Secondary memory.
4. Discuss various number system with its appropriate example.
5. Write short note on : Web Browser.
6. Explain Bluetooth technology with its advantages.

3. Answer the following (any one)

10

1. Explain importance of E- mail in today's work.
2. Write a short note on : Cloud Computing.
3. Write a short note on : online web content search.

Seat No. : _____

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

BAO0E 111 : Physical Education & Sports Science

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

(૨) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક તેના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1 શારીરિક શિક્ષણ એટલે શું ? શારીરિક શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો. 14

અથવા

A) શારીરિક શિક્ષણના કાર્યક્ષેત્રની ચર્ચા કરો.

B) શારીરિક શિક્ષણના ઉદ્દેશ્યોની ચર્ચા કરો.

2 રમત મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી, રમતોમાં મનોવિજ્ઞાનનું મહત્વ સમજાવો. 14

અથવા

નેતૃત્વ એટલે શું ? રમતોમાં સારા નેતાઓના ગુણોની વિગતે ચર્ચા કરો.

3 રમત વ્યવસ્થાતંત્ર એટલે શું ? રમત વ્યવસ્થાતંત્રના પ્રકારો સવિસ્તર સમજાવો. 14

અથવા

A) શારીરિક શિક્ષણમાં રમત વ્યવસ્થાતંત્રનું મહત્વ સમજાવો.

B) રાજ્યસ્તરનું શારીરિક શિક્ષણનું માળખું સમજાવો.

4 શારીરિક યોગ્યતા એટલે શું ? શારીરિક યોગ્યતાના ઘટકો વિશે વિસ્તારથી સમજાવો. 14

અથવા

આહ પર યુવા શારીરિક ક્ષમતા કસોટી સવિસ્તર સમજાવી, શારીરિક યોગ્યતાની જાણવણી

કઈ રીતે કરશો તે જણાવો.

- 1) ..... બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓની સહકારી પ્રવૃત્તિઓનું તંત્ર છે.
 (અ) સંચાલન (બ) વ્યવસ્થાતંત્ર (ક) રમત મનોવિજ્ઞાન
- 2) તંદુરસ્ત ..... તંદુરસ્ત શરીરમાં રહે છે.
 (અ) જન (બ) મન (ક) ધીર
- 3) તંદુરસ્ત માણસના હૃદયના ઘબકારાની સંખ્યા ..... હોય છે.
 (અ) ૬૪ (બ) ૭૨ (ક) ૫૪
- 4) નેતાગીરી એ ..... નું અવિભાજ્ય અંગ છે.
 (અ) દોરવણી (બ) જાળવણી (ક) સાચવણી
- 5) ગુજરાતમાં શારીરિક શિક્ષણની તાલીમ આપતી સંસ્થા ..... છે.
 (અ) H.V.P.M. (બ) C.P.V.M. (ક) Y.M.C.A.
- 6) સ્પોર્ટ્સ ઓથોરીટી ઓફ ઇન્ડીયાનું ટૂંકુ નામ ..... છે.
 (અ) S.A.G. (બ) S.A.I (ક) G.C.A.
- 7) યોગ્ય વજન માટે ..... બી.એમ.આઇ. જોઇએ.
 (અ) ૩૦ થી ૩૪.૯ (બ) ૧૮ થી ૨૪.૯ (ક) ૨૫ થી ૨૯.૯
- 8) રમત મનોવિજ્ઞાન ખેલાડીના રમત દરમિયાન ..... નો અભ્યાસ કરે છે.
 (અ) શરીર (બ) વર્તન (ક) તાલીમ
- 9) લોહીનું દબાણ માપવાના યંત્રને ..... કહે છે.
 (અ) સ્ટેથોસ્કોપ (બ) માઇક્સકોપ (ક) સ્ક્રિમોમેનોમીટર
- 10) યુનિવર્સિટીના શારીરિક શિક્ષણના વડાના હોદ્દાનું નામ ..... હોય છે.
 (અ) શિક્ષણ નિયામકશ્રી (બ) શારીરિક શિક્ષણ નિયામકશ્રી (ક) શિક્ષણ નિયામકશ્રી
- 11) બે ગ્રીક શબ્દો સાયકી અને લોગોસથી બનેલા વિષયને ..... કહે છે.
 (અ) મનોવિજ્ઞાન (બ) રમતવિજ્ઞાન (ક) જીવવિજ્ઞાન
- 12) આહુપર કસોટીમાં શ્યોત્યાન ..... મિનિટ માટે હોય છે.
 (અ) ૧ મિનિટ (બ) ૨ મિનિટ (ક) ૩ મિનિટ
- 13) રાજ્યસ્તરે રમત ગમતનું સંચાલન..... ની સ્વનાથી થાય છે.
 (અ) વ્યવસ્થાતંત્ર (બ) સંચાલનતંત્ર (ક) શિક્ષણતંત્ર
- 14) બાળકોનો શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક વિકાસ એટલે ..... વિકાસ કહે છે.
 (અ) શારીરિક વિકાસ (બ) મનોવૈજ્ઞાનિક વિકાસ (ક) સર્વાંગી વિકાસ